

ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం

ఎం.ఎ. రాజనీతి శాస్త్రం

సెమిస్టర్ - III - పేపర్ - III

డా॥ కె.వి.ఆర్. శ్రీనివాస్

అధ్యాపకులు

రాజనీతిశాస్త్రం మరియు ప్రజాపరిపాలనా విభాగం

ఆచార్యనాగార్జున యూనివర్సిటీ

డా॥ డి. మనోవికాస్

శాతవాహనా కళాశాల

విజయవాడ

కె. సిరిస్ కవిత

రాజనీతిశాస్త్ర అధ్యాపకులు

గవర్నమెంట్ డిగ్రీ కళాశాల,

వినుకొండ

ఎడిటర్

ప్రొ.ఎమ్. రవిశేఖర్

ఫొలిటికల్ సైన్స్ మరియు ప్రజాపరిపాలనా విభాగం.

ఆచార్యనాగార్జున యూనివర్సిటీ

డైరెక్టర్

డా. నాగరాజు బట్టు

ఎంబిఎ, యంహెచ్ఆర్ఎమ్, ఎల్ఎల్ఎమ్, ఎం.ఎ. (సై), ఎం.ఎ. (సో), ఎం.ఇడి., ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.

దూరవిద్యా కేంద్రం

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, నాగార్జున నగర్ - 522 510.

ఫోన్ నెం.: 0863-2346208, 0863-2346222,

0863-2346259 (స్టడీ మెటీరియల్)

వెబ్ సైట్ : www.anucde.info,

ఇమెయిల్ : anucdedirector@gmail.com

M.A. Political Science - DEMOCRATIC THEORY

First Edition : 2023

No. of Copies :

© Acharya Nagarjuna University

This book is exclusively prepared for the use of students of **M.A. Political Science**, Centre for Distance Education, Acharya Nagarjuna University and this book is mean for limited circulation only

Published by :

Dr. Nagaraju Battu

Director

Centre for Distance Education

Acharya Nagarjuna University

Nagarjuna Nagar-522510

Printed at :

ముందుమాట

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం 1976లో స్థాపించినది మొదలు నేటి వరకు ప్రగతి పథంలో పయనిస్తూ వివిధ కోర్సులు, పరిశోధనలు అందిస్తూ 2016 నాటికి NAAC చే గ్రేడ్ 'A'ను సంపాదించుకొని దేశంలోనే ఒక ప్రముఖ విశ్వవిద్యాలయంగా గుర్తింపు సాధించుకొన్నదని తెలియజేయడానికి సంతోషిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలోని 447 అనుబంధ కళాశాలల విద్యార్థులకు డిప్లమో, డిగ్రీ, పీజి స్థాయి విద్యాబోధనను ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం అందిస్తోంది.

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నత విద్యను అందరికీ అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2003-04లో దూరవిద్యా కేంద్రాన్ని స్థాపించింది. పూర్తిస్థాయిలో కళాశాలకు వెళ్ళి విద్యనభ్యసించలేని వారికి, వ్యయభరితమైన ఫీజులు చెల్లించలేని వారికి, ఉన్నత విద్య చదవాలన్న కోరిక ఉన్న గృహిణులకు ఈ దూర విద్యాకేంద్రం ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇప్పటికే డిగ్రీ స్థాయిలో బి.ఎ., బి.కాం., బి.ఎస్.సి., పీజీ స్థాయిలో ఎం.ఎ., ఎం.కాం., ఎం.ఎస్.సి., ఎం.సి.ఎ., ఎల్.ఎల్.ఎం., ఎం.బి.ఎ., కోర్సులను ప్రారంభించిన విశ్వవిద్యాలయం గత సంవత్సరం కొత్తగా జీవన నైపుణ్యాలు అనే సర్టిఫికేట్ కోర్సును కూడా ప్రారంభించింది.

ఈ దూర విద్యా విధానం ద్వారా విద్యనభ్యసించే విద్యార్థుల కొరకు రూపొందించే పాఠ్యాంశాలు సులభంగాను, సరళంగాను విద్యార్థి తనంతట తానుగా అర్థం చేసుకునేలా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో విశేష బోధనానుభవం కలిగి రచనా వ్యాసంగంలో అనుభవం గల అధ్యాపకులతో పాఠ్యాంశాలను వ్రాయించడం జరిగింది. వీరు ఎంతో నేర్పుతో, నైపుణ్యంతో నిర్ణీత సమయంలో పాఠ్యాంశాలను తయారుచేశారు. ఈ పాఠ్యాంశాలపై విద్యార్థినీ, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు నిష్ణాతులైనవారు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలు, సహృదయంతో స్వీకరించబడతాయి. నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు గ్రహించి మున్ముందు మరింత నిర్దిష్టంగా అర్థమయ్యే రీతిలో ప్రచురణ చేయగలం. ఈ పాఠ్యాంశాల అవగాహన కోసం, అభివృద్ధి కోసం సంశయాల నివృత్తి కోసం వారాంతపు తరగతులు, కాంటాక్టు క్లాసులు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

దూరవిద్యా కేంద్రం ద్వారా విజ్ఞాన సముపార్జన చేస్తున్న విద్యార్థులు, ఉన్నత విద్యార్థులు సంపాదించి జీవనయాత్ర సుగమం చేసుకోవడమే కాక చక్కటి ఉద్యోగావకాశాలు పొంది, ఉద్యోగాలలో ఉన్నత స్థాయికి చేరాలని, తద్వారా దేశ పురోగతికి దోహదపడాలని కోరుకుంటున్నాను. రాబోయే సంవత్సరాలలో దూరవిద్యా కేంద్రం మరిన్ని కొత్త కోర్సులతో దిన దినాభివృద్ధి చెంది ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. ఈ ఆశయ సాధనకు సహకరిస్తున్న, సహకరించిన దూరవిద్యా కేంద్రం డైరెక్టర్లకు, సంపాదకులకు, రచయితలకు, అకడమిక్ కోఆర్డినేటర్లకు, అకడమిక్ కౌన్సిలర్లకు మరియు అధ్యాపకేతర సిబ్బందికి నా అభినందనలు.

ప్రొఫెసర్. పి. రాజశేఖర్

ఉపకులపతి

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం.

M.A. POLITICAL SCIENCE
SEMESTER - III - PAPER - III
303PO21 : DEMOCRATIC THEORY
SYLLABUS

UNIT - I

EVOLUTION OF DEMOCRATIC THEORY

1. Origin of Democratic theory in Ancient Greece
2. Evolution of Liberal Democracy in the West: J.S.Mill
3. A critical analysis of early Liberal Democracy: Alexis De Tocqueville

UNIT-II

NORMATIVE MODELS OF DEMOCRACY

1. Participatory Democracy -C.B. Macpherson
2. Elitist conception of Democracy - Joseph Schumpeter
3. Economic Democracy - Robert Dahl

UNIT-III

EMPIRICAL APPROACHES TO DEMOCRATIC THEORY

1. Civic culture and Democracy - Sydney Verba
2. Capitalism and Democracy - Adam Przeworski
3. Civic Trust and Democracy- Robert Putnam

UNIT-IV

CONTEMPORARY DEBATES IN DEMOCRATIC THEORY

1. Democratic Transition in Developing Countries: Juan Linz, Alfred Stepan
2. Democracy and the Global Order - David Held

Recommended Books:

1. Anthony Arblaster, Democracy
2. M.I. Finley, Democracy: Ancient and Modern
3. Joseph Schumpeter, Capitalism, Socialism and Democracy
4. David Held, Models of Democracy
5. Robert Dahl, A preface to Economic Democracy
6. Przeworski, Adam. Democracy and the Market.
7. Bohman and Rehg. Deliberative Democracy
8. Birch, Anthony, The concepts and theories of Modern Democracy
9. Benjamin Barber, Strong Democracy: Participatory Politics for a new Age
10. C.B. Macpherson: Democratic Theory.
11. Alexis De Tocqueville, Democracy in America.
12. Seymour Lipset: Political Man
13. Robert Putnam, Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community.
14. Almond G.A. and Sydney Verba, The Civic Culture Revisited

విషయ సూచిక

1. ప్రాచీనగ్రీకులో ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంత మూలాలు 1.1 - 1.10
2. పశ్చిమంలో యూరప్ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య పరిణామం - జె.యస్.మిల్ 2.1 - 2.7
3. ప్రారంభ ఉదారవాదంపై విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ - అలెక్సిస్ డిటోక్వెల్లీ 3.1 - 3.9
4. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం - సి.బి. మాక్ఫిర్సన్ 4.1 - 4.8
5. ప్రజాస్వామ్యంలో శ్రేణుల భావన 5.1 - 5.8
6. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం - రాబర్ట్ డాల్ 6.1 - 6.9
7. పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం 7.1 - 7.12
8. పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం - ఆడం ప్రబోర్న్ 8.1 - 8.15
9. పౌరవిశ్వాసం (నమ్మకం) మరియు ప్రజాస్వామ్యం - రాబర్ట్ ఫుట్నం 9.1 - 9.7
10. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు - జువాన్ లింజ్, అల్ఫ్రెడ్ స్టెఫన్ 10.1 - 10.7
11. ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచక్రమం - డేవిడ్ హెల్డ్ 11.1 - 11.7

ప్రాచీనగ్రీకులో ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంత మూలాలు

Origin of Democratic theory in Ancient Greece

పాఠ్యాంశ నిర్మాణక్రమం :

- 1.1. పరిచయం
- 1.2. ప్రజాస్వామ్య భావన
- 1.3. ప్రజాస్వామ్య ఆవిర్భావం
- 1.4. సోలోన్
- 1.5. పిసిస్ట్రాటన్
- 1.6. క్లీస్టెనెస్
- 1.7. ఎథీనియన్ ప్రజాస్వామ్యం
- 1.8. మహిళలు మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 1.9. వారసత్వాలు
- 1.10. విమర్శలు
- 1.11. ముగింపు
- 1.12. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 1.13. ఆచూకీ గ్రంథాలు

1.1. పరిచయం :

ప్రాచీనగ్రీస్ అనేది మధ్యధరా ప్రాంతంలో 8వ శతాబ్దం బిసి నుండి 4వ శతాబ్దం బిసి వరకు ఉన్న నాగరికత. ఇది గ్రీస్, టర్కీ, ఇటలీ, ఫ్రాన్స్ మరియు ఈజిప్టులోని కొన్ని ప్రాంతాలతో సహా మధ్యధరాసముద్రం యొక్క తూర్పుభాగంలో ఉంది. ప్రాచీన గ్రీకులు కళ, తత్వశాస్త్రం, సాహిత్యం, వాస్తుశిల్పం (పార్థినాన్ దేవాలయం) గణితం మరియు విజ్ఞానశాస్త్రంలో సాధించిన విజయాలకు ప్రసిద్ధిచెందారు. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఆవిష్కరణలతో సహా వారి రాజకీయ వ్యవస్థకు కూడా వారు ప్రసిద్ధి చెందారు.

గ్రీకు సమాజం అనేక “నగరరాష్ట్రాలు లేదా పోలిస్” గా విభజింపబడింది. ప్రతి దానికి స్వంత ప్రభుత్వం మరియు సంస్కృతి ఉంది. ఈ నగర రాష్ట్రాలలో అత్యంత ప్రసిద్ధిమైనవి ఏథెన్స్, స్పార్టా, తీబ్స్ మరియు కొరింత్ పురాతన గ్రీకులు అనేక దేవుళ్లను మరియు దేవతలను (జ్యూస్, ఎథీనా, అపోలో) పూజిస్తారు. పురాతన గ్రీకులు ఒలంపిక్ క్రీడలను నిర్వహించారు. ఇవి జ్యూస్ దేవుడి గౌరవార్థం ప్రతి నాలుగు సం॥రాలకు ఒకసారి జరిగే అధ్డెటిక్ పోటీలు. వారి సాంస్కృతిక విజయాలతో పాటు, పురాతన గ్రీకులు వారి సైనిక పరాక్రమానికి, ప్రత్యేకించి పర్షియన్ యుద్ధాలు పెలోపోన్నేసియన్ యుద్ధంలో (ఏథెన్స్-స్పార్టా) ప్రసిద్ధిచెందారు. ప్రసిద్ధి తత్వవేత్త ప్లేటో

మరయు అతని శిష్యులు అరిస్టాటిల్ కూడా ఈ సమయంలో ముఖ్యమైన వ్యక్తులు, తత్వశాస్త్రం నైతిక మరియు రాజకీయ సిద్ధాంతాల అభివృద్ధికి దోహదపడ్డారు.

ప్రాచీన గ్రీక్, దాని ప్రభుత్వవ్యవస్థ కూడ ప్రసిద్ధిచెందింది. ఏథెన్స్ తరచుగా ప్రజాస్వామ్యానికి జన్మస్థలంగా పేర్కొనబడింది. లాటర్ ద్వారా ఎంపిక చేయబడిన పౌరుల మండలిచే నగరరాష్ట్రం పాలించబడుతుంది. మరోవైపు స్పార్టాలో ద్వంద్వ రాచరికం అని పిలవబడే ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రభుత్వ వ్యవస్థ ఉంది. ఇక్కడ ఇద్దరు రాజులు నగర రాజ్యంను సంయుక్తంగా పాలించారు.

పురాతన గ్రీస్ వ్యవస్థ సంక్లిష్టమైన సామాజిక నిర్మాణాన్ని కలిగి ఉంది. పౌరులు అగ్రస్థానంలో ఉన్నారు. తర్వాత పౌరులు కానివారు, మహిళలు మరియు బానిసలు ఉన్నారు. పౌరులు రాజకీయ మరియు సామాజిక జీవితంలో పాల్గొనగలిగినప్పటికీ, పౌరులు కానివారికి పరిమిత హక్కులు ఉన్నాయి. మహిళలు మరియు బానిసలకు వాస్తవంగా ఎటువంటి హక్కులు లేవు.

1.2. ప్రజాస్వామ్య భావన :

5వ శతాబ్దం బిసి సమయంలో ప్రజాస్వామ్యం మొదటిగా ప్రాచీన గ్రీస్ లో ప్రత్యేకంగా ఏథెన్స్ లో అభివృద్ధి చేయబడింది. ఆ సమయంలో ఏథెన్స్ సుమారు 2,50,000 మంది జనాభా కలిగిన నగరరాష్ట్రం. ఇందులో ఏథెన్స్ లో జన్మించిన మరియు సైనికసేవను పూర్తిచేసిన పురుష పౌరులు మాత్రమే పూర్తి పౌరులుగా పరిగణించబడ్డారు. మరియు రాజకీయ వ్యవహారాలలో పాల్గొనే హక్కును కలిగి ఉన్నారు.

పురాతన గ్రీస్ లో ప్రజాస్వామ్యభావన ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం అనే ఆలోచనపై ఆధారపడింది, దీనిలో నగర - రాష్ట్రాన్ని ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలపై ఓటు వేయడానికి పౌరులు కేంద్రప్రదేశంలో సమావేశమయ్యారు. ఈ ప్రజాస్వామ్య రూపాన్ని ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం అని పిలుస్తారు.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం మూడు ప్రభుత్వశాఖలను కలిగి ఉంది. అసెంబ్లీ కౌన్సిల్ మరియు కోర్టులు అసెంబ్లీ ప్రధాన న్యాయాధికార సంస్థ, ఇక్కడ పురుష పౌరులందరు చర్చలో పాల్గొనవచ్చు మరియు ప్రతిపాదనలపై ఓటు వేయవచ్చు. కౌన్సిల్ 500 మంది పౌరులను కలిగి ఉంది. వారు యాదృచ్ఛికంగా ఒక సం॥పాటు సేవచేయడానికి ఎంపిక చేయబడ్డారు. మరియు ప్రభుత్వరోజువారీ కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షించే పనిని కలిగి ఉన్నారు. న్యాయవివాదాలను పరిష్కరించే బాధ్యత కోర్టులదే.

1.3. ప్రజాస్వామ్య ఆవిర్భావం :

పురాతన గ్రీస్ లో ప్రజాస్వామ్యం ఆవిర్భావం అనేది శతాబ్దాలుగా పండితుల మరియు చరిత్రకారుల ఆసక్తిని ఆకర్షించిన ఒక మనోహరమైన అంశం. 5వ శతాబ్దం బిసిలో ఏథెన్స్ నగరరాష్ట్రంలో ఒక భావనగా ప్రజాస్వామ్యం పుట్టింది మరియు ఇది గ్రీస్ మరియు ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో ఉన్న మునుపటి ప్రభుత్వవ్యవస్థల నుండి గణనీయమైన నిష్క్రమణను గుర్తించింది.

ఏథెన్స్ లో ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధి అనేది 6వ శతాబ్దం బిసి లో ఏథెన్స్ రాజనీతిజ్ఞుడు “సోలోన్” యొక్క సంస్కరణలతో ప్రారంభమైన క్రమమైన ప్రక్రియ. ఋణవిముక్తి, ఋణ బానిసత్వాన్ని రద్దుచేయడం మరియు

వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు న్యాయస్థానాల వ్యవస్థను సృష్టించడం వంటి అట్టడుగువర్గాల ఆర్థిక మరియు సామాజికమనోవేదనలను పరిష్కరించడానికి సోలోన్ అనేక చర్యలను ప్రవేశపెట్టారు.

ఏదీఏమైనప్పటికీ ప్రజాస్వామ్యం పరిపూర్ణమైనది కాదు మరియు అది అందరిని కలుపుకోవడానికి చాలా దూరంగా ఉంది. ఏథెన్స్ లో జన్మించిన పురుష పౌరులు మరియు వారి తల్లిదండ్రులు కూడ ఏథెన్స్ పౌరులు మాత్రమే ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి అర్హులు, మహిళలు, బానిసలు మరియు విదేశీయులు రాజకీయ భాగస్వామ్యం నుండి మినహాయించబడ్డారు. అయితే ఏథెన్స్ మన ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయవస్థగా, ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పరిణామంలో ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు గ్రీస్ మరియు వెలుపల ఉన్న ఇతర నగర రాష్ట్రాలకు ఒక నమూనాగా పనిచేసింది.

1.4. సోలోన్ (Solon)

సోలోన్ ఒక ఏథెన్స్ చక్రవర్తి

1. రుణ విముక్తి :

సోలోన్ రుణబానిసత్వాన్ని రద్దుచేశారు. ఇది ఏథెన్స్ లో సాధారణ పద్ధతిగా ఉంది. అతను అన్ని బాకీలను రద్దు చేశారు. అప్పుల కారణంగా బానిసలుగా ఉన్న వారిని విడిపించారు.

2. ఆర్థిక సంస్కరణలు :

అసమానతను తగ్గించే లక్ష్యంతో సోలోన్ ఆర్థిక సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టారు. అతను వాణిజ్యాన్ని నియంత్రించడానికి కొత్త చర్యలను ప్రవేశపెట్టారు. కొత్త కరెన్సీని సృష్టించారు. తూనికలు మరియు కొలతలకు కొత్త ప్రమాణాలు ఏర్పాటుచేశారు.

3. రాజకీయసంస్కరణలు :

సోలోన్ పుట్టుకకంటే సంపద ఆధారంగా నాలుగు తరగతుల పౌరులను సృష్టించడం ద్వారా రాజకీయవ్యవస్థను సంస్కరించారు. ముఖ్యమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి బాధ్యత వహించే అసెంబ్లీలో పౌరులందరిని పాల్గొనడానికి అతడు అనుమతించారు.

4. చట్టపరసంస్కరణలు :

పౌరుల హక్కులను రక్షించే లక్ష్యంతో సోలోన్ చట్టపరసంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టారు. వివాదాలను పరిష్కరించడానికి స్పష్టమైన నియమాలు మరియు విధానాలను ఏర్పాటు చేసే కొత్త చట్టపర కోర్టును సృష్టించారు.

5. పౌరసత్వం :

సోలోన్ పౌరసత్వంను పునర్ నిర్వచించారు. ఏథేనియన్ తల్లిదండ్రులకు జన్మించిన వ్యక్తి, స్వేచ్ఛ పౌరుడు కావడానికి వీలుకల్పిస్తుంది. అతను ఏథెన్స్ లో స్థిరపడిన విదేశీకళాకారులు మరియు హస్తకళాకారులలో కూడ పౌరసత్వం మంజూరు చేశారు.

6. కోర్టువ్యవస్థ :

నరహత్య మరియు ఇతర తీవ్ర నేరాలకు సంబంధించి కేసులను విచారించడానికి కొత్త కోర్టును సృష్టించడం ద్వారా సోలోన్ కోర్టు వ్యవస్థను సంస్కరించారు అతడు చిన్ని కేసులలో న్యాయమూర్తులుగా పనిచేయడానికి 400 మంది పౌరులతో కూడిని కౌన్సిల్‌ను స్థాపించారు. అప్పీళ్ళకోర్టును మరియు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ల వ్యవస్థను సృష్టించారు.

7. పొలిటికల్ ఆఫీస్ :

సోలోన్ అధికారులను ఎంపికచేయడానికి లాటరీవిధానం ప్రవేశపెట్టారు. ఇది అవినీతిని తగ్గించడానికి పౌరులందరికీ రాజకీయ పదవులను కలిగి ఉండేలా చేసేందుకు సహాయపడుతుంది.

8. విద్య :

సోలోన్ ప్రభుత్వ పాఠశాల వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయటం ద్వారా విద్య మరియు మేధోవికాసాన్ని ప్రోత్సహించారు. హాజరుకాలేని వారికి ఆర్థిక సహాయం అందించారు.

9. ఉత్పత్తి ఎగుమతి నిషేధం :

అలివ్ నూనె మరియు ధాన్యం వంటి కొన్ని వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ఇతర గ్రీకు నగర రాష్ట్రాలకు ఎగుమతి చేయడాన్ని సోలోన్ నిషేధించారు. ఈ చర్య ఏథెన్స్ లో తగినంత ఆహారం మరియు ఇతర అవసర వస్తువులను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకొంది. ఇది నగర ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి ఉపయోగపడింది.

1.5. పిసిస్ట్రాటన్ :

పిసిస్ట్రాటన్ ఒక పురాతన ఎథేనియన్ రాజనీతజ్ఞుడు, అతను 6వ శతాబ్దం బిసిలో నివసించిన ప్రముఖ సైనిక నాయకుడు. బలవంతంగా అధికారాన్ని చేజిక్కించుకొని, ఏథెన్స్ కు అనేక సంవత్సరాలు ఇనుప పిడికిలితో పరిపాలించినందున అతన్ని తరచుగా నిరంకుశుడు అని పిలుస్తారు. అయినప్పటికీ సాధారణ ప్రజలకు ప్రయోజనం చేకూర్చే అనేక సంస్కరణలను స్థాపించారు. ఎథేనియన్ రాజ్యాధికారాన్ని బలోపేతం చేశారు.

పిసిస్ట్రాటన్ మొదట్లో అనేక సైనిక ప్రచారాలు మరియు రాజకీయ వ్యూహాల ద్వారా అధికారంలోకి వచ్చారు. అతను గ్రామీణ ప్రజలను ఆకర్షించడం ద్వారా మరియు కులీనులకు వ్యతిరేకంగా వారి ప్రయోజనాలను సమర్థించడం ద్వారా తననుతాను ప్రముఖనాయకుడిగా స్థిరపరచుకోగలిగారు. అతను కళలు, సంస్కృతిని ప్రోత్సహించారు. ప్రజాపనుల నిర్మాణానికి స్పాన్సర్ చేశారు. సాహిత్యం మరియు తత్వశాస్త్ర అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించారు.

అయినప్పటికీ పిసిస్ట్రాటన్ విశ్వవ్యాప్తంగా ఆమోదింపబడలేదు. అతను ఏథెన్సులోని ప్రత్యర్థి వర్గాల నుండి వ్యతిరేకతను ఎదుర్కొన్నారు. అతను అనేక సందర్భాల్లో నగరం నుండి పారిపోవల్సి వచ్చింది. పిసిస్ట్రాటన్ పేద మరియు వెనుకబడిన వారి హక్కులను రక్షించే చట్ట వ్యవస్థను స్థాపించారు. రాజకీయ ప్రక్రియలో ప్రజలశక్తిని బలోపేతం చేయడానికి సహాయపడే సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టారు. విదేశీయులు మరియు బానిసలకు వారసత్వం

మంజూరు చేయడం ద్వారా ప్రభుత్వంలో పాల్గొనగల పౌరుల సంఖ్యను పెంచారు. అలానే నియామకం ద్వారా కాకుండా లటరీ ద్వారా ఎంపిక చేయబడిన 500 మందితో కూడిన కౌన్సిల్‌ను సృష్టించారు.

పిసిస్ట్రాటన్ సంస్కరణలు గ్రీన్ చరిత్రపై ప్రభావాన్ని ఏథెన్స్‌లో ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధికి వునాదివేయడానికి మరియు ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యంపై ప్రభావం చూపాయి.

1.6. క్లిస్టెనెస్ :

507-508 బిసిఇలో ఏథెన్స్‌లో అనేక ప్రజాస్వామిక సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టిన ఘనత కలిగిన పురాతన ఎథీనియన్ రాజనీతజ్ఞుడు. అతని సంస్కరణలు

1. కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఫైవ్ హండ్రెడ్ :

సమాజం నుండి లాట్ ద్వారా ఎంపికచేయబడిన 500 మంది పౌరులతో కూడిన కొత్త వ్యవస్థను క్లిస్టెనెస్ స్థాపించారు. అసెంబ్లీ సమావేశాల కోసం ఎజెండాను సిద్ధం చేయడానికి మరియు చట్టాలను ప్రతిపాదించడానికి ఈ మండలికి అధికారం ఉంది.

2. డిమ్మో మరియు తెగలు :

క్లిస్టెనెస్ ఎథీనియన్ జనాభాను పదితెగలుగా పునర్వివస్థీకరించారు. వీటిని డిమ్మో అని పిలిచే చిన్ని పరిపాలనా విభాగాలుగా విభజించారు. ఈ డిమ్మో మరియు తెగల వ్యవస్థ సాంప్రదాయ కులీన కుటుంబాల అధికారాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయడంలో సహాయపడింది. మరియు పౌరులు సంఘంలో ఎక్కువ రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించిరి.

3. బహిష్కరణ :

క్లిస్టెనెస్ బహిష్కరణ అభ్యాసాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఇది పౌరులు ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను ముప్పుగా భావించే ఏ ప్రజావ్యక్తికైనా బహిష్కరించడానికి ఓటువేయడానికి అనుమతించింది. ఈ చర్య నిరంకుశులు మరియు ఇతర నియంతల పెరుగుదలను నిరోధించడంలో సహాయపడింది.

4. పౌరసత్వం :

వలసదారుల వారసుల మరియు అట్టడుగు సామాజిక వర్గాలకు చెందిన వ్యక్తులతో సహా ఎక్కువమంది వ్యక్తులను చేర్చడానికి క్లిస్టెనెస్ ఎథీనియన్ పౌరసత్వం యొక్క నిర్వచనాన్ని విస్తరించారు.

5. ఐసోటిమియా :

దీని అర్థం “రాజకీయ భాగస్వామ్యానికి సమాన హక్కులు” పౌరులందరికీ వారి సంపద లేమి సామాజిక హోదాతో సంబంధం లేకుండా రాజకీయప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి సమానహక్కుఉంది. ఇది సాంప్రదాయ కులీన కుటుంబాల అధికారాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయడానికి సహాయపడేది మరియు నగర నిర్వహణలో పౌరులందరు తమ అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండేలా చూసుకున్నారు.

6. పబ్లిక్ ట్రయల్స్ :

క్లిస్టెనెస్ పబ్లిక్ ట్రయల్స్ ప్రకారం పౌరులు న్యాయమూర్తులుగా పనిచేయవచ్చు మరియు నేరాలకు పాల్పడిన వారి విధిని నిర్ణయించవచ్చు న్యాయంగా నిర్వహించబడుతుందని మరియు పౌరుల హక్కులు రక్షించడానికి ఇది

సహాయపడింది.

7. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం :

క్లిస్టియన్ సంస్కరణలు ఏథెన్స్లో ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం స్థాపించడానికి సహాయపడ్డాయి. ఇక్కడ పౌరులు రాజకీయ ప్రక్రియలో నేరుగా పాల్గొనే హక్కును కలిగి ఉన్నారు. కులీన కుటుంబాల ఆధిపత్యం మరియు పరోక్ష ప్రభుత్వరూపాలపై ఆధారపడిన మునుపటి వ్యవస్థ నుండి ఇది పెద్ద నిష్క్రమణ.

మొత్తం మీద క్లిస్టియన్ యొక్క ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణలు పురాతన ప్రపంచంలో ప్రజాస్వామ్యానికి ఒక నమూనాగా ఏథెన్స్కు స్థాపించడానికి సహాయపడ్డాయి. అంతేగాక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేశాయి.

1.7. ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం :

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం అనేది పురాతన ఏథెన్స్ గ్రీస్లో ప్రభుత్వవ్యవస్థ. ఇది 5వ శతాబ్దం బిసిఇలో స్థాపించబడింది. ఇది ప్రపంచంలో మొట్టమొదటి ప్రజాస్వామ్యదేశాలలో ఒకటి. నగర రాష్ట్రం యొక్క నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి పౌరులను అనుమతించింది.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యంలో, 18 ఏళ్ళుపైబడిన పౌరులందరికీ అసెంబ్లీలో పాల్గొనే హక్కు ఉంది. ఇక్కడ వారు చట్టాలు మరియు విధానాలపై ఓటు వేయవచ్చు. కొత్త చట్టాన్ని ప్రతిపాదించవచ్చు. అయితే ఏథెన్స్లో అందరూ వ్యక్తులు పౌరులుగా పరిగణింపబడలేదు. స్త్రీలు, బానిసలు మరియు విదేశీయులు రాజకీయ ప్రక్రియ నుంచి మినహాయించబడ్డారు.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యంలో అసెంబ్లీ నిర్ణయాలు అమలుచేయడానికి బాధ్యతవహించే ఎన్నికైన అధికారుల వ్యవస్థ కలవు. ఈ అధికారులలో చట్టాన్ని అమలుచేయడానికి బాధ్యత వహించే మేజిస్ట్రేట్లు మరియు సైన్యాన్ని నడిపించే బాధ్యత కలిగిన జనరల్లు ఉన్నారు.

జ్యూరీలు మరియు కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఫైల్ హాంప్రెడ్ వంటి నిర్దిష్ట ప్రభుత్వసంస్థలు సభ్యులను ఎన్నుకోవడానికి క్రమబద్ధీకరణ లేదా యాదృశ్చిక ఎంపికను ఉపయోగించడం ఏథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అత్యంత ప్రసిద్ధలక్షణాలలో ఒకటి. ఇది అవినీతిని నిరోధించడానికి మరియు ప్రభుత్వంలో పాల్గొనడానికి పౌరులందరికీ సమానఅవకాశం ఉండేలా ఉద్దేశించబడింది.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం కూడా బహిష్కరణను ఉపయోగించడం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. ఈ ప్రక్రియ ద్వారా ప్రభుత్వం లేదా సమాజం యొక్క స్థిరత్వానికి ముప్పుగా భావించినట్లయితే ఒక పౌరునికి పది సంవత్సరాలపాటు నగర రాష్ట్రం నుండి బహిష్కరింపవచ్చు. ఈ పద్ధతి నిరంకుశుల పెరుగుదలను నిరోధించడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను కొనసాగించుటకు ఉద్దేశింపబడింది.

రాజకీయ భాగస్వామ్యంతోపాటు ఏథేనియన్ ప్రజాస్వామ్య విద్య మరియు సాంస్కృతిక విజయాలకు విలువనిస్తుంది. సోక్రటీస్, ప్లేటో, అరిస్టాటిల్ సహా అనేకమంది గొప్ప తత్వవేత్తలు, రచయితలు మరియు కళాకారులకు ఏథెన్స్ నిలయం. నగరం పౌరులందరికీ నాటకాలు మరియు పండుగలు వంటి సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహించింది..

అయితే, ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యంలో పౌరులందరూ సమానం కాదు. సంపన్న వర్గాలవారు ఎక్కువ రాజకీయ ప్రభావాన్ని కలిగి ఉన్నారు. రాజకీయ అధికారం ఉన్నత కుటుంబాల యొక్క చిన్ని సమూహాలలో కేంద్రీకృతమై ఉంది. మహిళలు, బానిసలు మరియు విదేశీయులు కూడా రాజకీయప్రక్రియ...మినహాయింపబడ్డారు. హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలు తీవ్రంగా పరిమితం చేయబడ్డాయి.

లోపాలున్నప్పటికీ, ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం, ప్రజాస్వామ్యపాలన అభివృద్ధిలో ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు. ఇది పురాతన గ్రీస్ లోని ఇతర నగర రాష్ట్రాలకు (రాజ్యాలకు) ఒక నమూనాగా పనిచేసింది. ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థలను ప్రభావితం చేసింది. ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క వారసత్వం ఇప్పటికీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలలో అనుభూతి చెందుతుంది.

1.8. మహిళలు మరియు ప్రజాస్వామ్యం :

పురాతన గ్రీస్ లో, రాజకీయాల్లో మరియు ప్రజాస్వామ్యంలో పాల్గొనే విషయంలో పురుషులలో సమానంగా అవకాశాలు మరియు హక్కులు మహిళలకు లేవు. ఉదాహరణకు ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం ఏథెన్స్ లో జన్మించిన 18 ఏళ్ళుపైబడిన పురుషపౌరులకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడింది.

పురాతన గ్రీస్ లో, ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రభుత్వవ్యవస్థ ఇక్కడ పౌరులు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో పాల్గొనే అధికారం కలిగి ఉంటారు. అయినప్పటికీ, పౌరుడు యొక్క నిర్వచనం స్త్రీల, బానిసలు మరియు విదేశీయులను మినహాయించి ఆస్తిని కలిగి ఉన్న స్వేచ్ఛగా జన్మించిన పురుషులకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడింది. స్త్రీలపాత్ర ప్రధానంగా ఇంటి నిర్వహణ మరియు పిల్లలను పెంచడంపై పరిమితం చేయబడ్డాయి. స్త్రీలకు అధికారిక విద్యలేదా రాజకీయ అధికారం లేదు. ఆస్తిని కలిగి ఉండటానికి అనుమతింపబడలేదు.

పురాతన గ్రీస్ లో ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియ నుండి మహిళలను మినహాయించడం ఆసమయంలోనే పితృస్వామ్య సమాజాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. ఇది పురుషులను అధికారం మరియు అధికారస్థానాల్లో ఉంచింది. స్త్రీలు శారీరకంగా మరియు మేధావరంగా పురుషులకంటే తక్కువగా చూపబడ్డారు. తరచుగా మగవారి కోరికకు సంబంధించిన వస్తువులుగా చూపబడ్డారు.

ఆధునికయుగం వరకు గ్రీస్ మరియు ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో మహిళలు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో పూర్తిగా పాల్గొనలేకపోయారు. గ్రీస్ లో, 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో ప్రారంభమైన ఓటుహక్కుకోసం సుధీర్ఘపోరాటం తర్వాత 1952లో మహిళలు ఓటుహక్కును పొందారు. అప్పటినుండి, మహిళలు రాజకీయాలు మరియు సమాజంలో ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం మరియు భాగస్వామ్యం కోసం ఒత్తిడి చేస్తూనే ఉన్నారు. ఇటీవలిదశాబ్దాలలో గణనీయపురోగతి సాధించబడింది.

1.9. వారసత్వం :

ప్రత్యక్షప్రజాస్వామ్యం :

ప్రత్యక్షప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను స్వీకరించిన మొదటి నగరాల్లో ఏథెన్స్ ఒకటి. దీనిలో పౌరుల ప్రతినిధులపై ఆధారపడకుండా నేరుగా చట్టాలు మరియు విధానాలపై ఓటువేయవచ్చు. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఈ

ఆలోచన రాజకీయ సిద్ధాంతం మరియు ఆచరణపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపింది.

ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు :

పురాతన గ్రీకులు అసెంబ్లీ, కౌన్సిల్ ఆఫ్ 500, మరియు న్యాయస్థానాలలో సహా అనేక ప్రజాస్వామ్య సంస్థలను అభివృద్ధి చేశారు. ఈ సంస్థలు ప్రభుత్వంలోని అనేక శాఖలమధ్య అధికార పంపిణీ చేయబడేలా మరియు ఏవ్యక్తి లేదా సమూహం చాలా శక్తివంతం కాకూడదని నిర్ధారించడానికి సహాయపడింది.

పౌరుల భాగస్వామ్యం :

పురాతన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్యంలో, రాజకీయ ప్రక్రియలో పాల్గొనే హక్కు స్వేచ్ఛ పురుష పౌరులందరికీ ఉంది, అసెంబ్లీకి హాజరు కావడం జ్యూరీలలో పనిచేయడం మరియు ప్రభుత్వ కార్యాలయాన్ని నిర్వహించడం వంటివి ఉన్నాయి. పౌరుల భాగస్వామ్యం మరియు ప్రభుత్వంలో నిమగ్నతపై ఈ ఉద్ఘాటన ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేసింది.

చట్టం యొక్క నియమం :

పురాతన గ్రీకులు చట్టపాలన యొక్క ప్రాముఖ్యతను విశ్వసించారు. వ్రాతపూర్వక చట్టాలు మరియు నిష్పాక్షిక న్యాయమూర్తులపై ఆధారపడిన న్యాయవ్యవస్థను అభివృద్ధి చేశారు. చట్టం యొక్క పాలనపై ఈ ఉద్ఘాటన ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య సమాజాలకు మూలస్తంభంగా ఉంది.

వాక్ స్వాతంత్ర్యం:

ప్రాచీనగ్రీకులు వాక్స్వాతంత్ర్యం మరియు భావప్రకటన స్వేచ్ఛను విలువైనదిగా భావించారు. పౌరులు ప్రతీకారంతో భయపడకుండా ప్రభుత్వాన్ని మరియు దాని నాయకులను బహిరంగంగా విమర్శించడానికి అనుమతించారు. ఈ ఆలోచన స్వేచ్ఛ పత్రికాస్వేచ్ఛ యొక్క ఆధునికభావాల అభివృద్ధికి కేంద్రంగా ఉంది.

అధికారుల విభజన :

అధికారదుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి వివిధ ప్రభుత్వ శాఖలమధ్య అధికారాల విభజన అవసరాన్ని ప్రాచీనగ్రీకులు గుర్తించారు. ఈ ఆలోచన ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల అభివృద్ధిని తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ భావనను ప్రభావితం చేసింది.

పౌరసత్వం యొక్క ఆలోచన :

ప్రాచీన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్య వారసత్వానికి గొప్ప ప్రాధాన్యత యిచ్చింది. ఇది రాజకీయ సమాజంలో ఒక వ్యక్తి యొక్క సభ్యత్వంగా నిర్వచించబడింది. ఈ భావన పౌరసత్వం, ప్రతి పౌరుడు వారి సామాజిక హోదాతో సంబంధం లేకుండా రాజ్యనిర్వహణలో సమానమైన అభిప్రాయం కలిగి ఉండాలనే ఆలోచనపై ఆధారపడింది.

విద్య :

ప్రాచీన గ్రీస్ లో విద్య ముఖ్య అంశంగా భావించబడింది. పౌరులు రాజకీయ సమస్యల గురించి అవగాహన కలిగి ఉండాలని మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్గొనాలని భావించారు. ఈ విద్య ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలను ప్రభావితం చేసింది. విద్య ఆరోగ్యకర సమాజంకు ముఖ్యఅంశంగా పరిగణించబడుతుంది.

బహిరంగ చర్చ :

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యంలో, నగర రాష్ట్రాన్ని ప్రభావితం చేసే ముఖ్య సమస్యలపై చర్చించడానికి మరియు పౌరులకు బహిరంగ చర్చలో పాల్గొనడానికి అవకాశం ఉంది. బహిరంగ చర్చ భావన ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలలో ముఖ్య అంశంగా మిగిలిపోయింది.

రాజకీయ తత్వశాస్త్రం యొక్క అభివృద్ధి :

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయతత్వశాస్త్రం యొక్క జన్మస్థలం. ప్లేటో, అరిస్టాటిల్, సోక్రటీస్ వంటి గొప్ప ఆలోచనాపరులు ప్రజాస్వామ్యం, న్యాయం మరియు రాజకీయాల స్వభావం గురించి ఆలోచనలు మరియు సిద్ధాంతాలు అభివృద్ధి చేశారు. ఈ ఆలోచనలు మరియు సిద్ధాంతాలు రాజకీయ ఆలోచనల అభివృద్ధిపై శాశ్వత ప్రభావం చూపాయి.

సామాజిక ఉద్యమాలకు ప్రేరణ :

పురాతన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్య వారసత్వం అమెరికన్ విప్లవం నుండి మొట్టమొదట ఉద్యమాలు వరకు చరిత్ర అంతమో సామాజిక ఉద్యమాలను ప్రేరేపించింది. సామాజిక మార్పు మరియు పురోగతి సాధనంగా ప్రజాస్వామ్యం అనే ఆలోచన ఆధునిక కాలంలో ఒక శక్తివంత శక్తిగా మిగిలిపోయింది. ప్రాచీన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క వారసత్వం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజలను మరింత న్యాయమైన మరియు ప్రజాస్వామ్య సమాజం కోసం పనిచేయడానికి ప్రేరేపిస్తుంది.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం కూడ బహిష్కరణ వ్యవస్థను కలిగిఉంది. ఇది నగర రాష్ట్రానికి ముప్పుగా భావించే ఒక ప్రజావ్యక్తిని బహిష్కరించడానికి పౌరులు ఓటువేడానికి అనుమతించింది. అయినప్పటికీ ఈ వ్యవస్థ తరచుగా రాజకీయ ప్రత్యర్థులను తొలగించడానికి ఉపయోగించబడింది. అయితే చివరికి రద్దుచేయబడింది.

ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం నేడు మనకు తెలిపిన ప్రజాస్వామ్యంవైపు ఒక ముఖ్యమైన అడుగు అయినప్పటికీ, అది పరిపూర్ణమైనదిగా కాదు. రాజకీయ భాగస్వామ్యం నుండి మహిళలు, భానిసలు మరియు విదేశీయులను మినహాయించడం ఒక ముఖ్యమైన పరిమితి. మరియు రాజకీయ ప్రక్రియను నియంత్రించే సంపన్న పౌరుల చిన్ని సమూహం ద్వారా నిర్ణయాలు తరచుగా తీసుకోబడతాయి. ఏదేమైనా ఎథేనియన్ ప్రజాస్వామ్యం భవిష్యత్ ప్రజాస్వామ్యాలకు ఒక నమూనాగా పనిచేసింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా రాజకీయ వ్యవస్థల అభివృద్ధిపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపింది.

1.10 పరిమితులు (విమర్శలు) :

- * ప్రాచీనగ్రీస్ పరిమిత ఓటుహక్కు అనేది ప్రజాస్వామ్య పరిధిని తీవ్రంగా పరిమితం చేసింది. అనగా కేవలం ప్రజాస్వామ్యంలో నియోజక పురుషులు పాల్గొనడానికి అనుమతించబడ్డారు. మహిళలు, బానిసలు మరియు పౌరులు కాని వారు మినహాయించబడ్డారు.
- * ప్రాచీన గ్రీస్ లోని ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ ప్రక్రియలో పూర్తిగా పాల్గొనడానికి సమయం, వనరుల మరియు విద్య ఉన్నవారికి అనుకూలంగా ఉంటుంది.
- * పురాతన గ్రీకులో సంస్థాగత తనిఖీలు లేవు. ఇది అధికార దుర్వినియోగానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య బెదిరింపులకు దారితీయవచ్చు.
- * ప్రాచీన గ్రీకు సమాజంలో కల బానిసత్వం నిజమైన సమకాలీన సమాజాన్ని ఊహించడం కష్టతరం చేసింది.
- * ప్రాచీన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్యం మైనారిటీలకు తగిన ప్రాతినిధ్యాన్ని అందించలేదు.
- * ప్రాచీన గ్రీకు ప్రజాస్వామ్యం మహిళలకు రాజకీయ ప్రాతినిధ్యం మరియు భాగస్వామ్యం నుండి మినహాయించింది. ఇది శాశ్వత లింగ అసమానతకు దారితీసింది.

1.11. ముగింపు :

ప్రాచీన గ్రీస్ లోని ప్రజాస్వామ్య వారసత్వ సిద్ధాంతం యొక్క వారసత్వం, ఈ నాటికీ రాజకీయ ఆలోచన మరియు ఆచరణను రూపొందిస్తూనే ఉంది. ఎందుకంటే ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న సమాజాలు స్వీకరించాయి. మాగ్నాకార్టానుండి స్వాతంత్ర్య ప్రకటన వరకు, ప్రజాస్వామ్యం యొక్క సూత్రాలు ప్రజలు తమ హక్కుల కోసం పోరాడడానికి మరియు వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయంలో గొప్పగా చెప్పాలని డిమాండ్ చేయడానికి ప్రజలను ప్రేరేపించాయి.

1.12. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. ప్రాచీన గ్రీస్ లో ప్రజాస్వామ్య ఆవిర్భావం వివరించుము ?
2. సోలోన్ మరియు క్లిస్టెనేస్ సంస్కరణలు వివరించుము?
3. ఎథేలియన్ ప్రజాస్వామ్యం వివరించుము?
4. ప్రాచీనగ్రీస్ లో మహిళా ప్రజాస్వామ్యం వివరించుము?

1.13. ఆచూకీగ్రంథాలు :

1. "The origins of Democracy in Ancient Greece"
- Kurta Roafbub
2. "Athenian Democracy : A Souncebook"
- Robert W. Wallace

పాఠము - 2

పశ్చిమ యూరప్ లో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య పరిణామం - జె.యస్.మిల్

Evaluation of Liberal in the West - J.S. Mill

- 2.1. అర్థం
- 2.2. నిర్వచనాలు
- 2.3. ప్రజాస్వామ్యం మరియు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో తేడాలు
- 2.4. పోలికలు
- 2.5. చరిత్ర
- 2.6. పాశ్చాత్య దేశాలపై ప్రభావం
- 2.7. భారతదేశంపై ప్రభావం
- 2.8. అభివృద్ధి
- 2.9. వివరణ
- 2.10. జె.యస్.మిల్. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం సిద్ధాంతానికి విమర్శలు
- 2.11. ముగింపు
- 2.12 మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 2.13. ఆచూకీ గ్రంథాలు

2.1. అర్థం :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం అనేది వ్యక్తిగత హక్కులు, స్వేచ్ఛలకు ప్రాధాన్యత యిచ్చే ప్రభుత్వరూపం. ప్రభుత్వం ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండేలా చేస్తుంది.

2.2. నిర్వచనాలు :

1. “పాలకుల సమ్మతిపై ఆదారపడిన రాజకీయవ్యవస్థ”
ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం - జాన్ లాక్
2. పౌరులకు సమానహక్కులు, మరియు ప్రతినిధి వ్యవస్థ ద్వారా ప్రభుత్వంలో పాల్గొనే రాజకీయవ్యవస్థ
ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం - ఇమ్మానుయేల్ కాంట్
3. “ప్రజల సాధారణ అభీష్టాన్ని రక్షించే వ్యవస్థ”
ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం - జీన్ జాక్వెస్ రూసో

4. “వాక్ మరియు సమావేశ స్వేచ్ఛ మనస్సాక్షి స్వేచ్ఛ మరియు ఓటుహక్కుతో సహా పౌరులందరికి సమాన ప్రాథమిక స్వేచ్ఛలను నిర్ధారించే వ్యవస్థ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం - జాన్ రాల్స్

2.3. ప్రజాస్వామ్యం మరియు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో తేడాలు:

1. ప్రజాస్వామ్యం నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రజల పాత్రను నొక్కిచెబుతుంది. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తిగత హక్కులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు సంస్థాగత పరిమితుల ద్వారా ప్రభుత్వ అధికారాన్ని పరిమితం చేయడం ద్వారా ఒక అడుగు ముందుకు వేస్తోంది.

2. ప్రజాస్వామ్యం ప్రభుత్వంలో పాల్గొనే వ్యక్తుల శక్తిని నొక్కి చెబుతుంది. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ఈ ఆలోచనను మరింత ముందుకు తీసుకువెళుతూ వ్యక్తిగత హక్కులు, స్వేచ్ఛల రక్షణ, చట్టనియమం మరియు అధికారదుర్వినియోగం నిరోధించడానికి తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ ల వ్యవస్థలను కూడ నొక్కి చెబుతుంది.

2.4. పోలికలు :

ప్రజాస్వామ్యం మరియు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం రెండూనూ “చట్టనియమాల” సూత్రంపై స్థాపించబడ్డాయి. అనగా “చట్టం” అందరికి సమానంగా వర్తిస్తుంది అనే సూత్రానికి రెండూ ప్రాధాన్యత యిస్తాయి.

ప్రజాస్వామ్యం మరియు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం రెండూనూ “సార్వభౌమాధికారం ” కు ప్రాధాన్యత యిస్తాయి. అనగా రెండు వ్యవస్థలలో అంతిమ అధికారం ప్రజలదే.

2.5. (History) చరిత్ర :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య చరిత్రను ఐరోపాలో జ్ఞానోదయకాలం నుండి గుర్తించవచ్చు ఇది 17వ శతాబ్దంలో ప్రారంభమై 18వ శతాబ్దం వరకు కొనసాగింది. ఈ సమయంలో జాన్ లాక్ మరియు మాంటెస్క్యూ వంటి మేధావులు సహజహక్కులు, అధికార విభజన మరియు సామాజిక ఒప్పిదం యొక్క ఆలోచనలను అభివృద్ధి చేశారు. ఇది ఆధునిక ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంకు ఆధారం.

1787లో United States రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించడంతో 18వ శతాబ్దం చివరలో United States లో మొట్టమొదటి ఆధునిక ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం స్థాపించబడింది. రాజ్యాంగబలమైన కేంద్రప్రభుత్వం మరియు కార్యనిర్వాహణ, శాసనవ్యవస్థ మధ్య అధికారాల విభజనతో న్యాయశాఖలు మరియు సమాఖ్య ప్రభుత్వ వ్యవస్థ ఏర్పడింది. ఇది వాక్స్వాతంత్ర్యం, మతం మరియు పత్రికాస్వేచ్ఛవంటి వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛలకు హామీ ఇచ్చే హక్కుల బిల్లును కూడ కలిగి ఉంది.

19వ శతాబ్దంలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాలను, ముఖ్యంగా యూరప్ కు వ్యాప్తి చెందడం ప్రారంభమవుతుంది. 1789 నాటి ఫ్రెంచివిప్లవం ఐరోపాలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం అభివృద్ధిపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపింది. మనిషి మరియు పౌరుల హక్కుల ప్రకటనను ఆమోదించింది.

20వ శతాబ్దంలో, ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం అంకురత్వం మరియు నిరంకుశత్వం నుండి సవాళ్ళను ఎదుర్కొంది, ముఖ్యంగా రెండు ప్రపంచయుద్ధాలు, ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ సమయంలో అయితే 1991లో సోవియట్ యూనియన్ పతనం తర్వాత, తూర్పుయూరప్ మరియు లాటీన్ అమెరికాతో సహా ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ఆధిపత్యప్రభుత్వ రూపంగా ఉద్భవించింది.

2.6. పాశ్చాత్య దేశాలపై ప్రభావం :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం పాశ్చాత్యదేశాలపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపింది, వారి రాజకీయవ్యవస్థలు, ఆర్థికవ్యవస్థలు మరియు సమాజాలను రూపొందించింది. మానవహక్కులు, సమానత్వం మరియు స్వేచ్ఛలను ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడింది. దేశీయంగా, అంతర్జాతీయంగా శాంతి మరియు సహకారాన్ని ప్రోత్సహించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించింది.

పాశ్చాత్యదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ఆధిపత్య రాజకీయవ్యవస్థగా మారింది, రాజకీయ పార్టీల స్థాపనకు, స్వేచ్ఛాయుతమైన, న్యాయమైన ఎన్నికలకు, మరియు ప్రభుత్వ శాసన, కార్యనిర్వాహక మరియు న్యాయశాఖల మధ్య అధికార విభజనకు దారితీసింది.

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం పాశ్చాత్యదేశాల ఆర్థికవ్యవస్థలపై కూడ గణనీయముగా ప్రభావాన్ని చూపింది. పాశ్చాత్యదేశాలు పెట్టుబడిదారి విధానం మరియు స్వేచ్ఛా మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థలను స్వీకరించాయి, ఇవి పెరిగిన ఆర్థికవ్యవస్థ, శ్రేయస్సుకిదారి తీసాయి. వ్యక్తులు తమ స్వంత ఆర్థిక ప్రయోజనాలు కొనసాగించేందుకు మరియు అభివృద్ధిచెందుతున్న మధ్యతరగతి సృష్టికి మరియు మొత్తం జీవన ప్రమాణాలు పెరుగుదలకు దారితీసింది.

పాశ్చాత్యదేశాలలో సామాజిక నిర్మాణాలు రూపొందించడంలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం పాత్రపోషించింది. వ్యక్తి స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, వైవిధ్యం, సహనం, అంగీకారానికి దారితీసింది. ఇది మరింత సమగ్ర సమాజానికి దారితీసింది.

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాన్ని స్వీకరించే పాశ్చాత్య దేశాలు అంతర్జాతీయ సంబంధాలు, మానవహక్కులు, ప్రజాస్వామ్య విలువల కోసం పోరాటం చేశాయి. శాంతి, స్థిరత్వం, శ్రేయస్సుకోసం కృషి చేశాయి. దీనిఫలితంగా అనేక ఇతర దేశాలకు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం వ్యాప్తిచెందింది.

2.7. భారతదేశంపై ప్రభావం :

1947 స్వాతంత్ర్యం పొందినప్పటినుండి భారతదేశంపై ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం గణనీయంగా ఉంది.

స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ స్వేచ్ఛాపత్రిక వ్యవస్థ మరియు ప్రభుత్వాన్ని జవాబుదారీగా ఉంచే క్రియాశీల పౌరసమాజంతో భారతదేశంలో చట్టబద్ధపాలనను స్థాపించడంలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం సహాయపడింది.

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ప్రైవేట్ సంస్థ పోటీ మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా భారతదేశంలో ఆర్థికవృద్ధి మరియు అభివృద్ధిని సులభతరం చేసింది.

వెనుకబడిన వర్గాలకు, రిజర్వేషన్స్ మరియు నిశ్చయాత్మక చర్యలను అందించడం ద్వారా సామాజిక అసమానతలు పరిష్కరించడానికి మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం భారతదేశాన్ని ప్రేరేపించింది.

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛలు మరియు భావప్రకటన, మతం మరియు సామాజిక స్వేచ్ఛను నిర్ధారించుటద్వారా మానవహక్కుల రక్షణలో భారతదేశంకు సహాయపడింది.

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ద్వారా భారతదేశంలో ఎన్నికలు క్రమం తప్పకుండా జరగటం మరియు రాజకీయ పార్టీల మధ్య శాంతియుతంగా అధికారమార్పిడి వంటి రాజకీయ స్థిరత్వంకు దారి తీశాయి.

2.8. అభివృద్ధి :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అభివృద్ధిని కీలక చారిత్రక సంఘటనలు, ఉద్యమాల ద్వారా గుర్తించవచ్చు.

జ్ఞానోదయం : జ్ఞానోదయం అనేది 18వ శతాబ్దంలో ఐరోపాలో మేథో మరియు సాంస్కృతికవృద్ధికి సంబంధించిన కాలం. ఈ కాలంలో ఉద్భవించిన అనేక ఆలోచనలు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంకు పునాది వేసాయి.

అమెరికన్ విప్లవం :

1775లో ప్రారంభమైన అమెరికన్ విప్లవం, ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధిలో కీలక ఘట్టం. ఇది బ్రిటీష్ రాచరికానికి, వ్యతిరేకంగా జరిగిన తిరుగుబాటు, మరియు వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు ప్రజాస్వామిక పాలనయొక్క వాదన.

ఫ్రెంచి విప్లవం :

1789లో ప్రారంభమైన ఫ్రెంచివిప్లవం ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధిలో కీలక ఘట్టం. ఇది ఫ్రాన్స్‌లో రాజకీయ మరియు సామాజిక తిరుగుబాటు కాలం. సంపూర్ణ రాచరికం యొక్క తిరస్కరణ మరియు ఎక్కువ వ్యక్తిగత హక్కులు, మరియు స్వేచ్ఛలకోసం పిలుపునిచ్చింది.

పారిశ్రామిక విప్లవం :

18వ శతాబ్దం చివరిలో ప్రారంభమైన పారిశ్రామిక విప్లవం మధ్యతరగతి వృద్ధికి, విద్యావ్యాప్తికి దారి తీసింది. ఇది మరింత సమాచారం మరియు నిమగ్నమైన పౌరులను సృష్టించేందుకు సహాయపడింది. ఇది ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధికి అవసరమయినది.

రాజకీయపార్టీల పెరుగుదల :

19వ శతాబ్దంలో రాజకీయ పార్టీలు ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య ముఖ్యలక్షణంగా ఉద్భవించాయి. రాజకీయ పార్టీలు పౌరుల భాగస్వామ్య విలువలు నమ్మకాల చుట్టూ సంఘటితం చేయడానికి మరియు ఎన్నికైన అధికారులను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి మార్గాన్ని అందించాయి.

మహిళల ఓటుహక్కు :

19వ శతాబ్దం చివరలో ప్రారంభమైన మహిళల ఓటుహక్కు ఉద్యమం, ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధిలో కీలకమైలురాయి. ఈ ఉద్యమం మహిళలు ఓటుహక్కు రాజకీయాలలో పాల్గొనుటకు పోరాడింది.

2.9. వివరణ :

జాన్ స్టువర్ట్ మిల్, బ్రిటీషు తత్వవేత్త మరియు రాజకీయ ఆర్థికవేత్త, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ, ప్రజలజీవితాలలో రాజ్యానికి కనీసపాత్ర ఉండాలని అన్నారు. పాశ్చాత్యదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధిలో మిల్ ఆలోచనలు ప్రభావితం చేశాయి. మిల్ ప్రకారం పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పరిణామాన్ని వివరించే అంశాలు.

2.9.1. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ:

వ్యక్తి యొక్క స్వేచ్ఛ న్యాయమైన సమాజానికి మూలస్తంభమని ప్రజల జీవితాలను రక్షించుటకు రాజ్యం జోక్యం చేసుకోవాలని వ్యక్తులు తమకు తగినట్లుగా, తమ ప్రయోజనాలకు, అభిప్రాయాలకు నమ్మకాలకు తగినట్లుగా స్వేచ్ఛగా జీవించాలని మిల్ తన అభిప్రాయాన్ని తెలియజేశారు. ఈ స్వేచ్ఛవల్ల ఇతరులకు “హాని” కలుగకూడదు అనికూడా మిల్ అన్నారు.

2.9.2. ప్రభుత్వ అధికార పరిమితి:

ప్రభుత్వ అధికారం, నిరంకుశంగా మారకుండా నిరోధించడానికి, పరిమితం చేయాలని, అధికారవిభజన చేయాలని ఏ వ్యక్తికి లేదా సమూహానికి అధికారాలు లేవని నిర్ధారించుటకు తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ వ్యవస్థ అవసరమని మిల్ వాదించారు. ఇది ప్రభుత్వశాఖలైన శాసన, కార్యనిర్వహక, న్యాయశాఖలు, ఏ ఒక శాఖ శక్తివంతం కాకుండా నిరోధించేందుకు తోడ్పడుతుందని మిల్ భావించారు.

2.9.3. రాజకీయ సంస్థల పరిణామం :

పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధికి రాజకీయసంస్థల పరిణామం కీలకం అని, ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాలు ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండే ప్రాతినిధ్యసంస్థలపై ఆధారపడి ఉండాలని, విశ్వసించారు. దీనికి ప్రభుత్వంలోని శాసన, కార్యనిర్వహణ, న్యాయశాఖల మధ్య అధికార విభజన అలాగే మైనారిటీహక్కుల పరిరక్షణ, పత్రికా స్వేచ్ఛ అవసరం.

2.9.4. విద్యప్రాముఖ్యత మరియు పౌరభాగస్వామ్యం :

పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య అభివృద్ధికి విద్య మరియు పౌరభాగస్వామ్యం కీలకమని మిల్ భావించారు. పౌరులు తమ హక్కులు, బాధ్యతలు తెలుసుకోవడానికి, అర్థం చేసుకోవడానికి, రాజకీయప్రక్రియలలో సమర్థవంతంగా పాల్గొనడానికి విద్యావంతులు కావాలని, విద్యను రాజ్యం ఉచితంగా, సార్వత్రికంగా అందించాలని మిల్ వాదించారు. పౌరభాగస్వామ్యం ద్వారా శక్తివంతమైన సమాజం సృష్టించబడుతుందని మిల్ విశ్వసించారు. దీని అర్థం పౌరులు తమ అభిప్రాయాలు, స్వేచ్ఛగా

వ్యక్తీకరించడానికి, బహిరంగ చర్చలలో పాల్గొనడానికి, నాయకులను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుందని మిల్ భావన.

2.9.5. రూల్ ఆఫ్ లా ప్రాముఖ్యత :

సుస్థిరమైన, న్యాయమైన సమాజంను సృష్టించేందుకు చట్టనియమం అవసరమని, చట్టాలు స్పష్టంగా మరియు స్థిరంగా ఉండాలని, అన్ని రకాల వ్యక్తులకు సమానంగా వర్తింపజేయాలని, వివాదాలు పరిష్కరించడానికి, వ్యక్తులు జవాబుదారీగా ఉండేందుకు “రూల్ ఆఫ్ లా” పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యానికి కీలకమని మిల్ విశ్వశించారు. తద్వారా సామాజిక మార్పు సామాజికన్యాయం సాధించవచ్చని మిల్ భావన.

2.9.6. మైనారిటీ హక్కుల పరిరక్షణ :

మైనారిటీ సమూహాలపై, మెజారిటీకి సంపూర్ణ అధికారం ఉండకూడదని, మైనారిటీ హక్కులు చట్టబద్ధమైన మరియు రాజ్యాంగహామీల ద్వారా రక్షించబడాలని, ఈ రక్షణలో మత, జాతి మైనారిటీలు, అట్టడుగు వర్గాలు ఉన్నాయని మిల్ పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో తెలియజేశారు. ఈ మైనారిటీ హక్కుల పరిరక్షణ, అసమానతలు తొలగించి సామాజిక అన్యాయం సమస్యలను పరిష్కరిస్తుందని మిల్ వాదన.

2.9.7. స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం, ఆర్థికవృద్ధి :

ధీర్ఘకాలిక స్థిరత్వానికి ఆర్థికశ్రేయస్సు అవసరమని, స్వేచ్ఛా మార్కెట్ వ్యవస్థ సామాజిక చలనశీలత మరియు వ్యక్తిగత స్వీయనిర్ణయానికి ఎక్కువ అవకాశాలను అందించగలదని, మిల్ నమ్మారు. అంతేగాక స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం, ఆర్థికవృద్ధి అంతర్జాతీయవాదం ఏర్పరచి ప్రపంచసమాజం రూపొందిస్తుందని పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో భాగంగా మిల్ తెలియజేశారు.

2.9.8. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వం :

రాజకీయ ప్రక్రియలో ప్రజల నాడిని వినిపించేందుకు ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వం ఉత్తమ మార్గమని, ప్రాతినిధులను న్యాయమైన, ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియ ద్వారా ఎన్నుకోవాలని, ఎన్నికైన ప్రాతినిధులు ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండాలని పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో మిల్ చెప్పిన భావన ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థల నిర్మాణాన్ని రూపొందించడంలో సహాయపడింది.

2.9.9. మహిళల హక్కులు :

పురుషులతో పాటు సమానంగా రాజకీయ, సామాజిక స్వేచ్ఛను మహిళలు కలిగి ఉండాలని, పురుషులతో పాటు స్త్రీలు సమర్థులని కాబట్టి అన్నిరంగాలలో సమాన అవకాశాలు కల్పించాలని తద్వారా అసమానతలు తొలగిపోయి, సామాజిక న్యాయం సాధించబడుతుందని అది చివరికి దేశాభివృద్ధికి దారి తీస్తుందని మిల్ పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో భాగంగా తెలియజేశారు.

2.9.10. యుటిలిటీ (ఉపయోగితావాదం) :

కేవలం ఎంపిక చేసిన కొందరికే కాకుండా, అత్యధికసంఖ్యలో ప్రజలకు మేలు చేయడం తద్వారా సమాజశ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడం ప్రభుత్వ ఉద్దేశంగా ఉండాలని, ఇది సాంఘికసంక్షేమం మరియు సామాజిక సమస్యల్ని పరిష్కరించడానికి తోడ్పడుతుందని పశ్చిమదేశాలలో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో భాగంగా మిల్ తెలియజేశారు.

2.10. జె.యన్.మిల్ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం సిద్ధాంతానికి విమర్శలు :

1. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం, ఆర్థిక అసమానతలు గురించి స్పష్టంగా వివరించలేదని విమర్శ.
2. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం, పాశ్చాత్యేతర దేశాలకు తగినదికాదని విమర్శించారు.
3. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పరిమితులను పరిష్కరించడంలో వైఫల్యం చెందినది అని విమర్శ.
4. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం ప్రధానంగా దేశీయరాజకీయాలపై దృష్టిపెట్టింది. కాని అంతర్జాతీయ సంబంధాలపై తగినంత శ్రద్ధ చూపలేదనే విమర్శకలదు.
5. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యసిద్ధాంతం పర్యావరణం, పర్యావరణ సమస్యలు గురించి ప్రస్తావించలేదనే విమర్శ.
6. మిల్ యొక్క ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం నయాఉదారవాద ఆర్థికవిధానాలను బలోపేతం చేసే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉన్నాయని విమర్శించబడింది.
7. ప్రపంచీకరణ యొక్క సవాళ్ళను పరిష్కరించడంలో మిల్ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యసిద్ధాంతం వైఫల్యం చెందిందనే విమర్శ.

2.11. ముగింపు :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అభివృద్ధి, నిర్వహణ అనేది సుధీర్ఘమైన, సంక్లిష్టప్రక్రియ. ఇది చరిత్రకి, రాజకీయ మరియు సామాజిక కారకాలచే రూపొందించబడింది. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం మానవ చరిత్రలో అత్యంత విజయవంతం అయిన రాజకీయ వ్యవస్థలలో ఒకటి కాని అంతర్గత, బాహ్యసవాళ్ళ నుంచి ముప్పు ఎదుర్కొంది. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క నిరంతర విజయం మరియు శక్తిని నిర్ధారించడానికి వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ, సార్వభౌమాధికారం, ప్రజాస్వామ్యపాలనా సూత్రాలను సమర్థించడంలో, ప్రోత్సహించడంలో అప్రమత్తత అవసరం, ఈ విలువలను అణగద్రొక్కగల సామాజిక మరియు ఆర్థిక అసమానత యొక్క మూలకారణాలను కూడ పరిష్కరిస్తున్నప్పుడు. న్యాయమైన మరియు సమానమైన సమాజాలను నిర్మించడానికి కలిసి పనిచేయడం ద్వారా మాత్రమే ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఆదర్శాలను సమర్థించే మరియు ప్రజలందరి అవసరాలను తీర్చగల భవిష్యత్తుని సృష్టించగలము.

2.12. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :**వ్యాసరూప ప్రశ్నలు :**

1. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య చరిత్ర మరియు అభివృద్ధిని వివరించుము?
2. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య ప్రభావం పాశ్చాత్య మరియు భారతదేశంపై ఏవిధంగా కలదో వివరించుము?
3. జె.యస్.మిల్ పశ్చిమ యూరప్ లో ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంపై గల భావాలు వివరించుము?

2.13 ఆచూకీ గ్రంథాలు :

1. on Liberty - Johnstuart Mill
2. Utilitarianism - Johnstuart Mill

ప్రారంభ ఉదారవాదంపై విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

- అలెక్సిస్ డిటోక్వెల్లీ

“ A Critical Analysis on early liberal Demociacy” - Alexis De Tocqueville

పాఠ్యాంశ నిర్మాణక్రమం

- 3.1. లక్ష్యం
- 3.2. ఉపోద్ఘాతం
- 3.3. ప్రాముఖ్యత
- 3.4. వివరణ
- 3.5. విమర్శలు
- 3.6. ముగింపు
- 3.7. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 3.8. ఆచూకీ గ్రంథాలు

3.1. లక్ష్యం :

విద్యార్థులు ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంపై అలెక్సిస్ డిటోక్వెల్లీ విశ్లేషణ యొక్క ముఖ్య ఆలోచనలు, భావనలు, అభిప్రాయాలు, బలహీనతలు మరియు సమకాలీన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలకు డిటోక్వెల్లీ యొక్క విశ్లేషణ యొక్క జైచిత్వం మరియు అనువర్తనాన్ని అంచనావేయుదురు.

3.2. ఉపోద్ఘాతం :

ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం అనేది 18,19 శతాబ్దాలలో ప్రధానంగా పశ్చిమ ఐరోపా మరియు ఉత్తర అమెరికాలో ఉద్భవించిన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల చారిత్రక అభివృద్ధిని సూచిస్తుంది. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రాతినిధ్య సంస్థలు, చట్టం యొక్క పాలన, వ్యక్తిగతహక్కులు, స్వేచ్ఛలు మరియు ప్రభుత్వ అధికారంపై పరిమితులతో కూడిన ప్రభుత్వరూపం.

3.3. ప్రాముఖ్యత :

1. ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వం :

ప్రారంభఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు ప్రాతినిధ్యవ్యవస్థలను స్థాపించాయి. ఇక్కడ ఎన్నికైన అధికారులు, ప్రజల ప్రతినిధులుగా పనిచేస్తారు. ఈ వ్యవస్థ రాజకీయ అధికారం ఒకే పాలకుడి చేతిలో కేంద్రీకృతం కాకుండా వివిధ వ్యక్తులు లేదా సమూహాల మధ్య పంపిణీ చేయబడుతుందని నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

2. రాజ్యాంగవాదం :

ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు వ్రాతపూర్వక రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పాయి. ఇది ప్రభుత్వ అధికారం యొక్క ప్రాథమిక సూత్రాలు మరియు పరిమితులను వివరిస్తుంది. రాజ్యాంగం సాధారణంగా వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు వాక్ స్వాతంత్ర్యం, సభ మరియు మతస్వేచ్ఛ వంటి హామీలను కలిగి ఉంటుంది. అలాగే ఏకపక్ష ప్రభుత్వ చర్యలనుండి రక్షణలను కలిగి ఉంటుంది.

3. అధికారాల విభజన :

మాంటెస్క్యూ వంటి రాజకీయ తత్వవేత్తల ఆలోచనల నుండి ప్రేరణ పొందిన ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు అధికారాల విభజన వ్యవస్థను అమలు చేశాయి. ప్రభుత్వ అధికారం కార్య నిర్వహణ, శాసన మరియు న్యాయశాఖల వంటి వివిధ శాఖలుగా విభజింపబడింది. ప్రతిశాఖ నిర్దిష్ట బాధ్యతలను కలిగి ఉంటుంది. ఇతరులకు చెక్ గా పనిచేస్తుంది.

4. రూల్ ఆఫ్ లా :

ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు చట్టపాలన సూత్రాన్ని సమర్థించాయి. అంటే ప్రభుత్వ అధికారులతో వ్యక్తులందరూ చట్టానికి లోబడి ఉంటారు. తప్పనిసరిగా కట్టుబడి ఉండాలి. న్యాయవ్యవస్థ నిష్పక్షిణమైనది మరియు స్వతంత్రమైనది. పౌరులందరికీ సమాన రక్షణను నిర్ధారిస్తుంది.

5. వ్యక్తిగత హక్కుల రక్షణ :

ఉదారప్రజాస్వామ్యాలు వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలను గుర్తించి పరిరక్షిస్తాయి. ఈ హక్కులు సాధారణంగా వాక్ స్వాతంత్ర్యం, పత్రికాస్వేచ్ఛ, మతం మరియు సమావేశాలు, అలాగే న్యాయపరివిచారణ, గోప్యత మరియు ఆస్తి హక్కును కలిగి ఉంటాయి. ఈ హక్కులను పరిరక్షించడం మరియు వాటి ఉల్లంఘనను నిరోధించడం ప్రభుత్వపాత్ర.

అమెరికా విప్లవం మరియు 1789లో రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించిన తర్వాత మరియు యుకె, ఫ్రాన్స్ మరియు నెదర్లాండ్స్ వంటి వివిధ యూరోపియన్ దేశాలు రాజకీయ పరివర్తనలకు గురై రాజ్యాంగ చట్టాలను ఏర్పాటుచేయడం వంటి ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంలో ఉదాహరణలు. ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు తరచుగా పరిమిత ఓటుహక్కువంటి పరిమితులను కలిగి ఉన్నాయని గమనించడం ముఖ్యం. ఓటింగ్ హక్కులు ఆస్తిని కలిగి ఉన్నవారికి మాత్రమే పరిమితం. కాలక్రమేణ, ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాలు అభివృద్ధిచెందాయి. ఓటుహక్కును విస్తరించారు. లింగం మరియు జాతి సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి. మారుతున్న సామాజిక అవసరాలు మరియు విలువలకు అనుగుణంగా ఉంటాయి.

3.4. వివరణ :

ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం - విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ అలెక్సిస్ డిటోక్విల్లే :

అలెక్సిస్ డిటోక్విల్లే ఒక ఫ్రెంచ్ రాజకీయ ఆలోచనపరుడు. చరిత్రకారుడు మరియు సామాజిక శాస్త్రవేత్త. డిటోక్విల్లే 19వ శతాబ్దంలో యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం యొక్క సూత్రాలు పనితీరును

విశ్లేషించారు. మరియు చర్చించారు. అమెరికన్ ప్రజాస్వామ్యంపై టోక్విల్లే యొక్క పరిశీలనలు మరియు అంతర్జ్వలములు ముఖ్యమైనవి. ఎందుకంటే అవి ప్రజాస్వామ్య బలాలు మరియు బలహీనతల గురించి సమగ్ర విశ్లేషణను అందించాయి.

3.4.1. మెజారిటీ యొక్క నిరంకుశత్వం మరియు పౌరసామాజం యొక్క ప్రాముఖ్యత :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్యాలలో “మెజారిటీ దౌర్జన్యం ప్రమాదాన్ని ఎత్తి చూపారు. ఇక్కడ మెజారిటీ, మైనారిటీ సమూహాల లేదా వ్యక్తులపై అణచివేత అధికారాన్ని ప్రదర్శించవచ్చు. మెజారిటీ, తనిఖీచేయని శక్తి వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ యొక్క క్షీణతకు మరియు అసమ్మతి స్వరాలను అణచివేయడానికి దారితీస్తుందని అతను వాదించారు.

టోక్విల్లే స్వచ్ఛంద సంఘాల ప్రాముఖ్యతను మరియు ప్రజాస్వామ్యదేశాలలో శక్తివంతమైన పౌరసమాజం నొక్కిచెప్పారు. ఈ మధ్యవర్తిత్వ సంస్థలు సామాజిక ఐక్యతను కొనసాగించడంలో, పౌరభాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడంలో మరియు రాజ్యాధికారానికి చెక్ గా పనిచేయడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయని ఆయన విశ్వసించారు.

3.4.2. వ్యక్తిత్వం మరియు దాని పర్యవసానాలు మరియు విద్య పాత్ర :

పౌరులు తమ స్వప్రయోజనాలవల్ల నిమగ్నమై వారి కమ్యూనిటీలనుండి వైదొలగడం వల్ల ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తివాదం ప్రోత్సహిస్తుందని టోక్విల్లే గమనించారు. వ్యక్తివాదం ఆవిష్కరణ మరియు వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహిస్తుంది. ఇది సామాజిక విచ్ఛిన్నం, ఒంటరితనం మరియు పౌరబాధ్యతను కోల్పోవడానికి కూడ దారితీస్తుంది.

సమాజాన్ని నిలబెట్టడంలో విద్యయొక్క కీలకపాత్రను గుర్తించారు. విద్యావంతులైన పౌరులు ప్రజావ్యవహారాలలో చురుగ్గా పాల్గొనే అవకాశం ఉందని సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయాలు తీసుకుంటారని, రాజకీయ ఉదాసీనత మరియు తారుమారు ప్రమాదాలను నిరోధించవచ్చని అతను నమ్మారు. విమర్శనాత్మక ఆలోచన, పౌరజ్ఞానం మరియు పౌరకర్తవ్యభావాన్ని పెంపొందించే నాణ్యమైన విద్యను ప్రోత్సహించడం ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థ యొక్క ధీర్ఘకాలిక విజయానికి ప్రాథమికమైనది. ప్రాప్తి చేయగల మరియు సమ్మిళిత విద్య వ్యక్తులకు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలు మరియు సంస్థలలో అర్థవంతంగా పాల్గొనడానికి అధికారం ఇస్తుంది.

3.4.3. విజిలెన్స్ మరియు పబ్లిక్ ఎంగేజ్మెంట్ :

టోక్విల్లే ఆత్మసంతృప్తికి వ్యతిరేకంగా హెచ్చరించారు. ఒడంబడిక మరియు అప్రమత్తమైన పౌరుల అవసరాన్ని నొక్కిచెప్పారు. ప్రజాస్వామ్య పౌరులు రాజకీయాల్లో చురుకుగా పాల్గొనాలని, సమాచారంతో ఉండాలని మరియు అధికార దుర్వినియోగాన్ని సవాలు చేయడానికి సిద్ధంగా ఉండాలని ఆయన వాదించారు. తద్వారా ప్రజాస్వామ్య సమాజాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల పనితీరు మరియు మెరుగుదలకు ఓటింగ్ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడం బహిరంగ చర్చల్లో పాల్గొనడం వంటి క్రియాశీల పౌరభాగస్వామ్యం కీలకం.

3.4.4. రాజకీయ కేంద్రీకరణ యొక్క ప్రమాదాలు :

రాజకీయ అధికారం యొక్క అధిక కేంద్రీకరణ యొక్క సంభావ్యత ఆపదలకు వ్యతిరేకంగా టోక్విల్లే హెచ్చరించారు. కేంద్రీకృత ప్రభుత్వాలు అవినీతికి, అధికార దుర్వినియోగానికి, స్థానిక వర్గాల అవసరాలు మరియు ఆందోళనల నుండి నిర్దిష్టతకు గురికావచ్చని ఆయన వాదించారు. కేంద్రీకరణ మరియు వికేంద్రీకరణ

మధ్య సమతుల్యతను సాధించడం ప్రజాస్వామ్యపాలనకు కీలకం. స్థానిక స్వయంప్రతిపత్తి మరియు నిర్ణయాధికారం కోసం అనుమతించడం వలన కమ్యూనిటీలు వారి నిర్దిష్ట అవసరాలను తీర్చడానికి అధికారం ఇస్తుంది. అదే సమయంలో కేంద్రప్రభుత్వం అవసరమైన విధులను నిర్వహిస్తుంది. వ్యక్తిగత హక్కులు పరిరక్షిస్తుంది.

3.4.5. ఫ్రీపెస్ పాత్ర :

అధికారంలో ఉన్నవారిని జవాబుదారీగా ఉంచడంలో మరయు ప్రజాస్వామ్య సమాజాలలో పారదర్శకతను నిర్ధారించడంలో ఫ్రీపెస్ యొక్క ప్రాముఖ్యతను టోక్విల్లే గుర్తించారు. ప్రభుత్వ చర్యలపై కీలక తనిఖీ మరియు పౌరులకు సమాచారం ఇవ్వడానికి ఒక మార్గంగా టోక్విల్లే పత్రికలను చూశారు. ప్రజాస్వామ్యం పనితీరుకు స్వేచ్ఛ మరియు స్వతంత్ర పత్రిక అవసరం. పత్రికా స్వేచ్ఛను పరిరక్షించడం, మీడియా వైవిధ్యాన్ని పెంపొందించడం మరియు మీడియా అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించడం సమాచార పౌరులకు భరోసా ఇవ్వడానికి మరియు మీడియా యాజమాన్యం మరియు అవకతవకల కేంద్రీకరణ నిరోధించడానికి కీలకం.

3.4.6. సామాజిక ఐక్యత అవసరం :

టోక్విల్లే సామాజిక ఐక్యత యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు ప్రజాస్వామ్యంను నిలబెట్టడంలో భాగస్వామ్య ఉద్దేశాన్ని నొక్కిచెప్పారు. లోతైన విభజనలు మరియు సంఘర్షణలతో విచ్ఛిన్నమైన సమాజం ప్రజాస్వామ్య సంస్థల స్థిరత్వం మరియు ప్రభావాన్ని అణగద్రొక్కగలదని ఆయన వాదించారు. ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యానికి సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందించడం, సంభాషణను పెంపొందించడం మరయు సమగ్రతను ప్రోత్సహించడం చాలా కీలకం. భాగస్వామ్య విలువలు మరియు ఉమ్మడి లక్ష్యాల గుర్తింపును ప్రోత్సహించడం, సామాజిక విభజనలను తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది. మరియు సంఘటిత మరియు స్థితిస్థాపకమైన ప్రజాస్వామ్య సమాజం నిర్మించడంలో సహాయపడుతుంది.

3.4.7. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పరిమితులు :

ప్రజాస్వామ్యానికి దాని పరిమితులున్నాయని మరియు అన్ని సామాజిక సమస్యలకు ఇది దివ్యోషడం అని టోక్విల్లే అంగీకరించారు. ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థలు వాగ్వివాదం, ప్రజాభిమానం మరియు ప్రజాభిప్రాయం యొక్క తారుమారుకి లోనయ్యే సామర్థ్యాన్ని అతను గుర్తించారు. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పరిమితులను గుర్తించడం మరియు అధికార దుర్వినియోగానికి వ్యతిరేకంగా రక్షించే తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ వ్యవస్థలను నిర్మించడం చాలా ముఖ్యం. ప్రజాస్వామ్య విలువల క్షీణతను నివారించడానికి మరియు జవాబుదారీ తనాన్ని నిర్ధారించడానికి బలమైన సంస్థలు, స్వతంత్రన్యాయవ్యవస్థ మరియు అధికారాల విభజన అవసరం.

3.4.8. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క మూల్యంకన స్వభావం :

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఒక డైనమిక్ మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న వ్యవస్థ అని టోక్విల్లే గమనించారు. దీనికి మారుతున్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ఉండాలి. ప్రజాస్వామ్యసమాజాలు స్వీయప్రతిబింబం, ఆవిష్కరణలు మరియు సంస్కరణల అవసరాన్ని ఆయన నొక్కిచెప్పారు. ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఒక స్థిర రాజ్యం కాదు, అది కొనసాగుతున్న ప్రక్రియ మార్పును స్వీకరించడం, రాజకీయ భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం మరియు సమాజం యొక్క అభివృద్ధిచెందుతున్న అవసరాలకు అనుగుణంగా సంస్థలను స్వీకరించడం, ప్రజాస్వామ్యం యొక్క దీర్ఘకాలిక

శక్తి మరియు స్థితిస్థాపకత కీలకం.

3.4.9. సామాజిక సమానత్వం యొక్క ప్రాముఖ్యత :

స్థిరమైన మరియు శాశ్వతమైన ప్రజాస్వామ్య సమాజం నిర్మించడంలో సామాజిక సమానత్వం యొక్క పాత్రను టోక్విల్లే ముఖ్యం చేశారు. విస్తృత ఆర్థిక అసమానతలు మరియు సామాజిక విభజనలు పౌరులు మధ్య విశ్వాసం మరియు సంఘీభావం దెబ్బతీస్తాయని, సామాజిక అశాంతి మరియు రాజకీయ అస్థిరతకు దారితీస్తుందని ఆయన వాదించారు. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ధీర్ఘకాలిక స్థిరత్వానికి సామాజిక సమానత్వం ప్రోత్సహించడం మరియు ఆర్థిక అసమానతలను పరిష్కరించడం చాలా అవసరం. అసమానతలను తగ్గించడం, సమాన అవకాశాలను నిర్ధారించడం మరియు సామాజిక చలనశీలతను పెంపొందించడం లక్ష్యంగా ఉన్న విధానాలు మరింత కలుపుకొని సమ్మిళిత ప్రజాస్వామ్య సమాజం రూపొందించడంలో సహాయపడతాయి.

3.4.10. రాజకీయ భాగస్వామ్యం యొక్క విలువ :

ప్రజాస్వామ్యంలో పౌరులు క్రియాశీల రాజకీయాల భాగస్వామ్యం యొక్క ప్రాముఖ్యతను టోక్విల్లే తెలియపరిచారు. ప్రజావ్యవహారంలో వ్యక్తుల మరియు ప్రజాస్వామ్యసంస్థలను బలోపేతం చేస్తుందని మరియు అధికార కేంద్రీకరణను నిరోధించడంలో సహాయపడుతుందని ఆయన వాదించారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రజాస్వామ్యానికి ఓటింగ్ మించి రాజకీయ భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం మరియు సులభతరం చేయడం చాలా ముఖ్యం. కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజేషన్స్, అట్టడుగు ఉద్యమాలు, మరియు రాజకీయక్రియాశీలత ద్వారా ఒడంబడిక ప్రజావిధానాన్ని రూపొందించడంలో సహాయపడుతుంది. ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉంచుతుంది, నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో విభిన్నస్వరాలు ప్రాతినిధ్యం వహించేలా చేస్తుంది.

3.4.11. ప్రజాస్వామ్య ప్రమాణాల దుర్బలత్వం :

ప్రజాస్వామ్య నిబంధనల దుర్బలత్వం మరియు కాలక్రమేణ ప్రజాస్వామ్య విలువల క్షీణించడం గురించి టోక్విల్లే హెచ్చరించారు. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను పరిక్షించడంలో మరియు సమర్థించడంలో పౌరులు అప్రమత్తంగా ఉండవలసిన అవసరాన్ని ఆయన నొక్కి చెప్పారు. ప్రజాస్వామ్యానికి చురుకైన రక్షణ, నియమాలు, మరియు విలువలకు బలోపేతం చేయడం అవసరం. పౌరుల చట్టపాలన, వాక్స్వాతంత్ర్యం, మానవహక్కులపట్ల గౌరవం మరియు ఇతర ప్రజాస్వామిక సూత్రాలను పరిరక్షించడంలో మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రమాణాల క్షీణతను నిరోధించడం చాలా కీలకం.

3.4.12. రాజకీయ సంస్కృతి పాత్ర :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్య సమాజాలను రూపొందించడంలో రాజకీయ సంస్కృతి యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించారు. వ్యక్తిగత హక్కులను గౌరవించడం మరియు ఉమ్మడి ప్రయోజనం పట్ల నిబద్ధత వంటి ప్రజాస్వామ్య విలువలు ఒక జాతి సంస్కృతిలో లోతుగా పాతుకుపోతాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్య విజయానికి ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు విలువనిచ్చే రాజకీయసంస్కృతిని పెంపొందించడం చాలా అవసరం. విద్య, బహిరంగప్రసంగం మరియు పౌరఒడంబడిక ప్రజాస్వామ్య విలువలను గౌరవించే, నిర్మాణాత్మక సంభాషణలను ప్రోత్సహించే మరియు భాగస్వామ్య బాధ్యత యొక్క భావాన్ని ప్రోత్సహించే సంస్కృతిని పెంపొందించడం లక్ష్యంగా

ఉండాలి.

3.4.13. ప్రజాస్వామ్యంపై ప్రపంచదృక్పథం :

అమెరికాలో ప్రారంభ ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంపై టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ జాతీయ సరిహద్దులను దాటి చుక్కలను కలిగి ఉంది. ఒక దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం యొక్క విజయం లేదా వైఫల్యం ప్రపంచవ్యాప్తంగా దాని అవకాశాలను ప్రభావితం చేస్తుందని అతను నమ్మారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రోత్సహించడం, ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల మొత్తం ఆరోగ్యం మరియు స్థితిసాపకతకు దోహదం చేస్తుంది.

3.4.14. జనాకర్షణ సంభావ్యత :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్యపాలన ఆణగద్రొక్కడానికి జనాకర్షణ సంభావ్యత గురించి హెచ్చరించారు. అధికారాన్ని సుస్థిరం చేసుకోవడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య నిబంధనలను తుంగలో తొక్కేందుకు ప్రజానీకం యొక్క భావాలను మరియు ఆవేశాలను ఉపయోగించుకోవచ్చని ఆయన గమనించారు. టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్యం సంస్థలను రక్షించడం, వైవిధ్యం పట్ల గౌరవం మరియు సమాచారంతో కూడిన సంస్థలను రక్షించడం, మరియు సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయాధికారం ఆధారంగా రాజకీయ ప్రసంగాన్ని ప్రోత్సహించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తుచేస్తుంది.

3.4.15. ప్రజాస్వామ్య నాయకత్వం :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో తెలివైన మరియు బాధ్యతాయుతమైన నాయకత్వం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించారు. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యాల విజయానికి మరియు స్థిరత్వానికి ఉమ్మడి ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత యిచ్చే నాయకులు వివేకం పాటించడం చాలా కీలకమని ఆయన వాదించారు టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ మన నాయకుల లక్షణాలను మరియు విలువలను విమర్శనాత్మకంగా అంచనావేయడానికి మరియు వారిని ఎంచుకొని బాధ్యత వహించడంలో చురుకుగా పాల్గొనడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది.

3.4.16. స్థిరత్వం మరియు పురోగతి మధ్య సమతుల్యతను కొట్టడం :

ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో పురోగతి అవశ్యకతతో స్థిరత్వం యొక్క అవసరాన్ని సమతుల్యం చేసే సవాలును టోక్విల్లే గుర్తించారు. అతను ఆత్మసంతృప్తి మరియు మార్పుకు, ప్రతిఘటనలకు వ్యతిరేకంగా హెచ్చరించారు. తీవ్రవాదం మరియు స్థాపించబడిన సంస్థలపట్ల నిర్లక్ష్యం గురించి కూడ హెచ్చరించారు. టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలకు మద్దతు ఇచ్చే ప్రాథమికసూత్రాలు మరియు విలువలను కాపాడుతూ సామాజిక పురోగతికి అనుమతించే డైనమిక్ సమతుల్యాన్ని వెతకమని ప్రోత్సహిస్తుంది.

3.4.17. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క నైతిక పునాదులు :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్యం విజయానికి అవసరమయిన నైతిక పునాదులను తెలియపరచారు. ప్రజాస్వామిక సమాజంలో సమగ్రత, సానుభూతి మరియు ఉమ్మడి మంచి పట్ల నిబద్ధత వంటి నైతిక మరియు నైతిక ధర్మాలను కలిగిఉన్న పౌరులు అవసరమని ఆయన వాదించారు. టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వం యొక్క నైతిక కోణాలను ప్రతిబింబించేలా మరియు సమగ్రత, గౌరవ మరియు పౌరబాధ్యతలకు విలువనిచ్చే సంస్కృతిని

పెంపొందించుకోవడానికి మనల్ని ప్రేరేపిస్తుంది.

3.4.18. సామాజిక మూలధనం :

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్య సమాజాలలో సామాజిక మూలధనం పాత్రను గుర్తించారు. సామాజిక మూలధనం అనేది వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య ఉన్న నమ్మకం, పరస్పరం మరియు సహకారం యొక్క నెట్‌వర్క్‌లను సూచిస్తుంది. టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ సామాజిక మూలధనాన్ని నిర్మించడం మరియు నిర్వహించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది. ఎందుకంటే ఇది పౌర ఒడంబడిక, సామూహిక సమస్య - పరిష్కారం మరియు ప్రజాస్వామ్య సంఘాల స్థితిస్థాపతకు దోహదం చేస్తుంది.

3.4.19. చారిత్రక అనుభవాల నుంచి నేర్చుకోవడం :

టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ చరిత్రయొక్క అనుభవాలు మరియు పాఠాల నుంచి నేర్చుకునేలా ప్రోత్సహిస్తుంది. గత ప్రజాస్వామ్య సమాజాల విజయాలు మరియు వైఫల్యాలు అధ్యయనం చేయడం ద్వారా, ప్రజాస్వామ్యపాలన యొక్క సవాళ్ళు మరియు అవకాశాల గురించి మనం అంతర్దృష్టిని పొందవచ్చు. టోక్విల్లే విశ్లేషణ మనకు చారిత్రక జ్ఞానం యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు సమర్థవంతమైన ప్రజాస్వామిక పరిస్థితులను రూపొందించడంలో రాజకీయ అభివృద్ధి యొక్క సూక్ష్మ అవగాహనను గుర్తుచేస్తుంది.

3.4.20. ఫ్రైవేట్ సెక్టార్ :

టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్య సమాజాలలో ఫ్రైవేటు రంగం యొక్క నైతిక బాధ్యతను పరిగణలోనికి తీసుకోవాలని ఆహ్వానిస్తుంది. అతను ఆర్థికవ్యక్తుల ప్రభావాన్ని మరియు శక్తిని గుర్తించారు. ప్రజాస్వామ్య విలువలకు అనుగుణంగా మరియు సాధారణ మంచికి దోహదపడే విధంగా వ్యవహరించాలని వాదించారు. జవాబుదారీతనం, సామాజిక బాధ్యత మరియు ప్రజాస్వామ్య ఆదర్శాలకు మద్దతు ఇచ్చే నైతిక పరిస్థితులకు కట్టుబడి ఉంటే వ్యాపార సంస్కృతిని పెంచమని టోక్విల్లే మనల్ని ప్రేరేపిస్తుంది.

3.4.21. ప్రజాస్వామ్యం ఆవిష్కరణ మరియు ప్రయోగాలు :

టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్య సమాజాలను, పాలనలో ఆవిష్కరణ మరియు ప్రయోగాలను స్వీకరించడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది. వివిధ విధానాలు స్థానిక స్థాయిలో పరీక్షించబడతాయని, కొత్త ఆలోచనల అన్వేషణకు మరియు పాలనాపద్ధతులను అనుసరించడానికి వీలుకల్పిస్తుందని అతడు గుర్తించారు. టోక్విల్లే విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్య ఆవిష్కరణలకు, పైలట్ ప్రోగ్రాంలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్యపాలన యొక్క ప్రభావాన్ని మెరుగుపర్చడానికి విభిన్న ప్రయోగాల నుండి ఖాళీలను సృష్టించమని ప్రోత్సహిస్తుంది.

3.4.22. రాజకీయ పార్టీలు మరియు సాంకేతికత పాత్ర :

ప్రజాస్వామ్యపాలనలో రాజకీయ పార్టీల పాత్రపై టోక్విల్లే చర్చించారు. పౌరులు వారికోసం ఆందోళనలు నిర్వహించడంలో మరియు వ్యక్తీకరించడంలో రాజకీయ పార్టీల ప్రాముఖ్యతను అతను గుర్తించారు.

సాంకేతికత ప్రభావాన్ని నేరుగా ప్రస్తావించప్పటికీ, అతని విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్యపాలనపై దాని ప్రభావం పరిగణించమని ప్రోత్సహిస్తుంది. ప్రజలసంభాషణ, రాజకీయ భాగస్వామ్యం, సమాచారవ్యాప్తి ప్రజాస్వామ్య సవాళ్ళు చాలా విషయాలలో సాంకేతికత ఉపయోగపడుతుంది.

పారదర్శకతను ప్రోత్సహించడానికి, ప్రజల ఆకాంక్షలు మరియు అవసరాలకు అనుగుణంగా ఆరోగ్యకరపోటీని పెంపొందించడానికి రాజకీయపార్టీలు ప్రయత్నించాలని టోక్విల్లే అభిప్రాయపడ్డారు.

3.4.23. స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ మరియు మతం :

కార్యనిర్వహణ మరియు శాసన అధికారులకు చెక్ గా స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ యొక్క ప్రాముఖ్యతను టోక్విల్లే గుర్తించారు. న్యాయస్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడాలని, చట్టబద్ధపాలన నిర్ధారించాలని, ప్రజాస్వామ్యసమాజంలో హక్కులను రక్షించాలని టోక్విల్లే భావన.

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు పౌరజడంబడిక రూపొందించడంలో మతం యొక్క ప్రభావాన్ని గుర్తించారు. మతస్వేచ్ఛను గౌరవించడము, మతాంతర సంభాషణలను ప్రోత్సహించాయని మరియు ప్రజాస్వామ్య పాలనకు మతపరసంఘాల సహకారాన్ని గుర్తించమని టోక్విల్లే భావన.

3.4.24. రాజకీయ సంస్కరణలు మరియు సంస్థాగత అనుకూలత మరియు పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ :

ప్రజాస్వామ్యసమాజాల అభివృద్ధి చెందుతున్న అవసరాలు మరియు సవాళ్ళను తీర్చడానికి రాజకీయసంస్కరణలు మరియు సంస్థాగత అనుకూలత యొక్క ప్రాముఖ్యతను టోక్విల్లే గుర్తించారు. ప్రజల్ని సంస్కరణలకు సిద్ధంగా ఉంచడానికి, ప్రజాస్వామ్యసంస్థల ప్రభావాన్ని అంచనా వేయడానికి వాటి ప్రతిస్పందన మరియు ఔచిత్యాన్ని నిర్ధారించడానికి అవసరమైన మార్పులు చేయాలని టోక్విల్లే వాదన.

టోక్విల్లే ప్రజాస్వామ్యపాలన పనితీరులో పబ్లిక్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పాత్రను గుర్తించారు. పారదర్శకంగా, సమర్థవంతంగా మరియు జవాబు దారీగా ప్రజాప్రయోజనాలకు ఉపయోగపడే మరియు ప్రజాస్వామ్య విలువలను కాపాడే ప్రభుత్వం పరిపాలన అవసరాన్ని టోక్విల్లే గుర్తించారు.

3.5. విమర్శలు :

- టోక్విల్లే అట్టడుగు వర్గాలు ఎదుర్కొంటున్న పోరాటాలు మరియు సవాళ్ళపై తగినంత శ్రద్ధ చూపలేదనే విమర్శకలదు.
- టోక్విల్లే మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్ళను విస్మరించారనే విమర్శ కలదు.
- టోక్విల్లే వ్యక్తి వాదనలపై అధిక ప్రాధాన్యత చూపారనే విమర్శకలదు.
- టోక్విల్లే ఆర్థిక అసమానతలను పరిగణలోకి తీసుకోలేదని విమర్శకలదు.
- కొంతమంది విమర్శకులు టోక్విల్లే విశ్లేషణ యూరో సెంట్రల్ అని వాదించారు.
- టోక్విల్లే విశ్లేషణ తరచుగా గుర్తింపులు మరియు సామాజిక నిర్మాణల ఖండనను నిర్వక్ష్యం చేస్తుందనే విమర్శ.
- టోక్విల్లే విశ్లేషణ ప్రపంచ దృక్పథాన్ని పరిమితం చేసిందనే విమర్శ.
- టోక్విల్లే విశ్లేషణ ఆధునిక సవాళ్ళను అంచనావేయడంలో వైఫల్యం చెందిందనే విమర్శ కలదు.

3.6. ముగింపు :

ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యంపై టోక్విల్లే యొక్క ప్రారంభ అంచనా సాధారణంగా సానుకూలంగా ఉంది. వ్యక్తులను శక్తివంతం చేయడానికి, సమానత్వం ప్రోత్సహించడంలో మరియు కులీన అధికారాన్ని సమతుల్యం చేయడానికి దాని సామర్థ్యాన్ని అతను గుర్తించారు. అయినప్పటికీ మెజారిటీ దౌర్జన్యం మరియు పౌర ఒడంబడిక యొక్క క్షీణత యొక్క సంభావ్యత ప్రమాదాల గురించి కూడ హెచ్చరించారు. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క బలాలు మరియు బలహీనతలపై అంతరాష్ట్ర పాలన మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛల గురించి సమకాలీన చర్చలలో సంబంధతంగా ఉన్నందుకు టోక్విల్లే యొక్క విశ్లేషణ ఈ నాటికీ అధ్యయనం చేయబడుతుంది. మరియు చర్చించబడుతుంది.

3.7. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ముఖ్యలక్షణాలేవి?
2. అలెక్సిస్ టోక్విల్లే ప్రారంభ ఉదారవాదంపై చేసిన విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ వివరించుము?

3.8. ఆచూకీగ్రంథాలు :

- * “Democracy in America” - Alexis de toequville
- * “To equeville and the frontiers of Democracy” - John P. Diggive
- * “Tocqueville, Democracy and Social Reform - Chery B. Weleh

భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం (DEMOCRATIC THEORY)

-C.B మాక్ఫర్సన్

Participatory Democracy

- C.B Machperson.

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం :

- 4.1. పరిచయం - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.2. నిర్వచనాలు - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.3. భారతదేశంపై ప్రభావం - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.4. సవాళ్ళు - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.5. ప్రయోజనాలు - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.6. పాశ్చాత్యదేశాలపై ప్రభావం - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.7. వివరణ - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.8. విమర్శలు - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.9. ముగింపు - భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం
- 4.10. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 4.11. ఆచూకీ గ్రంథాలు

4.1. పరిచయం :

భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజాస్వామ్యం యొక్క రూపం. దీనిలో మార్పులు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. మరియు వారి ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు చర్యలపై ప్రత్యక్ష అభిప్రాయం కలిగి ఉంటారు. ఇది సమాన భాగస్వామ్యం మరియు ప్రాతినిధ్యం అనే సూత్రంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇక్కడ ప్రతివ్యక్తికి వారి అభిప్రాయాలు తెలియజేయడానికి మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియకు సహకరించడానికి సమాన అవకాశం ఉంటుంది.

C.B మాక్ఫర్సన్, కిన్ డియన్ రాజకీయ తత్వవేత్త భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యానికి కీలకప్రతిపాదకుడు. పౌరులు తమ తరపున నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ప్రతినిధులను ఎన్నుకునే ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యం, సమానభాగస్వామ్యం మరియు ప్రాతినిధ్యాన్ని నిర్ధారించడంలో సరిపోదని వాదించారు. మాక్ఫర్సన్ ప్రకారం, రాజ్యం యొక్క అధికారం మరియు ప్రభావం పౌరుల మధ్య చెదరగొట్టబడాలి మరియు నిర్ణయాధికారం కొంతమంది ఎన్నికైన అధికారుల భాద్యత కాకుండా సమిష్టి ప్రక్రియగా ఉండాలి.

ప్రజాసంప్రదింపులు, పౌరకార్యక్రమాలు మరియు ప్రజాభిప్రాయ సేకరణలతో సహా వివిధ మార్గాల

ద్వారా భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యన్ని సాధించవచ్చని, భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యానికి సామాజిక, ఆర్థిక సమానత్వం కూడ అవసరం అని మాక్ ఫెర్నాన్ విశ్వాసం.

4.2. నిర్వచనాలు :

“భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం అనేది నిర్ణయం తీసుకునే రూపాలను సూచిస్తుంది. దీనిలో సమిష్టి నిర్ణయం ద్వారా ప్రభావితమైన వారందరికి ఆ నిర్ణయం తీసుకోవడంలో పాల్గొనడానికి సమాన అవకాశం ఉంటుంది.

- కరోల్ పటీమన్

“భాగస్వామ్యం ప్రజాస్వామ్యం అనేది పౌరులు నిర్ణయం తీసుకోవడానికి మరియు విధానరూపకల్పనను ప్రభావితం చేయడానికి వీలు కల్పించే ప్రక్రియ

- షెర్రి ఆర్ స్పెయిన్

“ భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం అనేది సాధారణ ఆందోళనలను పరిష్కరించడానికి మరియు మరింత న్యాయమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని సృష్టించేదిగా పనిచేయడానికి ప్రజలు కలిసివచ్చే ప్రదేశాలను సృష్టించడం”

- హెన్రీ గిరోక్స్

“భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యంలో ” రాడికల్ ప్రజాస్వామ్యం ఏర్పడుతుంది. దీనిలో పౌరులు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో వారి భాగస్వామ్యం ద్వారా సమాజంలోని ఆధిపత్యరాజకీయ మరియు ఆర్థిక నిర్మాణాలను సవాలు చేయగలదు మరియు మార్చగలదు.

- ఎర్నెస్ట్ లాక్లా మరియు చింతల్ మౌఫి.

4.3. భారతదేశంపై ప్రభావం :

భారతదేశంలో, భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం దేశ పాలనావ్యవహారాలలో అనుకూల ప్రభావం చూపినది. ప్రధానంగా అధికార వికేంద్రీకరణకు, అట్టడుగు స్థాయిలో ఉన్న ప్రజల అవసరాలు పరిష్కరించడానికి, నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో పౌరుల భాగస్వామ్యం పెరగడానికి, సమాచార పౌరులను నిర్మించడంలో, ప్రభుత్వంలో జవాబుదారీ తనం పెరగడానికి, సామాజిక అసమానతలు పరిష్కరించుటకు తోడ్పడింది. 1992లో ప్రవేశపెట్టిన పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ, 2005లో ఆమోదించబడిన సమాచార హక్కు చట్టం భారతదేశంలో భాగస్వామ్యం ప్రజాస్వామ్యంను ప్రోత్సహించడంలో కీలకపాత్ర వహించాయి.

4.4. సవాళ్ళు :

1. వనరుల కొరత
2. పరిమిత ప్రాతినిధ్యం
3. ఏకాభిప్రాయం చేరుకోవడంలో కష్టం
4. జవాబుదారీతనం లేకపోవడం
5. రాజకీయ వ్యతిరేకత

6. బ్యూరో క్రాటిక్ అడ్డంకులు
7. ప్రజలు మరియు ప్రభుత్వం మధ్య విశ్వాసం లేకపోవడం
8. డిజిటల్ డిసైడ్

4.5. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంత ప్రయోజనాలు :

నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ప్రజలను భాగస్వామ్యం చేయడం ద్వారా ప్రధానంగా

1. ప్రభుత్వంపై నమ్మకం
2. ప్రభావవంత మరియు సమాన విధానాలు
3. సంఘం యొక్క బలమైన భావన
4. అసమానత మరియు సామాజిక బహిష్కరణ వంటి సామాజిక సమస్యల పరిష్కారం వంటి ప్రయోజనాలు చేకూరుతాయి.

4.6. పాశ్చాత్యదేశాలపై ప్రభావం :

పాశ్చాత్యదేశాలలో భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయవ్యవస్థ, సమాజంపై గణనీయ ప్రభావం చూపింది. రాజకీయ ప్రక్రియలో, పౌరులకు అధికారం ఇవ్వటం, ప్రజాసంప్రదింపులు, పౌరసమావేశాలు, భాగస్వామ్య బడ్జెట్, ప్రభుత్వం మరియు ప్రజల సంబంధాలు సామాజిక మరియు రాజకీయ సమానత్వం, నిర్ణయాధికారంలో ఎక్కువగా ప్రజల భాగస్వామ్యం, ఆర్థికస్థితి జవాబుదారీతనం మొ॥ విషయాలకు పాశ్చాత్యదేశాలలో భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం ప్రాధాన్యత సంతరించుకుంది.

4.7. వివరణ :

భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం అనేది ఒక రకమైన ప్రజాస్వామ్యం. దీనిలో పౌరులు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలు మరియు విధానాలు రూపొందించడంలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. ఇది కేవలం ప్రజాప్రతినిధులకు ఓటువేయడానికి మించినది. పబ్లిక్ ఫోరంలు, పౌరసమావేశాలు మరియు ఆన్లైన్ ప్లాట్ ఫారం వంటి కార్యకలాపాల ద్వారా రాజకీయప్రక్రియలో ప్రత్యక్ష భాగస్వామ్యాన్ని కలిగిఉంది.

4.7.1. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలు అమలు :

సమగ్రత, పారదర్శకత, చర్చ మరియు సాధికారత వంటి సూత్రాలపై భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ సూత్రాల వలన నిర్ణయాలు విస్తృతంగా బహిరంగంగా తీసుకోబడతాయని, అదేవిధంగా వ్యక్తులు మరియు సంఘాలు తమ స్వంతవిధిని రూపొందించుకొనే శక్తి కలుగుతుంది. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం అమలు ప్రభుత్వం మరియు పౌరసమాజసంస్థల మధ్య బలమైన భాగస్వామ్యం ఉన్నప్పుడే జరుగుతుంది.

4.7.2. డెమోక్రటిక్ డెసిషన్ మేకింగ్ :

మాక్ ఫర్నన్ ప్రకారం, ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తులు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలలో

వారి అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండాలి. ఇందులో ప్రభుత్వాలు, కార్పొరేషన్లు మరియు ఇతర సంస్థలు తీసుకున్న నిర్ణయాలుంటాయి. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం అట్టడుగు స్థాయి, నిర్ణయాధికారం యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో సమాజ ప్రమేయాన్ని తెలియజేస్తుంది.

4.7.3. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం :

నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం ఉనికిలో ఉండటానికి ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అవసరమని మాక్ఫర్సన్ నమ్మడం దీని అర్థం కార్మికులు తమ కార్యాలయాలకు సంబంధించిన నిర్ణయాలలో తమ అభిప్రాయాన్ని కలిగిఉండాలి. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం కార్యాలయ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు ఆర్థికసంస్థల ప్రజాస్వామీకరణను తెలియజేస్తుంది. కార్మికుల సహకారసంఘాలు, ఉద్యోగుల యాజమాన్యం, మరియు లాభాల భాగస్వామ్యం వంటి చర్యల ద్వారా ఆర్థిక భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం సాధించవచ్చు అని మాక్ఫర్సన్ వాదన.

C.B మాకఫర్సన్, కెనడియన్ రాజకీయ సిద్ధాంతకర్త, భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య భావనను అభివృద్ధి చేశారు. ఈ సిద్ధాంతం సమాజంలో నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో వ్యక్తిగత భాగస్వామ్య ప్రాధాన్యత తెలియజేస్తుంది.

భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం అనేది రాజకీయ తత్వశాస్త్రం. మాక్ఫర్సన్ ప్రకారం ఈ సిద్ధాంతం వ్యక్తిగత స్వయంప్రతిపత్తి ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రాథమికమైనది అనే అలోచనపై ఆధారపడి ఉంది. మరోమాటలో చెప్పాలంటే, ప్రజలు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేయు నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి.

4.7.4. వ్యక్తిగత స్వయంప్రతిపత్తి :

భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతంలో వ్యక్తిగత స్వయంప్రతిపత్తి కేంద్రభావన. ప్రజలు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలు తీసుకునే స్వేచ్ఛను కలిగిఉండాలని మాక్ఫర్సన్ విశ్వసించారు. ఇందులో రాజకీయ, ఆర్థిక సామాజిక అంశాలకు సంబంధించి నిర్ణయాలు ఉంటాయి. నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం ఉనికిలో ఉండాలంటే వ్యక్తిగత స్వయం ప్రతిపత్తి అవసరమని మాకఫర్సన్ వాదించారు.

4.7.5 ప్రత్యక్ష Vs ప్రాతినిధ్యం ప్రజాస్వామ్యం :

మాక్ఫర్సన్ ప్రత్యక్షప్రజాస్వామ్యంలో పౌరులు అందరు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రత్యక్షంగా పాల్గొంటారని, ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యంలో పౌరులు తమ తరపున నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ప్రతినిధులను ఎన్నుకుంటారనియు, మునుపటి ప్రభుత్వరూపాలకంటే ఉత్తమమైనదని, అయితే అధికారాన్ని ఒక చిన్న ఉన్నత వర్గాలలోనే ఉంచినది కనుక సమానత్వం కోసం ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం అవసరమని ఆయన వాదించారు.

4.7.6. విద్య :

ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో పాల్గొనే సామర్థ్యం, సమాచారం మరియు నిమగ్నమైన పౌరులను

రూపొందించుటకు విద్యచాలాకీలకమని, విమర్శనాత్మక ఆలోచన నైపుణ్యాలు మరియు రాజకీయ అవగాహనను పెంపొందించడం విద్యవలన కలుగుతాయని కనుక విద్య సమాజంలోని సభ్యులందరికి అందుబాటులో ఉంచాలని మాక్ఫర్సన్ భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యంలో భాగంగా తెలియజేశారు. అర్థవంతమైన సంభాషణ మరియు చర్చలు పాల్గొనడానికి, చదవడం, రాయడం వంటి సామర్థ్యానికి, ఇతరులతో కమ్యూనికేట్ చేయడానికి విద్యకీలకం అని భావించారు.

4.7.7. సమకాలీన సమాజంలో ఔచిత్యం :

సమకాలిక సమాజంలో భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం ఇప్పటికి సంబంధితంగా ఉంది. అనేక దేశాలలో, ప్రజలు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియల నుండి విడిపోయినట్లు భావిస్తారు. ప్రభుత్వం మరియు ఇతర సంస్థలపై అవసరమైతే పెరుగుతోంది. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ప్రజలను మరల నిమగ్నం చేయడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్యసమాజాలను రూపొందించడానికి ఒక మార్గాన్ని అందిస్తుందని మాక్ఫర్సన్ తెలియజేశారు.

4.7.8. అసోసియేషనల్ ప్రజాస్వామ్యం :

ఈ భావన మాక్ఫర్సన్ ఆలోచనలో ముఖ్యమైనది. ప్రజాస్వామ్యభాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడంలో పౌరసంఘాలు మరియు సంస్థల యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెబుతుంది. ఈ సంస్థలు పౌరులు, కలిసిరావడానికి, ఆలోచనలు మరియు సమాచారాన్ని పంచుకోవడానికి, ఉమ్మడి లక్ష్యాల కోసం పనిచేయడానికి ఒకవేదిక అందచేస్తాయని, బలమైన, చురుకైన, నిమగ్నమైన పౌరులను నిర్మించడానికి పౌరసంఘాలు మరియు సంస్థలు అవసరమని మాక్ఫర్సన్ భావించారు.

4.7.9. వికేంద్రీకరణ:

మాక్ఫర్సన్ అధికారాన్ని కొంతమంది వ్యక్తులు, లేదా సంస్థల చేతుల్లో కేంద్రీకరించకుండా, సమాజాల మధ్య వికేంద్రీకరించబడాలని, చెదరగొట్టాలని విశ్వసించారు. ఇది నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో ఎక్కువ భాగస్వామ్యం మరియు జవాబుదారీతనం కోసం అనుమతిస్తుందని మాక్ఫర్సన్ భావన.

4.7.10. అసమానతలు తగ్గించడం:

నిజమైన భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం సృష్టించేందుకు సంపద, ఆదాయం మరియు అధికారంలో అసమానతలు తగ్గించడం, చాలా అవసరమని మాక్ఫర్సన్ నమ్మారు. ప్రగతిశీల పన్నులు, సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు, సామాజిక మరియు ఆర్థిక సమానత్వంను ప్రోత్సహించే చర్యల ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చు అని మాక్ఫర్సన్ వాదన.

4.7.11. హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలు :

మాక్ఫర్సన్ భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తిగతహక్కులు, వాక్స్వాతంత్ర్యం, సమావేశాలలో పాల్గొనడం, సంఘాలు స్థాపించుకోవడం వంటి స్వేచ్ఛలకు అవకాశం ఇవ్వాలని, ఇది పౌరులు తమ

అభిప్రాయాలు వ్యక్తీకరించుటకు, హింసకు భయపడకుండా రాజకీయ చర్యలో పాల్గొనడానికి అనుమతిస్తుంది అని భావన తెలియజేశారు.

4.7.12. క్రియాశీల పౌరసత్వం మరియు రాజకీయ సమానత్వం :

భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యంలో, పౌరులు కేవలం ఓటువేయకుండా రాజకీయప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్గొనాలని, మాక్ఫర్సన్ విశ్వసించారు. దీనినర్థం పౌరులు ప్రభుత్వం యొక్క ప్రతిస్థాయిలో చర్యలు మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలో పాల్గొనాలి.

మాక్ఫర్సన్ పౌరులందరికి వారి సామాజిక, ఆర్థికస్థితి, జాతి, లింగం, ఇతర అంశాలతో సంబంధం లేకుండా రాజకీయ అధికారానికి సమాన ప్రాప్తిని కలిగి ఉండాలని విశ్వసించారు. దీని అర్థం భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం సమాజంలోని సభ్యులందరిని కలుపుకొని కొనసాగాలి.

4.7.13. ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు మరియు భాగస్వామ్య బడ్జెటింగ్ :

మీడియా, ఎన్నికలు, మరియు న్యాయవ్యవస్థ వంటి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం ప్రభావవంతంగా పనిచేయడానికి మరియు పౌరులకు ఖచ్చితసమాచారం, మరియు న్యాయమైన ప్రాతినిధ్యం ఉండేలా చూసుకోవడానికి ఈ సంస్థలు చాలా అవసరం అని మాక్ఫర్సన్ భావన.

భాగస్వామ్యం ప్రజాస్వామ్యం సాధించడానికి భాగస్వామ్య బడ్జెటింగ్ ముఖ్యసాధనం అని మాక్ఫర్సన్ నమ్మారు.

భాగస్వామ్య బడ్జెట్లో పబ్లిక్ఫండ్స్ ఎలా కేటాయించబడతాయో పౌరులకు నేరుగా తెలియజేయడం, ప్రభుత్వద్యేయం ప్రజల ప్రాధాన్యతలు మరియు అవసరాలను ప్రతిబింబించేలా చేయడంలో భాగస్వామ్యబడ్జెట్ ఉపయోగపడుతుంది.

4.7.14. చర్చ, సంభాషణ మరియు రాజ్యాంగవాదం :

మాక్ఫర్సన్ ప్రకారం భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం యొక్క ముఖ్యఅంశం చర్చ మరియు సంభాషణ పాత్ర. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య అనేది కేవలము ఓటు వేయడం లేదా విధాననిర్ణయాలలో ప్రత్యక్షంగా మాట్లాడడమే కాదు, సంక్లిష్ట సమస్యలను బాగా అర్థం చేసుకోవడానికి, మరియు అన్వేషించడానికి, పౌరులు ఒకరితో ఒకరు అర్థవంత సంభాషణలలో పాల్గొనడం కూడా అవసరం. ఇది ఏకాభిప్రాయాన్ని పెంపొందించడానికి మరియు నిర్ణయాలను విస్తృతశ్రేణి దృక్కోణాలు మరియు ఆలోచనల ద్వారా తెలియజేయుటకు సహాయపడుతుంది.

భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం బలమైన రాజ్యాంగ ఫ్రేమ్వర్క్ను ఆధారం చేసుకోవాలని మాక్ఫర్సన్ నమ్మారు. ప్రజాస్వామ్యప్రక్రియ నిష్పక్షపాతంగా మరియు పారదర్శకంగా ఉండేలా, పౌరులందరి హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలు రక్షింపబడేలా స్పష్టమైన నియమాలు, విధానాలు ఉండాలని దీని అర్థం.

4.7.15 భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యంకు సామాజిక న్యాయం మరియు నాన్-డామినేషన్ సంబంధం:

భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం అనేది ఎక్కువ రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని సాధించే సాధనం మాత్రమేకాదని, సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సమాజంలోని అసమానతలు తగ్గించడానికి కూడా ఒక మార్గం అని మాక్ఫర్సన్ విశ్వసించారు. సాధారణ పౌరులకు సాధికారత కల్పించడం ద్వారా మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ప్రత్యక్షంగా మాట్లాడటం ద్వారా, భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం మరింత న్యాయమైన మరియు సమానమైన సమాజాన్ని సృష్టించడానికి సహాయపడుతుందని ఆయన వాదించారు.

మాక్ఫర్సన్ యొక్క భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యంలో మరొక ముఖ్య అంశం వ్యక్తులు ఇతరుల ఏకపక్ష అధికారానికి లోబడి ఉండకూడదని, మరియు వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలలో ప్రతి ఒక్కరూ సమానమైన అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండాలని అర్థం. వ్యక్తులు లేదా సమూహాల మధ్య ఉండే శక్తి అసమతుల్యతలను తగ్గించడం లేదా తొలగించడం ద్వారా నాన్-డామినేషన్ సాధించవచ్చు అని మాక్ఫర్సన్ వాదన.

4.8. విమర్శలు :

మాక్ఫర్సన్ యొక్క భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం పై రాజకీయ పండితులు విమర్శలు చేశారు.

1. నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో అందరూ సమానంగా పాల్గొనేలా చూడటం కష్టమని విమర్శకులు వాదించారు.
2. సమాజంలోని సభ్యులందరి మధ్య ఏకాభిప్రాయాన్ని సాధించడానికి చాలా సమయం, కృషి అవసరమని, భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం అసమర్థంగా ఉంటుందని విమర్శ.
3. సమాజంలోని సభ్యులందరికి సమాచార నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి అవసరమైన నైపుణ్యం లేనందున భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం ఉత్తమ నిర్ణయాలకు దారితీయదని విమర్శకులు వాదించారు.
4. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం మెజారిటీ ఆధిపత్యానికి దారి తీస్తుందని, ఫలితంగా మైనారిటీలు అట్టడుగు స్థాయికి వెళతారని విమర్శకులు విమర్శించారు.
5. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం వాస్తవికవ్యవస్థకాదని, అసమానతలు సృష్టించగలదని, ఎక్కువ సమయం తీసుకుంటుందని విమర్శకులు వాదించారు.

4.9. ముగింపు :

ఆధునికరాజకీయ సిద్ధాంతంలో భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం ముఖ్యమైన భావన. ఈ అంశంపై C.B మాక్ఫర్సన్ ఆలోచనలు నేటికీ రాజకీయ చర్చను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి. నిర్ణయం తీసుకొనే ప్రక్రియలో పౌరులకు మరింత చురుకైన పాత్రను అందించడంద్వారా, ప్రభుత్వవిధానాలు ప్రజల అభిప్రాయాన్ని ప్రతిబింబించేలా భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం సహాయపడుతుంది. అయినప్పటికీ భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్యం అమలు చేయడం సవాలుగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే పౌరులు విస్తృత భాగస్వామ్యాన్ని ప్రారంభించడానికి మౌలిక సదుపాయాలు మరియు వనరులపై పెట్టుబడి అవసరం.

4.10. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. భాగస్వామ్యప్రజాస్వామ్య ప్రయోజనాలు మరియు సవాళ్ళు పేర్కొనుము?
2. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్య ప్రయోజన ప్రభావం పాశ్చాత్య మరియు భారతీయంపై ఏవిధంగా కలదో వివరించుము ?
3. భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యంపై మాక్ఫిర్సన్ భావాలు వివరించుము?

4.11. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

1. The Life and Times of Liberal democracy - C.B. Macpherson
2. Creative Individualism : The Democratic vision of C.B. Macpherson.

ప్రజాస్వామ్యంలో శ్రేష్ఠుల భావన

- జోసెప్ షుంపీటర్

elitist Conception of Democracy

- Joseph Schumpeter.

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 5.1. పరిచయం
- 5.2. నిర్వచనాలు
- 5.3. ప్రజాస్వామ్యంలో శ్రేష్ఠుల భావన వివరణ - జోసెప్ షుంపీటర్
- 5.4. ప్రజాస్వామ్య పరిమితులు - జోసెప్ షుంపీటర్
- 5.5. జోసెప్ షుంపీటర్ ప్రజాస్వామ్యంలో శ్రేష్ఠుల భావన - విమర్శలు
- 5.6. ముగింపు
- 5.7. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు.
- 5.8. ఆచూకీగ్రంథాలు

5.1. పరిచయం :

జోసెప్ షుంపీటర్ ఒక ఆస్ట్రియాన్ ఆర్థికవేత్త మరియు రాజకీయశాస్త్రవేత్త. అతను 20వ శతాబ్దపు అత్యంత ప్రభావవంతమైన సామాజిక శాస్త్రవేత్తలలో ఒకరు ఆర్థికశాస్త్రంలో 'Creative destruction' అనే భావనపై కృషిచేశారు, మరియు ప్రజాస్వామ్యం (సృజనాత్మక విధ్వంసం) మరియు రాజకీయాల అధ్యయనానికి గణనీయమైన కృషి చేశారు.

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజలచే పాలించబడే వ్యవస్థ కాదని, ఒక ఉన్నతవర్గం పాలించవల్సిన వ్యవస్థ అని అతను నమ్మినందున, షుంపీటర్ ప్రజాస్వామ్యభావన వివాదాస్పదమైంది. "ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఎలిటస్ట్ భావన" దృక్పథం, ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజల అభీష్టం మీద ఆధారపడిన ప్రభుత్వవ్యవస్థ అనే మరింత ప్రజాదరణ పొందిన భావనకు భిన్నంగా ఉంది.

షుంపీటర్ ప్రకారం, ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజల అభీష్టం మీద ఆధారపడి ఉండవలసిన ప్రభుత్వ వ్యవస్థ కాదు, ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఒక చిన్న సమూహం విద్యావంతులైన, రాజకీయవాది అవగాహన ఉన్నవ్యక్తులచే పాలించబడాలని షుంపీటర్ వాదన. అతను " రాజకీయ తరగతి " అని పిలిచే ఈ ఎలిటస్ట్ గ్రూపు సమాజ ప్రయోజనాలకు మరియు మెజారిటీ ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా ఉండే నిర్ణయాలు తీసుకుంటుందని షుంపీటర్ నమ్మారు. జనాదరణ పొందిన అభిప్రాయం కంటే జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యం

ఆధారంగా నిర్ణయాలు తీసుకునేలా చేయడానికి ఇవి అవసరమైన త్యాగం అని ఘంపీటర్ వాదన.

5.2. నిర్వచనాలు :

“శ్రేష్ఠులు సమర్థవంతంగా పరిపాలించడానికి అవసరమైన నైపుణ్యాలు మరియు జ్ఞానం కలిగి ఉంటారు, మరియు వారు అనివార్యంగా ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థలు అధికారాన్ని కలిగి ఉంటారు.

-రాబర్ట్ మిచెల్స్

“ పాలకవర్గానికి తెలివితేటలు, సృజనాత్మకతతో మరియు నాయకత్వ నైపుణ్యాలు వంటి ఉన్నతమైన సామర్థ్యాలు మరియు అక్షణాలు ఉన్నాయని అది వారి శక్తిని మరియు సమజంపై నియంత్రణను కొనసాగించడానికి వీలు కల్పిస్తుందని తెలిపారు.

- విల్ఫ్రైడ్ పరేట్

“సమాజం పాలకవర్గం మరియు ఆధీనతరతిగా విభజింపడబిందని సమాజంలోని రాజకీయ సంస్థలను, ఆర్థిక సంస్థలను, సాంస్కృతిక విలువలను మరియు నమ్మకాలకు వారు నియంత్రించగలిగారు. కాబట్టి పాలకవర్గం అధికారాన్ని కలిగిఉందని చెప్పారు.

- గేటానో వికాస్కా

5.3. వివరణ

5.3.1. Elite పాత్ర :

ఆర్థికవృద్ధి మరియు అభివృద్ధిలో ఉన్నవర్గం ముఖ్యంగా వ్యవస్థాపకుల పాత్ర ప్రధానమని ఘంపీటర్ భావన. వ్యవస్థాపకులు తమ వినూత్న కార్యకలాపాల ద్వారా కొత్త ఉత్పత్తులు, సేవలు మరియు ఉన్నత పద్ధతులను సృష్టిస్తారని వివరించారు. శ్రేష్ఠుల పాత్ర కేవలం అవిష్కరణలు చేయడమే కాకుండా, కొత్త సంస్థల వృద్ధికి ఆర్థిక సహాయం మరియు నిర్వహణ కూడా అని ఘంపీటర్ వాదించారు. ఒక చిన్న సమాహంలోని ఉన్నత వ్యక్తుల చేతిలో అధికారం మరియు సంపద కేంద్రీకరణ, సామాజిక మరియు రాజకీయ ఉద్రిక్తతలను సృష్టించగలదని ఘంపీటర్ గుర్తించారు. అందువల్ల అతను పోటీని ప్రోత్సహించే మరియు ఉన్నతవర్గం ద్వారా అధిక ఆర్థిక శక్తి కూడబెట్టడాన్ని నిరోధించే విధానాలు సమర్పించారు.

5.3.2. ఉన్నత వర్గాలు మరియు ప్రజాస్వామ్యం :

ఘంపీటర్ ప్రకారం ప్రజాస్వామ్యం అనేది నిర్ణయాధికారంలో నేరుగా పాల్గొనే వ్యవస్థ కాదు కానీ రాజకీయ ప్రముఖులు ఎన్నికల ద్వారా మరియు ఇతర రాజకీయ ప్రచారాలద్వారా ప్రజల మద్దతుకోసం పోటీపడే వ్యవస్థ. ప్రజాస్వామ్యం స్వాభావికంగా ఉన్నతమైనదని, ప్రజాస్వామ్య సమాజాల స్థిరత్వం మరియు శ్రేయస్సుకు నిర్ధారించడానికి రాజకీయ ప్రముఖుల నాయకత్వం అవసరం అని ఘంపీటర్ వాదన.

ఘంపీటర్ ఉన్నతవర్గం యొక్క సంభావ్యత ప్రమాదాలను మరియు ప్రజల అవసరాలు మరియు కోరికలకు ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు ప్రతిస్పందించవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించారు. ఉన్నత వర్గాల మధ్య అధికారాన్ని శాంతియుతంగా బదిలీచేసేందుకు వీలుగా ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలు రూపొందించబడాలని

విధాన రూపకల్పన ప్రక్రియల్లో మెజారిటీ ప్రయోజనాలకు ప్రాతిఘట్యం ఉండేలా చూడాలని షుంపీటర్ వాదించారు.

5.3.3. రాజకీయ వర్గపాత్ర :

ఒక దేశ ఆర్థిక స్వరూపాన్ని రూపొందించడంలో రాజకీయనాయకులు కీలకపాత్ర పోషిస్తారని షుంపీటర్ అభిప్రాయం. పోటీని ప్రోత్సహించే విధానాలు రూపొందించడం, పరిశోధన మరియు అభివృద్ధికి నిదులను అందించడం మరియు మౌలికసదుపాయాలు మరియు విద్యలో పెట్టుబడి పెట్టడం వంటివి ఇందులో కలవు. అంతేకాకుండా గుత్తాధిపత్యం, దక్షిణ వాదం మరియు మితిమీరిన నియంత్రణ వంటి బాహ్యబెదిరింపుల నుండి ఆర్థికవ్యవస్థను రక్షించే బాధ్యత రాజకీయనాయకులకు ఉందని షుంపీటర్ నమ్మారు.

5.3.4. పోటీపాత్ర :

షుంపీటర్ పోటీని స్థిరమైన శక్తిగా కాకుండా, ఆవిష్కరణ మరియు ఆర్థికవృద్ధిని నడిపించే డైనమిక్ ప్రక్రియగా భావించారు. పోటీ అనేది కొత్త ఉత్పత్తులను అభివృద్ధి చేయడానికి సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు పరిశోధనలో అభివృద్ధికి పెట్టుబడి పెట్టడానికి సంస్థలను ప్రోత్సహించినందున, ఆర్థికపురోగతికి కీలకమైన డ్రైవర్ అని నమ్మారు. పోటీ అనేది మార్కెట్ ఏకాగ్రత మరియు గుత్తాధిపత్యంగా దారి తీస్తుందని, ఇది ఆవిష్కరణలు అణచివేసేందుకు మరియు వినియోగదారులకు హాని కలిగించవచ్చని షుంపీటర్ గుర్తించారు. గుత్తాధిపత్యం విచ్ఛిన్నం చేయడానికి మరియు పోటీ పటిష్ఠంగా ఉండేలా కొన్నిసార్లు ప్రభుత్వజోక్యం అవసరం అని షుంపీటర్ వాదించారు.

5.3.5. పోటీ మరియు ప్రజాస్వామ్యం :

పోటీ, ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతికూల పరిమాణాలు కలిగిస్తుందని షుంపీటర్ గుర్తించారు. అతని దృష్టిలో, పోటీ ప్రక్రియ కొన్ని పెద్ద సంస్థలు లేదా వ్యక్తుల చేతుల్లో ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకరణ దారితీయవచ్చు. ఆర్థికశక్తి యొక్క ఈ ఏకాగ్రత రాజకీయ శక్తిగా అనువదించవచ్చు, ఉత్పత్తి సాధనాలను నియంత్రించే వారికి రాజకీయప్రక్రియపై అనవసర ప్రభావం చూపుతుంది. ప్రతికూల ఫలితాల కోసం ఈ సంభావ్యత ఉన్నప్పటికీ, పోటీ మరియు ఆర్థికవృద్ధిని పెంపొందించబడడానికి ప్రజాస్వామ్యం ఉత్తమ రాజకీయ వ్యవస్థ అని షుంపీటర్ నమ్మకం. ఎన్నికల, చట్టబద్ధపాలన, మరియు ఆస్తి హక్కుల పరిరక్షణ వంటి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు పోటీని ప్రోత్సహించడానికి అవసరం అని షుంపీటర్ వాదించారు.

5.3.6. జనాదరణ భాగస్వామ్య పరిమితి:

ప్రజాస్వామ్య నిర్ణయాధికారంలో ప్రజల భాగస్వామ్యానికి కొన్ని పరిమితులు ఉండాలనేది షుంపీటర్ ఆలోచన. ప్రజాస్వామ్యం అనేది వ్యక్తిగతంగా పౌరులు స్వయంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడం కాదని, పౌరులు పోటీ ఎన్నిక ప్రక్రియల ద్వారా తమ నాయకులను ఎన్నుకోవడం గురించి షుంపీటర్ వాదించారని ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో పౌరుని పాత్ర పోటీ రాజకీయ ప్రముఖుల మధ్య ఎంచుకోవడానికి పరిమితం అని మరియు

ఈ ఉన్నతవర్గాలు తీసుకున్న నిర్ణయాల్లో రాజకీయ మరియు ఆర్థిక మార్పులకు చోదకాలు అని షుంపీటర్ నమ్మారు.

షుంపీటర్ ప్రకారం, నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రజలభాగస్వామ్యం పరిమితం కావడానికి కారణాలు.

పౌరులు ఆర్థిక మరియు రాజకీయ సమస్యల గురించి నిర్ణయాలు తీసుకునేంత విద్యావంతులు కాదని అభిప్రాయం.

విభిన్న ఆసక్తులు మరియు అభిప్రాయాలు కలిగిన వ్యక్తులు అధికారం మరియు ప్రభావం కోసం పోరాడుతారని ప్రజానీకం ప్రత్యక్షంగా పాల్గొనడం గందరగోళం మరియు అస్థిరతకు దారి తీస్తుందని వాదించారు.

నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ప్రజలభాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం కంటే, ఒక ఉన్నతవర్గం నుండి మరొక సమూహానికి శాంతియుతంగా అధికారాన్ని బదిలీచేయడానికి ఒక ఫ్రేమ్ వర్క్స్ అందించడం అని షుంపీటర్ నమ్మారు.

5.3.7. ప్రజాభిప్రాయం :

1951లో జోసెఫ్ షుంపీటర్ “The crisis of Public Opinion” అనే తన పుస్తకంలో ఆధునిక ప్రపంచం ప్రజాభిప్రాయ సంక్షోభం ఎదుర్కొంటుందని వాదించారు. ఇది మాస్ మీడియా పెరగడం మరియు అధికారసాంప్రదాయం వనరుల క్షీణత వల్ల ఏర్పడిందని అతను విశ్వసించారు.

షుంపీటర్ ప్రకారం మీడియా వాస్తవికత నుండి డిస్కనెక్ట్ చేయబడిన “Pseudo - Environment” సృష్టించిందని దీనివల్ల ప్రజలకు నిజం మరియు కల్పన మధ్య తేడాను గుర్తించలేని పరిస్థితి ఏర్పడిందని వాదించారు. మతం మరియు కుటుంబం వంటి సాంప్రదాయ అధికార వనరుల క్షీణత ప్రజాభిప్రాయ క్షీణతకు దోహదపడిందని అతను నమ్మాడు. ఈ సంస్థలో ప్రజలకు స్థిరత్వం మరియు కొనసాగింపు యొక్క భావాన్ని అందించామని, అయితే ఆధునిక ప్రపంచంలోని సంక్లిష్టత ద్వారా ప్రజలను మార్గనిర్దేశం చేసే కొత్తతరహా నాయకత్వం అభివృద్ధి చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మరియు ప్రజలకు చెందిన భావాన్ని మరియు ఉద్దేశ్యాన్ని అందించగల కొత్త సంస్థలను సృష్టించాల్సిన అవసరం ఉందని కూడా షుంపీటర్ నమ్మారు. ప్రస్తుతం మీడియా భావోద్వేగాలపై ఆధారపడి ఉంది.

5.3.8. ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం :

షుంపీటర్ ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యంపై “క్యాపిటలిజం మనుగడ సాగించగలది” (“Can Capitalism”) అనే పేరుతో కూడిన వ్యాసంలో ఎన్నికైన ప్రతినిధులద్వారా కాకుండా విధాన నిర్ణయాలపై నేరుగా ఓటువేయడానికి పౌరులను అనుమతించే ఆలోచన, ఇది ఆధునిక సమాజాలకు ఆచరణీయ ఎంపిక కాదని వాదించారు.

ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం సమస్యాత్మకమైందని షుంపీటర్ నమ్మారు. మొదటిదిగా ఇది తీసుకోవలసిన

నిర్ణయాల సంఖ్య పెరుగుదలకు దారితీస్తుందని, పౌరులకు ముంచెత్తుతుందని మరియు మెజారిటీ కంటే బిన్న వ్యవస్థీకృత మైనారిటీచే నిర్ణయాలను తీసుకోబడుతుందని, రెండవదిగా ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం ఎన్నికైన ప్రతినిధుల పాత్రను దెబ్బతీస్తుందని మరియు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో నైపుణ్యం కోల్పోయేలా చేస్తుందని, చివరగా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు అవసరమైన దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక మరియు స్థిరత్వంకు బదులుగా స్వల్పకాలిక ఆలోచన మరియు ప్రజాదరణను ప్రోత్సహిస్తుందని వాదించారు.

ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్యం అవినీతిని తగ్గించడానికి నిర్ణయం తీసుకోవడంలో పారదర్శకత పెంచడానికి సహాయపడుతుందని చెప్తూ, కాని ఈ ప్రజాస్వామ్యం ఖర్చులు ప్రయోజనాల కంటే ఎక్కువగా ఉన్నాయని, కనుక ఆధునిక సమాజాలకు ప్రాతినిధ్య ప్రజాస్వామ్యం మరింత ఆచరణీయమైన మరియు ప్రభావవంతమైన వ్యవస్థ అని అతను చివరికి నిర్ధారించారు.

5.3.9. నాయకత్వం :

వ్యవస్థాపకులు ఆర్థిక మరియు అభివృద్ధికి చోదకశక్తి అని నమ్మారు షుంపీటర్. విజయవంత వ్యవస్థాపకులు కొత్త అవకాశాలు గుర్తించడం మరియు వారికి మద్దతు యిచ్చేలా ఇతరులను ప్రేరేపించడం లక్షణాలు కలిగియుంటారు. సమర్థవంత నాయకత్వానికి సాంకేతిక నైపుణ్యం మరియు నిర్వాహక నైపుణ్యం కలిగిన అవసరమని షుంపీటర్ నమ్మారు. నాయకులు తమ పరిశ్రమపై లోతైన అవగాహన కలిగి ఉండాలని, అలాగే వారి లక్ష్యాలు సాధించడానికి వ్యక్తులు, వనరులు మరియు ప్రక్రియలను నిర్వహించగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉండాలని వాదించారు. అంతేగాక అత్యంత విజయవంత నాయకులు భవిష్యత్తు గురించి ఒక బలవంతపు దృక్పథాన్ని స్పష్టంగా చెప్పగలిగినవారు, మరియు ఆధృష్టికోసం అభిరుచి మరియు ఉత్సాహంతో పనిచేయడానికి ఇతరులను ప్రేరేపించగలిగినవారు అని షుంపీటర్ అభిప్రాయం.

5.3.10. రాజకీయ పార్టీల పాత్ర :

షుంపీటర్ ప్రకారం రాజకీయపార్టీలు పౌరులు ప్రభుత్వ విధానాన్ని ప్రభావితం చేయడానికి మరియు వారి విలువలు మరియు ఆసక్తులను పంచుకునే ప్రతినిధులను ఎన్నుకునే ప్రాథమిక సాధనాలు. ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో రాజకీయ పార్టీలు ముఖ్యవిధులు నిర్వహిస్తాయని, మొదట, పౌరులు మరియు ప్రభుత్వానికి మధ్య మధ్యవర్తులుగా వ్యవహరిస్తాయని, ఓటర్లప్రాధాన్యతలు మరియు డిమాండ్లను విధాన ఫలితాలలోకి అనువదించడంలో సహాయపడతాయి. రెండవది, రాజకీయ ప్రక్రియలలో పాల్గొనడానికి మరియు వారి అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడానికి మార్గాన్ని అందిస్తాయి. మూడవది పోటీ మరియు అభిప్రాయ వైవిధ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి. ఇది శక్తివంతమైన, ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యంలో అవసరం. ప్రజల అవసరాలు మరియు కోరికలకు పార్టీలు ప్రతిస్పందించేలా ఉండేలా బలమైన మరియు స్వతంత్రమీడియా, బలమైన పారదర్శకత మరియు జవాబుదారి యంత్రాంగాలు అవసరమని షుంపీటర్ విశ్వసించారు.

5.3.11. విద్యపాత్ర :

విద్యపై ఘంపీటర్ అభిప్రాయాలూ అతని ఆర్థిక సిద్ధాంతాలతో ముడిపడి ఉన్నాయి. ఆర్థికాభివృద్ధికి మరియు అభివృద్ధికి విద్య అవసరం అని ఘంపీటర్ నమ్మారు. ఆర్థికపురోగతికి రెండు కీలకమైన వ్యవస్థాపకత మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడంలో విద్య కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని ఘంపీటర్ వాదించారు. ఆర్థిక జ్ఞానాన్ని మరియు నైపుణ్యం అభివృద్ధి చేయడంలో విద్య వ్యక్తులకు సహాయపడుతుందని ఘంపీటర్ నమ్మారు. డైనమిక్ మరియు అనువర్తన యోగ్యమైన శ్రామికశక్తిని సృష్టించేందుకు విద్య చాలా కీలకమని ఘంపీటర్ నమ్మారు. అతని దృష్టిలో, విద్య అనేది నేర్చుకునే మరియు స్వీకరించే సామర్థ్యంపై దృష్టిపెట్టాలి. వేగంగా మారుతున్న ఆర్థికవ్యవస్థకు అనుగుణంగా వారి జ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాలను నిరంతరం ఆపరేట్ చేయగల జీవితకాల అభ్యాసకులను సృష్టించడం విద్య లక్ష్యం అని ఘంపీటర్ నమ్మారు.

5.3.12. ఆర్థికాభివృద్ధి మరియు ప్రజాస్వామ్యం :

పెట్టుబడిదారీ విధానం “సృజనాత్మక విధ్వంసం” ద్వారా వర్గీకరించబడిందని ఘంపీటర్ నమ్మారు. దీనిలో కొత్త సాంకేతికతలు మరియు వ్యాపారాలు పాతవాటిని స్థానభ్రంశం చేసే, ఆర్థికవృద్ధి మరియు అభివృద్ధికి దారితీశాయి. ఘంపీటర్ ఆర్థికవృద్ధి మరియు ప్రజాస్వామ్యం అనుసంధానించబడలేదని నమ్మారు. ప్రజాస్వామ్యం, ఆర్థికవృద్ధికి ఆటంకం కావచ్చని ఘంపీటర్ నమ్మారు. ప్రజాస్వామ్యసమాజాలు మెజారిటీ ప్రయోజనాలకు పరిరక్షించడం మరియు స్థిరత్వాన్ని కొనసాగించడంపై ఎక్కువ దృష్టి సారిస్తుండటంతో, దీనికి విరుద్ధంగా, నిరంకుశ పాలనలు, ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి బాగా సరిపోతామని ఘంపీటర్ నమ్మారు.

అయినప్పటికీ ప్రజాస్వామ్యం దాని స్వంత స్వాభావిక విలువ మరియు ప్రయోజనాలను కలిగి ఉందని మరియు వ్యక్తులు తమ స్వంతపాలనలో ఒక అభిప్రాయం కలిగి ఉండటం ముఖ్యం అని ఘంపీటర్ అంగీకరించారు. ప్రజాస్వామ్యం మరియు ఆర్థికవృద్ధి మధ్య సమతుల్యతను కనుగొనడం ద్వారా కాలక్రమేణ ప్రజాస్వామ్యంకు బలోపేతం చేయడానికి ఆర్థికవ్యవస్థ సహాయపడుతుందని ఘంపీటర్ నమ్మారు.

5.3.13. ప్రపంచీకరణ ప్రభావం :

ప్రపంచీకరణ అనేది సృజనాత్మక విధ్వంస ప్రక్రియ యొక్క సహజపొడిగింపు. ఎందుకంటే ఇది మార్కెట్ల ఏకీకరణ మరియు జాతీయసరిహద్దుల గుండా వస్తువులు, సేవలు మరియు మూలధనం యొక్క ఉచిత ప్రవాహాన్ని కలిగిఉంటుంది. కొత్త మార్కెట్లను తెరవడం, పోటీని ప్రోత్సహించడం మరియు ఆవిష్కరణలు ప్రోత్సహించడం ద్వారా ప్రపంచీకరణ ఆర్థికవృద్ధిని మరియు అభివృద్ధిని పెంచే సామర్థ్యం కలిగి ఉందని ఘంపీటర్ వాదన. అయినప్పటికీ, సృజనాత్మక విధ్వంసం ప్రక్రియ ప్రపంచీకరణ కొంతమంది వ్యక్తులు మరియు పరివ్రమలకు విఘాతం కలిగిస్తుందని ఘంపీటర్ గుర్తించారు. ఆవిష్కరణ మరియు వ్యవస్థాపకత యొక్క ప్రయోజనాలు, దాని ఫలితంగా సంభవించే స్థానభ్రంశం, స్థానభ్రంశం యొక్క ఖర్చులకు వ్యతిరేకంగా సమతుల్యతను కలిగి ఉండాలని ఘంపీటర్ వాదించారు. విధాన నిర్ణేతలు ప్రపంచీకరణ యొక్క

సంభాష్యవ్యయాల గురించి కూడా గుర్తించుకోవాలి మరియు ఈ ప్రభావాలను వీలైనంతవరకు తగ్గించడానికి పనిచేయాలి.

బహుళత్వం :

సమాజాలు, విభిన్న సమూహాలు రూపొందించబడినవని షుంపీటర్ నమ్మారు, వాటిలో ప్రతిదాని స్వంత లక్ష్యాలు మరియు విలువలు ఉన్నాయి. విభిన్న సమూహాలు ఒకదానితో ఒకటి పోటీపడి యధాస్థితిని సవాలు చేస్తున్నందున, ఈ వైవిధ్యం, ఆవిష్కరణ మరియు పురోగతికి ఆజ్యం పోసే సానుకూలశక్తి అని షుంపీటర్ వాదించారు. అదే సమయంలో వివిధ సమూహాలు, అధికారం మరియు ప్రభావం కోసం పోటీ పడుతున్నందున అది సంఘర్షణ మరియు అస్థిరతకు దారి తీస్తుందని గుర్తించారు. ఈ పోటీ ప్రయోజనాలను సమతుల్యంచేయడం మరియు సహాకారం కోసం .....అందించడం ప్రభుత్వపాత్ర అని షుంపీటర్ నమ్మారు.

5.3.14. రాజ్యం పాత్ర :

ఆర్థికవృద్ధి మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడంలో రాజ్యం కీలకపాత్ర పోషిస్తుందని షుంపీటర్ నమ్మాడు. ఆవిష్కరణ మరియు వ్యవస్థాపకతకు మద్దతు ఇవ్వడానికి అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలు, విద్య మరియు చట్టపరమైన హక్కులను రాజ్యం అందించాలని షుంపీటర్ భావన. పరిశోధనాభివృద్ధికి నిధులతోపాటు మేధోసంపత్తి హక్కులను పరిరక్షించడం రాజ్యం బాధ్యత అని షుంపీటర్ విశ్వాసం. అదే సమయంలో, మార్కెట్ ప్రక్రియలో రాజ్యం ఎక్కువగా జోక్యం చేసుకోకూడదని, చట్టబద్ధపాలనను అమలుచేయడంపై రాజ్యం దృష్టి పెట్టాలని షుంపీటర్ అభిప్రాయపడ్డారు.

5.4. ప్రజాస్వామ్య పరిమితులు :

సగటు పౌరుడు ఉదాసీనంగా, సమాచారం లేనివారుగా ఉండటంవల్ల ప్రజాస్వామ్యం అనివార్యంగా ఒక రాజకీయతరగతి (Elite) పాలనలోకి మారిందని, అది ఆధిపత్యాన్ని చెలాయిస్తుందని షుంపీటర్ అన్నారు.

ప్రజాస్వామ్యం ఎన్నికలలో ఓటువేయడం లేదా ర్యాలీలకు హాజరు కావడం వంటి నిస్సార రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని మాత్రమే ప్రోత్సహిస్తుందని, దీనికి కారణం పౌరులు రాజకీయ ప్రక్రియలలో భాగస్వామ్యంగా లేరని షుంపీటర్ వాదించారు.

ప్రజాస్వామ్యంను స్వల్పకాలిక ఆలోచనలు ప్రోత్సహించేదిగా భావించారు. షుంపీటర్. రాజకీయనాయకులు ఎన్నికలలో గెలుపొందడం మరియు ధీర్ఘకాలికంగా సమాజానికి మేలు చేసే విధానాలను అనుసరించడం కంటే స్వల్పకాలంలో తమ నియోజకవర్గాలను సంతృప్తిపరచడానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారు.

తమ సొంత సంకుచిత అజెండాను ముందుకు తీసుకువెళ్ళేందుకు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియను ఉపయోగించుకొనే ఆసక్తి చూపించే సమూహాల ధోరణివల్ల ప్రజాస్వామ్యం అంతర్దీనంగా అసమర్థమైనదని షుంపీటర్ విశ్వసించారు.

ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ప్రయోజనాలు ఎక్కువగా సంపన్నులు మరియు శక్తివంతులకే

పరిమితమవుతాయని, ఇది చివరికి అసమానతకు దారి తీస్తుందని ఘంపీటర్ అభిప్రాయం

5.5. విమర్శలు :

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఒక చిన్న సమూహ ఉన్నతవర్గాల వ్యవస్థ అని నమ్మిన ఘంపీటర్ అభిప్రాయం విమర్శకు లోనయింది. ఇది అప్రజాస్వామికం.

ఉన్నత వర్గాలు (Elite) సమాజ ఉత్తమ ప్రయోజనాలకోసం పనిచేస్తాయి. అనే భావన విమర్శకు గురయింది.

ఘంపీటర్ సిద్ధాంతం ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఉన్నతమైన భావన పౌరసమాజం పాత్రను, ప్రజావిధానాన్ని రూపొందించడంలో, సామాజిక ఉద్యమాలు మరియు అట్టడుగు సంస్థలు పోషించగల పాత్రను విస్మరించింది.

ఘంపీటర్ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఉన్నతభావన సామాజిక అవసరాలకు ప్రతిస్పందించదు అని ఇది సామాజిక అసమానతకు దారితీస్తుందనే విమర్శకలదు.

ఘంపీటర్ సిద్ధాంతం భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తుందనే విమర్శకలదు.

5.6 ముగింపు :

ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో పోటీపడుతున్న శ్రేష్ఠులపాత్రను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా ప్రజాస్వామ్యం గురించి జోసఫ్ ఘంపీటర్ యొక్క ఉన్నతమైన భావన సాంప్రదాయ ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతాలను సవాలు చేసింది. ఆధునిక రాజకీయ సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించడంలో అతని ఆలోచనలు ప్రభావవంతంగా ఉన్నప్పటికీ, అవి సాధారణ పౌరుల పాత్రను విస్మరించాయని మరియు పాలనపై అప్రజాస్వామిక దృష్టిని ప్రచారం చేస్తున్నాయని విమర్శించారు.

5.7. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. జోసఫ్ ఘంపీటర్ శ్రేష్ఠుల (Elite) భావనను వివరించుము?
2. జోసఫ్ ఘంపీటర్ తెలియచేసిన ప్రజాస్వామ్య పరిమితులేవి?

5.8. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

1. Two theories of Democracy - Joseph Schumpeter
2. Capitalism, Socialism and Democracy - Joseph - Schumpeter.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం - రాబర్ట్ డాల్

Economic Democracy - Robert Dahl

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 6.1. ఉపోద్ఘాతం - ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం
- 6.2. అర్థం - ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం
- 6.3. నిర్వచనాలు - ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం
- 6.4. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం - ప్రాధాన్యత
- 6.5. రాబర్ట్ డాల్ - ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం
- 6.6. రాబర్ట్ డాల్ ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం విమర్శలు
- 6.7. ముగింపు
- 6.8. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 6.9. ఆచూకీ గ్రంథాలు

6.1. ఉపోద్ఘాతం :

రాబర్ట్ డాల్ ఒక అమెరికన్ రాజకీయ శాస్త్రవేత్త మరియు 20వ శతాబ్దపు అత్యంత ప్రభావంతమైన రాజకీయ సిద్ధాంతకర్త, “ఎకనామిక్ డెమోక్రసీ” (ముందుమాట) అనే తన పుస్తకంలో, సాంప్రదాయ పెట్టుబడిదారి విధానం మరియు సోషలిజంకు ప్రత్యామ్నాయంగా ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం గురించి డాల్ చర్చించారు.

రాబర్ట్ డాల్ ప్రకారం, ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం అనేది కార్మికులు, వారి ఆర్థికజీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలను వివరించేవ్యవస్థ. దీనినర్థం కార్మికులు తమ కార్యాలయంలోని వనరుల కేటాయింపు, ఉత్పత్తి నిర్ణయాలు మరియు లాభాల పంపిణీ వంటి నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో భాగస్వామ్యం కలిగిఉంటారు.

నిజమైన రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యాన్ని సాధించుటకు ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం అవసరం అని డాల్ వాదించాడు. ఎందుకంటే ప్రజల జీవితాలను నిర్ణయించడంలో రాజకీయశక్తి ఎంత ముఖ్యమైనదో ఆర్థికశక్తికూడ అంతే ముఖ్యం. కార్మికుల యాజమాన్యం, కార్మికుల స్వీయనిర్వహణ మరియు ప్రభుత్వ జోక్యం కలయిక ద్వారా ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని సాధించవచ్చని డాల్ సూచించారు. ఆర్థికవ్యవస్థలో కార్మికుల పాత్ర మరియు సంపద, అధికార పంపిణీ గురించి చర్చలు కొనసాగుతున్నందున ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంపై డాల్ చేసిన కృషి, నేటికీ సంబంధతంగా ఉంది.

6.2. అర్థం :

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఆర్థిక నిర్ణయాధికారం మరియు ఆర్థిక వనరులపై వ్యక్తులు మరియు సంఘాలకు ఎక్కువ నియంత్రణను ఇచ్చేవిధంగా ఆర్థికవ్యవస్థను ప్రభావితం చేస్తుంది. కొంతమంది సంపన్న వ్యక్తులు లేదా సంస్థల చేతుల్లో కేంద్రీకరించబడకుండా, సమాజంలోని సభ్యులమధ్య ఆర్థికశక్తి మరింత సమానంగా పంపిణీ చేయబడుతుందని నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యం.

6.3. నిర్వచనాలు:

“ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అంటే కార్మికుల నియంత్రణ మరియు నిర్వహణ సూత్రం చుట్టూ వ్యవస్థీకృతమైన ఆర్థికవ్యవస్థను సృష్టించడం”
- నోమ్ చోమ్పీ

“ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఉత్పత్తి సాధనాలు వాటితో పనిచేసే వ్యక్తులచే సమిష్టిగా, స్వతంత్రంగా మరియు నియంత్రించబడే వ్యవస్థ”
- రిజర్ట్ వోల్ఫ్

“ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఒక సమాజం, దీనిలో ఆర్థికవ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా నడుస్తుంది - అంటే సభ్యులందరి ప్రయోజనం కోసం, కేవలం చిన్న ఉన్నతవర్గాల ప్రయోజనంకోసం కాదు.”
- డేవిడ్ ష్పీకార్డ్.

6.4. ప్రాధాన్యత :

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ఆర్థికవనరులు, ఆర్థిక అవకాశాలు, ఆర్థిక ఆదాయం, ఆర్థిక పంపిణీ మొ॥లగు విషయాల్లో ఎక్కువ సమానత్వం ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం, సృజనాత్మక పరిష్కారాలు, ఆవిష్కరణలకు దారితీస్తుంది.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం, ఆర్థిక నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో అధికారదుర్వినియోగం జరగకుండా జవాబుదారీతనాన్ని మరుగుపరుస్తుంది.

ఆర్థిక అవరోధాలు మరియు సంక్షోభాల (ఆర్థికమాంద్యం) నేపథ్యంలో అధికస్థితి స్థాపకతను ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం పర్యావరణ అనుకూలమైన మరియు సామాజిక బాధ్యత కలిగిన వ్యాపారపద్ధతుల అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా సుస్థిరతను కూడ ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం మానవహక్కులకు మద్దతు ఇస్తుంది.

6.5. వివరణ :

ఆవిష్కరణలు మరియు వైవిధ్యం మరియు చేరికను ప్రోత్సహించడం :

డాల్ ప్రకారం ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ఆర్థిక ఆవిష్కరణలు ప్రోత్సహించే ఒక మార్గం, కార్మికులకు, వారి కార్యస్థలం ఎలాపనిచేస్తుందో మరియు లాభాలలో భాగస్వామ్యం ఎలా చేయగలరో చెప్పినప్పుడు, వారు తమ పనికి ప్రేరణ మరియు నిబద్ధత కలిగి ఉంటారు. ఇది ఉత్పాదకత మరియు ఆవిష్కరణలకు దారి తీస్తుంది, ఎందుకంటే తమ పనిలో ఎక్కువ పాత్రను పోషిస్తారు అదనంగా ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం నిర్ణయం తీసుకోవడాన్ని వికేంద్రీకరించడానికి మరియు మరింత విభిన్నమైన ఆలోచనలు మరియు

దృక్కోణాలను ప్రోత్సహించుటలో సహాయపడుతుంది. వ్యక్తులు లేదా సంస్థల యొక్క చిన్నసమూహం చేతిలో ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకృతమై ఉన్నప్పుడు, సమూహ ఆలోచన మరియు సృజనాత్మకత లోపించే ప్రమాదం ఉంది. అయితే ఆర్థిక నిర్ణయాధికారం మరింత విస్తృతంగా పంపిణీ చేయబడినప్పుడు, కొత్త మరియు వినూత్న ఆలోచనలు ఉద్భవించే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుందని డాల్‌వాదన.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని సాధించుటకు ఒకమార్గం, ఆర్థికవ్యవస్థలో వైవిధ్యం మరియు చేరికను ప్రోత్సహించడం. జాతి, లింగం, జాతి లేదా ఇతరవ్యక్తిగత లక్షణాలతో సంబంధం లేకుండా, వ్యక్తులందరికీ ఆర్థిక అవకాశాలు మరియు వనరులకు సమాన ప్రాప్తిని ప్రోత్సహించడం దీని అర్థం. దీనిని సాధించడానికి, ధృవీకరణ చర్య, ప్రగతిశీల పన్నులు, మరియు మార్కెట్లపై ప్రభుత్వ నియంత్రణ విధానాలు అవసరమని డాల్ నామ్మాడు. ఆర్థిక విధానాలు మరియు నిర్ణయాలలో పౌరులు చురుకుగా పాల్గొనాలని డాల్‌వాదన. వైవిధ్యం మరియు చేరిక వంటివిడాల్ ఆలోచనలు సమాన, శక్తివంతమైన, న్యాయమైన సమాజంను సృష్టిస్తాయి.

6.5.1. పౌరభాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు అవసరమైన వస్తువులు సేవలకు ప్రాధాన్యత :

ప్రజాస్వామ్యం (ఆర్థిక), పౌరులు రాజకీయప్రక్రియలలో నిమగ్నమై ఉండాలని, ముఖ్యమైన ఆర్థిక సమస్యల గురించి పౌరులకు తెలియజేయాలని మరియు వారి ప్రయోజనాలను ప్రోత్సహించడానికి, చర్య తీసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉండాలని ఆయన వాదించారు. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యానికి సంపద మరియు ఆదాయపంపిణీ మాత్రమే కాకుండా, ఆర్థిక విషయాలలో ప్రజాస్వామ్య నిర్ణయాధికారం కూడ అవసరం. దీనినర్థం కార్మికులు తమ కార్యాలయ నిర్వాహణలు తమ అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉండాలి మరియు స్థానిక అభివృద్ధిపై కమ్యూనిటీలు నియంత్రణ కలిగి ఉండాలి. పౌరభాగస్వామ్యం ద్వారా పౌరులు, ఆర్థిక విధానాలు మరియు సంస్థలను రూపొందించే నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పాల్గొనడానికి, ఆర్థిక సంస్థలను జవాబుదారీగా ఉంచడంలో సహాయపడగలదు.

డాల్ ప్రకారం ఆర్థికప్రజాస్వామ్యానికి మూడు కీలక అంశాలు అవసరం.

1. ఆర్థికనిర్ణయం తీసుకోవడంలో అర్థవంత భాగస్వామ్యం
2. అవసరమైన వస్తువులు మరియు సేవలకు సమాన ప్రాధాన్యత
3. ఆర్థికవనరుల న్యాయమైన పంపిణీ

డాల్ ప్రకారం, అవసరమైన వస్తువులు మరియు సేవలకు సమాన ప్రాప్తి, ప్రతిఒక్కరూ ప్రాథమిక జీవన ప్రమాణాలు కలిగి ఉండేలా చూసుకోవడం చాలా అవసరం. దీనినర్థం ఆరోగ్యసంరక్షణ, విద్య మరియు గృహనిర్మాణం వంటి అవసరమైన వస్తువులు, సేవలు పౌరులందరికీ వారి చెల్లింపు సామర్థ్యంతో సంబంధం లేకుండా అందించబడాలి.

6.5.2. ఆర్థిక అసమానతలు మరియు కార్మికుల హక్కులు :

రాబర్ట్ డాల్ అసమానత నైతిక సమస్యతో పాటు రాజకీయ సమస్య అని ప్రజాస్వామ్యంను అణగద్రొక్కకలదని డాల్ భావన. ఒక చిన్న సంపన్న ఉన్నతవర్గం, సమాజంలో తమకు అనుకూలంగా రాజకీయఫలితాలు రూపొందించకలదు. ఇవి వారి ఆర్థిక ఆధిపత్యాన్ని మరింత బలపరిచే విధానాలకు దారితీస్తుంది మరియు రాజకీయ ప్రక్రియలో ఇతరుల అవకాశాలను పరిమితం చేస్తుంది. ఇది ప్రజాస్వామ్య సంస్థలచట్ట బద్ధతను దెబ్బతీస్తుంది. మరియు సామాజిక అశాంతికి దారితీయని విద్య, ఆరోగ్యసంరక్షణ మరియు ఆర్థిక అవకాశాల విషయంలో సమానత్వం పాటించనప్పుడు ఆర్థిక అసమానతలు తగ్గుతాయని డాల్ వాదన.

“Protection of workers Rights A deliberative Democratic Perspective” అనే తన వ్యాసంలో డాల్ ప్రజాస్వామ్య సమాజం యొక్క పనితీరును కార్మికుల పరిరక్షణ చాలా కీలకం అని వాదించారు. రాజకీయ నిర్ణయాలు తీసుకునే ప్రక్రియల్లో కార్మికుల ప్రయోజనాలను పరిగణలోనికి తీసుకోవాలని, చట్టాలు మరియు నిబంధనల ద్వారా కార్మికుల హక్కులను కాపాడాలని డాల్ వాదన. కార్మికుల సమస్యల పరిష్కారంలో యాజమాన్యం పారదర్శకంగా ప్రవర్తించాలని డాల్ వాదన. కార్మికుల హక్కుల పరిరక్షణ సామాజికన్యాయం మాత్రమే కాదు. ఆర్థిక సామర్థ్యం కూడ అని డాల్ భావన. కార్మికులకు హక్కులు ప్రసాదించుట ద్వారా ఉత్పాదకత పెరిగి అది సుసంపన్న మరియు స్థిరమైన ఆర్థికవ్యవస్థకు దారితీస్తుందని డాల్ విశ్వసించారు.

6.5.3. స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థల మద్దతు జవాబుదారీతనం యొక్క ప్రాముఖ్యత:

డాల్ ప్రకారం ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం అనేది ఆర్థికశక్తి న్యాయంగా పంపిణీ చేయబడిందా, లేదా మరియు వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసే ఆర్థిక నిర్ణయాలలో వ్యక్తులు సమాన అభిప్రాయం కలిగి ఉండేలా చూసుకోవడం. స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థలకు మద్దతు ఆర్థిక నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనాన్ని నిర్ధారించడం, వ్యాపారాల నిర్వహణ, మరియు యాజమాన్యంలో కార్మికుల భాగస్వామ్యం ప్రోత్సాహం ద్వారా మొలగు మార్గాల ద్వారా ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం సాధించవచ్చు.

ఆర్థిక వ్యవస్థలకు మద్దతు ఇవ్వడం, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ప్రోత్సహించడానికి ఒక మార్గం. ఇది చిన్న వ్యాపారాలు మరియు స్థానిక యాజమాన్యంలోని వ్యాపారాలను ప్రోత్సహించుట కలిగి ఉంటుంది. స్థానిక ఆర్థికవ్యవస్థలకు మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా, వ్యక్తులు మరియు సంఘాలు వారి ఆర్థిక గమ్యాలపై ఎక్కువ నియంత్రణ కలిగి ఉంటారు. వారి కమ్యూనిటీలలో జరిగే కార్యకలాపాలలో ఎక్కువ భాగస్వామ్యం కలిగిఉంటారు అని డాల్ వాదన.

ఆర్థికనిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీ తనాన్ని నిర్ధారించడం, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంలో మరొక ముఖ్యభాగం ఆర్థిక నిర్ణయాలు పారదర్శకంగా, మరియు ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో జరిగాయని, మరియు ఆర్థికవనరుల ఎలా కేటాయించబడ్డాయి, ఉపయోగపడుతున్నాయి అనేదానిపై వ్యక్తులు మరియు సంఘాలు జవాబు చెప్పవలసి ఉంటుంది. భాగస్వామ్య బడ్జెట్ ప్రక్రియలు, మరియు

వర్గర్ కో ఆపరేటివ్‌లతో సహా వివిధ మార్గాల ద్వారా సాధించవచ్చు అని డాల్ అభిప్రాయం.

6.5.4. సంపదను పునఃపంపిణీ చేయడం మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం :

విపరీతమైన ఆర్థిక అసమానత ఉన్న సమాజంలో నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం ఉండదని డాల్ వాదించాడు. ఎందుకంటే సంపన్నవ్యక్తుల యొక్క చిన్న సమూహం రాజకీయ ప్రక్రియపై అసమాన ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. ఆర్థికప్రజాస్వామ్యానికి సంపద పునఃపంపిణీ మరియు సమాజంలో సభ్యులందరి ఆర్థిక భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం రెండూ అవసరమని డాల్ నమ్మారు.

సంపదపునఃపంపిణీ పరంగా, ప్రగతిశీల పన్నులు మరియు సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాల వంటి విధానాలు, ఆర్థిక అసమానతలు తగ్గించుటలో సహాయపడతాయని మరియు ప్రతి ఒక్కరూ ప్రాథమిక వనరులు, మరియు అవకాశాలను పొందేలా చూడవచ్చని డాల్ వాదించారు. కార్మికుల యాజమాన్యంలోని సహకార సంఘాల ఆలోచనకు కూడ మద్దతు ఇచ్చారు, ఇది ఉద్యోగులకు వారి కార్యాలయ నిర్వహణలో, ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యిస్తుంది.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంకు, ఆర్థిక భాగస్వామ్యం అవసరమని డాల్ నమ్మారు. దీని అర్థం సమాజంలోని సభ్యులందరికీ, ఆర్థిక నిర్ణయాధికారంలో పాల్గొనే సామర్థ్యం ఉందని మరియు సమర్థవంతంగా చేయడానికి అవసరమైన వనరులు, మరియు విద్యకు ప్రాధాన్యత ఉందని నిర్ధారించడం. సాంఘిక ప్రాథమిక ఆదాయం, విద్య మరియు శిక్షణా కార్యక్రమాలు, కార్మికుల సాధికారత, మొలగు విధానాల ద్వారా దానిని సాధించవచ్చని ఆయన వాదించారు.

అదేవిధంగా, సంపద మరియు వనరుల పంపిణీలో కార్మికులు మరియు ఇతర వాటాదారులకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యివ్వడం ద్వారా సామాజిక అసమానతలు పరిష్కరించడానికి, సామాజిక లక్ష్యాలు సాధించడానికి ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం తోడ్పడుతుంది. వనరులు ఎలా కేటాయించాలి అనే దానిపై నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి సంపన్న వ్యక్తుల భిన్నసమూహంపై ఆధారపడేబదులు, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం విస్తృతశ్రేణి ప్రజల అవసరాలు మరియు ప్రయోజనాలను పరిగణలోనికి తీసుకునేలా సామాజిక లక్ష్యాల సాధనకు తోడ్పడుతుందని డాల్ భావన.

6.5.5. ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలో శక్తి అసమతుల్యత :

డాల్ ప్రకారం ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం, ప్రపంచ ఆర్థికవ్యవస్థలో శక్తి అసమతుల్యతను పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించే రాజకీయ ఆలోచన. ప్రస్తుత ప్రపంచ ఆర్థికవ్యవస్థ సంపద మరియు అధికారంలో విస్తారమైన అసమానతలతో వర్గీకరించబడింది. కొద్దిపాటి మైనారిటీ వ్యక్తులు మరియు సంస్థలు మెజారిటీ వనరులను మరియు నిర్ణయాధికారాన్ని నియంత్రిస్తాయి. ఇది చాలామందిని ఆర్థిక ప్రక్రియ నుండి మినహాయించి, వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసే ఆర్థికవిధానాలను రూపొందించుకోలేని పరిస్థితికి దారితీసింది. ప్రజలు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేసే ఆర్థిక నిర్ణయాలపై మరింత నియంత్రణను ఇవ్వడం ద్వారా ఆర్థిక

ప్రజాస్వామ్యం ఈ అసమతుల్యతను పరిష్కరించుటకు సహాయపడుతుందని డాల్ వాదన.

భాగస్వామి బడ్జెటింగ్ అనేది పబ్లిక్ ఖర్చుకోసం నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో సంఘసభ్యులు నేరుగా పాల్గొనే ప్రక్రియ. ఇది వనరులు ఎలా కేటాయించబడతాయో చెప్పడానికి ప్రజలను అనుమతిస్తుంది. మరియు ప్రజావ్యయసంఘం యొక్క అవసరాలను మరియు ప్రాధాన్యతలను ప్రతిబింబించేలా చేస్తుంది.

కార్మికుల యాజమాన్యంలోని సహకారసంఘాలు, కార్మికుల స్వయం మరియు నియంత్రించబడే వ్యాపారాలు. ఇది కార్మికులకు వారిపని పరస్థితులపై మరింత నియంత్రణను యిస్తుంది. వారి శ్రమ ప్రయోజనాలు మరింత సమానంగా పంపిణీ చేయబడేలా నిర్ధారిస్తుంది.

కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంకులు అనేవి కమ్యూనిటీ సభ్యుల యాజమాన్యం మరియు నియంత్రణలో ఉండే ఆర్థిక సంస్థలు. ఈ బ్యాంకులు కమ్యూనిటీలోని వ్యక్తులు మరియు వ్యాపారాలను రుణాలు మరియు ఇతర ఆర్థిక సేవలను అందిస్తాయి. స్థానిక అభివృద్ధి, మరియు ఆర్థికవృద్ధికి తోడ్పడడంపై దృష్టిపెడతాయి.

భాగస్వామి బడ్జెట్, కార్మికుల యాజమాన్యంలోని సహకార సంఘాలు మరియు కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంకులతో కూడ ఆర్థికవ్యవస్థలోని శక్తి అసమతుల్యతను పరిష్కరించవచ్చని డాల్ భావన.

6.5.6. ఆదాయ అభిద్రత మరియు సామాజిక మరియు పర్యావరణ లక్ష్యాలతో ఆర్థికవృద్ధిని సమతుల్యం చేయడం :

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంలోని ఆదాయ అభిద్రత ఆందోళన తగ్గించుటకు డాల్ విధాన పరిష్కారాలను ప్రతిపాదించారు.

1. కార్మిక సంఘాలను బలోపేతం చేయడం
2. ప్రాథమిక ఆదాయాన్ని సృష్టించడం
3. సార్వత్రిక ఆరోగ్య సంరక్షణ అందించడం
4. వర్కర్ కో ఆపరేటివ్ లను ప్రోత్సహించడం
5. ఆర్థిక అసమానతలు తగ్గించడం
6. సామాజిక భద్రతావలయాలను బలోపేతం చేయడం
7. కార్పొరేట్ పాలనను సంస్కరించడం
8. విద్య మరియు ఉద్యోగశిక్షణలో పెట్టుబడి
9. భిన్న వ్యాపారాలు మరియు వ్యవస్థాపకతను మద్దతు
10. సరసమైన వాణిజ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం.

డాల్ ప్రకారం ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం సామాజిక మరియు పర్యావరణ లక్ష్యాలతో ఆర్థికవృద్ధిని సమతుల్యం చేస్తుంది. పూర్తిగా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో, లాభదాయకత అన్నిటికంటే ఎక్కువగా ప్రాధాన్యత

ఇస్తుంది, ఇది పర్యావరణ క్షీణత మరియు అసమానతలకు దారితీయును. కావున ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ఒక కంపెనీ ఏర్పాటులో, నిర్ణయంలో కార్మికులు, సంఘసభ్యుల, పర్యావరణ నిపుణుల అభిప్రాయం తీసుకున్నట్లయితే పర్యావరణ హాని తగ్గింపబడి, సమాజానికి ప్రయోజనం చేకూరుతుందని డాల్ అభిప్రాయం.

6.5.7. ప్రైవేట్ రంగ నియంత్రణ :

డాల్ దృష్టిలో, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంకు కొన్ని కీలక పరిశ్రమల పబ్లిక్ యాజమాన్యం మరియు ప్రైవేట్ రంగ నియంత్రణ రెండూ అవసరం. ఆర్థిక వ్యవస్థకు పూర్తిగా మార్కెట్ ఆధారిత విధానం అనివార్యంగా కొందరి చేతుల్లో అధికారం మరియు సంపద కేంద్రీకరణకు దారితీస్తుందని మరియు నిజమైన ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యానికి ఇది అనుకూలంగా ఉండదని డాల్ వాదించారు.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం సాధించడానికి డాల్ ప్రభుత్వ యాజమాన్యం మరియు నియంత్రణ అంశాలను ప్రైవేట్ ఎంటర్ ప్రైజిస్ లో మిశ్రితం చేసే మిశ్రమ ఆర్థిక వ్యవస్థ కోసం వాదించాడు. ఏ పరిశ్రమలు పబ్లిక్ గా ఉండాలో నిర్ణయించడానికి మరియు ప్రైవేట్ రంగాన్ని నియంత్రించే నియమాలు మరియు నిబంధనలను సెట్ చేయడానికి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు మరియు ప్రక్రియలను ఉపయోగించాలని డాల్ నమ్మారు. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రభుత్వ యాజమాన్యం మరియు ప్రైవేట్ ఎంటర్ ప్రైజిస్ మధ్య సమతుల్యత అవసరమని డాల్ వాదన.

6.5.8. కార్యాలయాన్ని ప్రజాస్వామీకరించడం :

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం, కార్యాలయం ప్రజాస్వామీకరించడం ద్వారా సాధించబడుతుందని డాల్ విశ్వసించారు. ఇందులో కార్మికులు వారి జీవితాలను మరియు సంస్థ యొక్క దిశను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలలో చెప్పడానికి మరింత భాగస్వామ్య నిర్మాణాలను రూపొందించడం ఉంటుంది. కార్మికుల యాజమాన్యంలోని సహకార సంఘాలు, లాభాల-భాగస్వామ్య ప్రణాళికలు లేదా ఉద్యోగి - ఎంపిక చేయబడిన డైరెక్టర్ల బోర్డుల వంటి అనేక రూపాలను తీసుకోవచ్చు.

ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం నైతికంగా కావాల్సినది మాత్రమే కాదు, ఆరోగ్య మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రజాస్వామ్యంకు అవసరమని, ఆరోగ్య సంపన్న వ్యక్తులు మరియు సంస్థలు ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు నిర్ణయాలపై ప్రభావం చూపడం ద్వారా కేంద్రీకృత ఆర్థిక శక్తి రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యాన్ని దెబ్బతీస్తుందని డాల్ నమ్మారు. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంలో భాగంగా రాజకీయ అధికారం, ఆర్థిక శక్తి, సమానపంపిణీ మొ॥లగు విషయాలకు సంబంధించి తన భావన తెలియజేశారు. కార్మికులకు సాధికారత కల్పించడం మరియు సమానమైన, న్యాయమైన సమాజాన్ని సృష్టించుట ద్వారా, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం, కార్యాలయ ప్రజాస్వామీకరణ అనే లక్ష్యాన్ని సాధింపగలదని డాల్ వాదన.

6.5.9. ప్రభుత్వ రంగ విస్తరణ :

డాల్ ప్రకారం, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యానికి ఆర్థిక విషయాలలో ఎక్కువ అవకాశాలు (స్వరం), మరియు నియంత్రణను అందించడానికి ప్రభుత్వ రంగాన్ని విస్తరించుట అవసరం. ఇది ప్రైవేట్ వ్యాపారాలతో పోటీపడే

పబ్లిక్ ఎంటర్ప్రైజెస్ స్థాపన, అలాగే ప్రగతిశీల పన్నులు, సంపద పునఃపంపిణీ మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో కార్మికుల భాగస్వామ్యం వంటి విధానాల అమలును కలిగియుంటుంది.

ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం సంపద మరియు వనరుల యొక్క సమాన పంపిణీకి దారి తీస్తుందని అలాగే సమాజంలోని సభ్యులందరూ ఆర్థిక నిర్ణయాధికారంలో ఎక్కువ భాగస్వామ్యానికి దారి తీస్తుందని డాల్ నమ్మారు. అటువంటి వ్యవస్థ ఎక్కువ రాజకీయభాగస్వామ్యాన్ని మరియు మొత్తంగా మరింత ప్రజాస్వామ్య సమాజాన్ని ప్రోత్సహిస్తుందని ఆయన వాదించారు.

6.5.10. పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ మరియు స్థిరమైన ఆర్థికాభివృద్ధి :

డాల్ ప్రకారం ఆర్థికప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించుటకు ఒక మార్గం పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్లో పెట్టుబడిపెట్టడం, రోడ్లవంతెనలు మరియు ప్రజారవాణ వ్యవస్థలు వంటి ప్రజామేలిక సదుపాయాలు అవసరమైన సేవలను అందిస్తాయి. ఉద్యోగాలను సృష్టించగలవు మరియు ఆర్థికవృద్ధిని ప్రేరేపించకలవు. ఈ రంగాలలో పెట్టుబడులు పెట్టడం ద్వారా, ప్రతిఒక్కరికి ఈ సేవలకు మరియు ఆర్థికవృద్ధి ప్రయోజనాలు మరింత సమానంగా పంపిణీచేయబడేలా ప్రభుత్వాలు సహాయపడతాయి. చిన్నవ్యాపారాలు, పెద్దవ్యాపారాలతో (సంస్థలతో) మరింత సమర్థవంతంగా పోటీపడతాయని డాల్ వాదన.

స్థిరమైన ఆర్థికాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించే విషయంలో, సమాజం యొక్క ధీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని, ఆర్థికనిర్ణయాలు తీసుకునేలా ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం సహాయపడతోందని డాల్ నమ్మారు. ఆర్థిక నిర్ణయాధికారంపై పౌరులకు ఎక్కువ నియంత్రణను ఇవ్వడం ద్వారా, ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం స్థిరమైన పరిశ్రమలు, మరియు సాంకేతికలలో పెట్టుబడిని ప్రోత్సహిస్తుందని మరియు స్వల్ప ఆలోచన మరియు విధ్వంసక పద్ధతులను నిరుత్సాహపరుస్తుందని అతను నమ్మాడు.

6.6. విమర్శలు :

రాబర్ట్ డాల్ యొక్క ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం అనేక విమర్శలను ఎదుర్కొంది.

- 1) డాల్ యొక్క ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్య భావన స్పష్టంగా నిర్వచంపబడలేదని, అర్థం చేసుకోవడం మరియు అమలుచేయడం కష్టమని విమర్శకులు వాదించారు.
- 2) డాల్ యొక్క ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం నిర్ణయాధికారంలో అసమర్థతలకు దారితీస్తుందని విమర్శకులు సూచిస్తున్నారు.
- 3) డాల్ యొక్క ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం మెజారిటీ యొక్క దౌర్జన్యానికి దారితీస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు.
- 4) డాల్ యొక్క ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ప్రధానంగా కార్పొరేషన్ల అంతర్గత పాలనపై దృష్టిసారిస్తుంది. కాని ఆదాయ అసమానత, పేదరికం మరియు పర్యావరణ స్థిరత్వం వంటి ఆర్థికసమస్యలను విస్మరిస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు.
- 5) డాల్ యొక్క ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం భావన ఆర్థికఫలితాలను నిర్ణయించడంలో మార్కెట్ యంత్రాంగాలు విస్మరిస్తుందని విమర్శకుల వాదన.

- 6) డాల్ యొక్క ఆర్థికప్రజాస్వామ్యం భావన కో-ఆప్షన్ కు హాని కలిగించవచ్చని, ప్రస్తుత అధికార నిర్మాణాల ద్వారా విమర్శకులు వాదించారు.
- 7) డాల్ యొక్క ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యపు భావన అన్ని సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక సందర్భాలలో వర్తించదని విమర్శకులవాదన.

6.7. ముగింపు :

రాబర్ట్ డాల్ యొక్క ఆర్థికప్రజాస్వామ్య భావన సమాజంలో అధికారపంపిణీ రూపొందించడంలో ఆర్థికశక్తి యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు ఆర్థిక నిర్ణయాధికారం ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా మరియు సమానంగా చూడవలసిన అవసరాన్ని ప్రధానం చేస్తుంది. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం ద్వారా, ప్రతి ఒక్కరికి ప్రయోజనం చేకూర్చే మరింత న్యాయమైన మరియు ప్రజాస్వామ్య సమాజాన్ని మనం సృష్టించగలము.

6.8. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్య అర్థం, నిర్వచనాలు మరియు ప్రాధాన్యతను తెలుపుము?
2. ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యంపై రాబర్ట్ డాల్ కు గల భావాలు వివరించుము?

6.9. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

- A Preface to Economic Democracy - Robert Dahl
 Democracy and its critics - Robert Dahl

పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం

- సిడ్నీవెర్బా

Civic Culture and Democracy

- Sydney Verba

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 7.1. పరిచయం - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.2. అర్థం - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.3. నిర్వచనాలు - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.4. ప్రాధాన్యత - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.5. వివరణ - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.6. విమర్శలు - పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 7.7. ముగింపు
- 7.8. మాదిరి ప్రశ్నలు
- 7.9. ఆచూకీగ్రంథాలు

7.1. పరిచయం :

సిడ్నీవెర్బా అమెరికన్ రాజకీయ శాస్త్రవేత్త, అతను గాబ్రియేల్ ఆల్మండ్తో కలసి పౌరసంస్కృతి భావనకు అభివృద్ధి చేశాడు. ఈ భావన ప్రజాస్వామ్యం మరియు రాజకీయ భాగస్వామ్యం పట్ల పౌరుల వైఖరిని రూపొందించే భాగస్వామి విలువలు, నమ్మకాలు మరియు అభ్యాసాలను సూచిస్తుంది. పౌరసంస్కృతిపై వెర్బా మూడు కీలక అంశాల ప్రాముఖ్యతను తెలియజేశారు. భాగస్వామ్యం, ప్రభుత్వంపై నమ్మకం మరియు రాజకీయ సమర్థత ఆరోగ్యకరమైన సమాజంకు (ప్రజాస్వామ్యం) పనితీరుకు ఈ అంశాలు కీలకం అని సిడ్నీ వెర్బా వాదించారు.

వెర్బా ప్రకారం, భాగస్వామ్య పౌరసత్వం అనేది ఓటింగ్ ద్వారా, బహిరంగ సభలకు హాజరుకావడం లేదా రాజకీయ సంస్థలలో చేరడం ద్వారా రాజకీయ జీవితంలో చురుకుగా పాల్గొనడానికి పౌరుల సముఖ్యతను సూచిస్తుంది. ప్రభుత్వంపై నమ్మకం, మరొకవైపు, వారి ఉత్తమ ప్రయోజనాలకు తమ ప్రభుత్వం పనిచేసే సామర్థ్యంపై పౌరుల విశ్వాసం సూచిస్తుంది. చివరగా, రాజకీయ సమర్థత అనేది ప్రభుత్వ నిర్ణయాలను ప్రభావితం చేసే అధికారం తమకు ఉందని పౌరుల నమ్మకం సూచిస్తుంది.

వెర్బా, పౌర సంస్కృతిపై పరిశోధన ప్రజాస్వామ్యం మరియు రాజకీయభాగస్వామ్యం, పౌరులు మరియు

ప్రభుత్వం మధ్య సంబంధాలు మొగ్గు వాటికి సంబంధించు క్రొత్తవిషయాలు తెలియపరచింది.

7.2. అర్థం :

పౌరసంస్కృతి అనేది సమాజంలోని వ్యక్తులు మరియు సమూహాల యొక్క నిబంధనలు, విలువలు, వైఖరులు మరియు ప్రవర్తనలు సూచిస్తుంది. ఇది ప్రజావ్యవహారాలలో వారి భాగస్వామ్యానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు, నిబద్ధతకు సంబంధించినది.

7.3. నిర్వచనాలు :

పౌరసంస్కృతి అనేది ఒక రాజకీయ సంస్కృతి, దీనిలో పౌరులు ప్రభుత్వం మరియు పౌరజీవితంలో పాల్గొంటారు, రాజకీయసమర్థత యొక్క భావాన్ని కలిగి ఉంటారు. ప్రభుత్వం యొక్క పాత్ర మరియు హక్కుల గురించి విలువలు మరియు నమ్మకాల సమితిని పంచుకుంటారు.

- గాబ్రియేల్ ఆల్బండ్ మరియు సిడ్నీవెర్బా

“పౌరసంస్కృతి అనేది పౌరుల మధ్య మరియు పౌరుల మరియు ప్రభుత్వాల మధ్య సమన్వయం మరియు సహకారాన్ని సులభతరం చేసే భాగస్వామ్య నిబంధనలు, విలువలు మరియు సామాజిక నెట్వర్క్లను సూచిస్తుంది.

- రాబర్ట్ ఫుట్నం

“ప్రజాస్వామ్యం అనేది కాలానుగుణంగా జరిగే ఎన్నికల గురించి మాత్రమే కాదు, పౌరులు రాజకీయ ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి, వారి అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించడానికి మరియు నాయకులను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి వీలు కల్పించే స్వేచ్ఛకు సంబంధించినది.

-అమర్త్యసేన్

7.4. ప్రాధాన్యత :

పౌరసంస్కృతి సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందిస్తుంది.

ప్రజాస్వామ్యం జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

పౌరసంస్కృతి పౌరవిద్యను ప్రోత్సహిస్తుంది

ప్రజాస్వామ్యం బహుళత్వంను ప్రోత్సహిస్తుంది.

పౌరసంస్కృతి శాంతియుత సంఘర్షణ పరిష్కారాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది

ప్రజాస్వామ్యం ఆవిష్కరణ మరియు పురోగతిని ప్రోత్సహిస్తుంది.

పౌరసంస్కృతి సామాజిక వికాసాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది, పౌరబాధ్యతను పెంపొందిస్తుంది.

ప్రజాస్వామ్యం మానవహక్కులను ప్రోత్సహిస్తుంది

వివరణ :

పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రాజాస్వాస్థిరత్వం :

సిడ్నీవేర్బా యొక్క ‘పౌరసంస్కృతి’ భావన రాజకీయాలు మరియు ప్రజాస్వామ్యం పట్ల

పౌరులవిలువలు, నమ్మకాలు మరియు వైఖరులను సూచిస్తుంది. వెర్బా ప్రకారం ఆరోగ్యకరమైన పౌరసంస్కృతి మూడు ప్రధాన భాగాలుగా వర్గీకరించబడుతుంది. ప్రభుత్వంపై నమ్మకం, రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు పౌరకర్తవ్యం వెర్బా సిద్ధాంతం సమాజంలోని పౌరసంస్కృతి ప్రజాస్వామ్యసంస్థల విజయాన్ని నిర్ణయించడంలో కీలక అంశం అని సూచిస్తుంది. పౌరులు సానుకూల పౌరసంస్కృతి కలిగిఉన్నప్పుడు, వారు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలలో నిమగ్నమై ప్రజాస్వామ్య సంస్థలకు మద్దతు ఇస్తూ, ఎన్నికైన అధికారులను జవాబుదారీగా ఉంచుతారు. ఇది స్థిరమైన, సమర్థవంత ప్రజాస్వామ్యంకు దారితీస్తుంది.

వెర్బాసిద్ధాంతం కొన్ని దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య విజయం మరియు మరికొన్ని దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య వైఫల్యం వివరించడానికి ఉపయోగపడింది. ఉదా॥ కొన్నిదేశాలలో ప్రజాస్వామ్య విజయానికి వ్యక్తివాదం, భాగస్వామ్యం, మరియు ప్రభుత్వంపై నమ్మకం, విలువైన, బలమైన పౌరసంస్కృతి అని వాదించారు. దీనికి విరుద్ధంగా, మధ్యప్రాచ్యం మరియు ఆఫ్రికాలోని కొన్నిదేశాలలో ప్రజాస్వామ్యం యొక్క వైఫల్యానికి బలహీన పౌరసంస్కృతి, తక్కువ రాజకీయభాగస్వాయం, ప్రభుత్వంపై తక్కువస్థాయి విశ్వాసం మరియు పౌరకర్తవ్య భారం లేకపోవడం అని సిడ్నీవెర్బా సిద్ధాంతం తెలియజేస్తుంది.

7.5.1. రాజకీయ భాగస్వామ్యం :

రాజకీయప్రక్రియలలో పౌరులు ఓటు వేయడం, రాజకీయపార్టీలు చేరడం, రాజకీయ సమావేశాలకు హాజరుకావడం, ప్రభుత్వాధికారులను సంప్రదించడం మరియు ప్రదర్శనలు మరియు నిరసనలలో పాల్గొనడం వంటి ఏదైనా కార్యచరణ రాజకీయ భాగస్వామ్యం అని సిడ్నీవెర్బా నిర్వచనం.

“The Civic Culture : Political Attitude and Democracy in five Nations” అనే తన పుస్తకంలో ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యంకు రాజకీయ భాగస్వామ్యం అనివార్య అంశం అని వాదించారు. వివిధ సమాజాలు మరియు సంస్కృతులలో రాజకీయభాగస్వామ్యం యొక్క స్థాయి మరియు స్వభావం మారుతూ ఉంటుందని మరియు ఈ వైవిధ్యం పౌరులవైఖరులు మరియు విలువలలోని వ్యత్యాసాలతో కూడా ముడిపడి ఉందనికూడా అతను వాదించారు.

విద్య, ఆదాయం మరియు సాంఘికహోదా అలాగే రాజకీయ మార్పులను ప్రభావితం చేసే వారి సామర్థ్యంపై సమర్థత లేదా విశ్వాసం ఉన్నట్లయితే, ప్రజలు రాజకీయాల్లో పాల్గొను అవకాశం కూడ ఉందని సిడ్నీవెర్బా కనుగొన్నారు.

7.5.2. సామాజిక మూలధనం :

వెర్బాప్రకారం సామాజిక మూలధనం వ్యక్తులు మరియు సమాహం మధ్య సహకారం మరియు సమన్వయాన్ని సులభతరం చేసే నెట్వర్క్లు, నిబంధనలు మరియు నమ్మకాన్ని సూచిస్తుంది, అంతేగాక ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యం మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న పౌరసమాజం యొక్క ముఖ్యభాగం. సామాజిక మూలధనం నిర్మించడంలో ఓటింగ్, స్వయంసేవకంగా మరియు కమ్యూనిటీసంస్థలలో పాల్గొనడం వంటి పౌర ఒడంబడిక యొక్క ప్రాముఖ్యతపై దృష్టిసారించింది, వెర్బా యొక్క సిద్ధాంతం. ఈ కార్యకలాపాలు

వ్యక్తులు ఇతరులతో సంబంధాలను ఏర్పరచుకోవడానికి మరియు భాగస్వామ్య గుర్తింపు మరియు ప్రయోజనం యొక్క భావాన్ని పెంపొందించడానికి అవకాశాలను సృష్టిస్తాయని సిద్ధీవెర్బా వాదించారు. వెర్బాద్వైష్టిలో సామాజిక మూలధనం, సమాజంపై అనుకూల మరియు ప్రతికూల ప్రభావాలను కలిగి ఉంటుంది. ఒకవైపు, సామాజిక మూలధనం యొక్క ఆర్థికస్థాయిలు ఎక్కువ రాజకీయ భాగస్వామ్యానికి, బలమైన సామాజిక సంబంధాలకు మరియు వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య నమ్మకం పెంపొందించడానికి దారితీయును. మరోవైపు కొన్ని సమూహాలు పౌరజీవితంలో పాల్గొనకుండా మినహాయించబడినట్లయితే లేదా సామాజిక సంబంధాలు ఇరుకైన లేదా మినహాయింపు గుర్తింపులపై ఆధారపడి ఉంటే సామాజిక మూలధనం కూడా మినహాయింపు మరియు అసమానతలకు దారితీస్తుంది.

7.5.3. రాజకీయసంస్కృతి మరియు ప్రవర్తన :

సిద్ధీవెర్బా రాజకీయ సంస్కృతి మరియు ప్రవర్తనపై ముఖ్యంగా United States of Americaలో విస్తృత పరిశోధనలు చేశాడు. రాజకీయ ప్రవర్తనను రూపొందించే భాగస్వామ్య నమ్మకాలు, విలువలు, మరియు వైఖరులను సూచించే రాజకీయసంస్కృతి, కొన్ని ప్రజాస్వామ్యాలు ఎందుకు విజయవంతం అవుతాయి మరికొన్ని ఎందుకు వైఫల్యం చెందుతాయి అని అర్థం చేసుకొనే విధానంలో ముఖ్య అంశం అని వెర్బా వాదన అతను రాజకీయ సంస్కృతిలో 3ముఖ్యభాగాలు గుర్తించారు.

అభిజ్ఞాధోరణి, ప్రభావంతో ధోరణి, మూల్యాంకని ధోరణి :

(అభిజ్ఞాధోరణి) కాగ్నిటవ్ ఓరియంటేషన్ అనేది రాజకీయాలు మరియు ప్రభుత్వం గురించి పౌరులకు ఉన్న జ్ఞానం మరియు అవగాహన సూచిస్తుంది. ప్రభావవంతధోరణి పౌరులు తమదేశం మరియు దాని రాజకీయవ్యవస్థతో కలిగి ఉన్న భావోద్వేగ అనుబంధాన్ని సూచిస్తుంది. మూల్యాంకన ధోరణి ప్రభుత్వలక్ష్యాలు మరియు ప్రయోజనాల గురించి పౌరులు కలిగిఉన్న విలువలు మరియు నమ్మకాలను సూచిస్తుంది. ఓటర్లసంఖ్య, రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు రాజకీయవైఖరులు వంటి అంశాలు రాజకీయ ప్రవర్తనలో కలవని, రాజకీయసంస్కృతి, సాంఘిక నిర్మాణం మరియు సంస్థాగత ఏర్పాట్లతో సహా వివిధ అంశాలచే రాజకీయ ప్రవర్తన ప్రభావితం అవుతుందని సిద్ధీవెర్బా వాదించారు.

7.5.4. పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యానికి సవాళ్ళు :

సిద్ధీవెర్బా ఒక రాజకీయశాస్త్రవేత్త అతను రాబర్ట్ ఫుల్టన్ మరియు రాంటేజెర్మినీతో కలిసి United States of America సహా ఐదు దేశాలలో పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం అధ్యయనం నిర్వహించారు. ఆ అధ్యయనంలో పౌరసంస్కృతి మరియు సవాళ్ళను గుర్తించారు.

1. తక్కువ ఓటింగ్ శాతం : United States of America మరియు ఇతర దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య) ఓటర్ ఓటింగ్ తరచుగా ఊహించిన దానికంటే తక్కువగా ఉందని, దీనికి పౌరఒడంబడిక క్షీణించడం, మరియు రాజకీయ సంస్థలపై నమ్మకం లేకపోవడం సంకేతం అని వాదించారు.

2. సామాజిక అసమానత :

సామాజిక అసమానత పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యానికి సవాలుగా మారిందని సిద్ధీవెర్బా వాదన. కొన్ని సమూహాలు రాజకీయభాగస్వామ్యం నుండి మినహాయించబడినప్పుడు, లేదా విద్య మరియు ఇతర వనరులకు ప్రాప్యత లేనప్పుడు, వారు పౌరకార్యకలాపాలలో పాల్గొనే అవకాశం తక్కువ అని సిద్ధీవెర్బా భావన.

3. రాజకీయద్రువకోత :

ప్రజలు మరింత సైద్ధాంతికంగా, ధృఢంగా మరియు రాజీపడటానికి ఇష్టపడనప్పుడు, ఉమ్మడి విధానం కనుగొనడం మరియు ముఖ్యమైన సమస్యలపై పురోగతి సాధించడం కష్టం అని సిద్ధీవెర్బా అభిప్రాయం.

4. సామాజిక మూలధన క్షీణత :

సామాజిక మూలధనం క్షీణించుట వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య నమ్మకం మరియు పరస్పరం నెట్‌వర్క్‌లు, పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యాన్ని అణగద్రొక్కగలవని సిద్ధీవెర్బా వాదన. ప్రజలు మరింత ఒంటరిగా మరియు ఒకరిపైమరొకరు అపనమ్మకం కలిగి ఉంటారు. కాబట్టి పౌరకార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం లేదా ఉమ్మడి ప్రయోజనం కోసం సహకరించడం తక్కువగా ఉండవచ్చు అని సిద్ధీవెర్బా అభిప్రాయం.

5. మీడియా ప్రాగ్నంటేషన్ :

వ్యక్తులు తమ ప్రస్తుత నమ్మకాలను ధృవీకరించే మూలధారాల నుండి మాత్రమే వార్తలు మరియు సమాచారం వినియోగించినప్పుడు, వారు మరింత ధ్రువీకరించబడవచ్చు మరియు ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథాలకు తక్కువగా తెరవబడవచ్చు.

6. ప్రభుత్వంపై అవిశ్వాసం:

ప్రభుత్వం మరియు రాజకీయవ్యవస్థలలో పెరుగుతున్న అవిశ్వాసం, ప్రజలు తమ గళం వినిపించడం, పౌరకార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడం మరియు ప్రజాస్వామ్య విలువలకు తక్కువ మద్దతు యివ్వడం వంటివి జరుగుతాయని వెర్బా వాదన.

7. ప్రపంచీకరణ :

ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక సంబంధాలు మరింత గ్లోబల్‌గా మారడంతో, ప్రజలు తమ స్థానిక కమ్యూనిటీలతో అనుబంధం తగ్గినట్లు భావించవచ్చు మరియు పౌర కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడానికి ఇష్టపడకపోవచ్చు అని వెర్బా అభిప్రాయం.

8. పాపులరిజం :

జనాదరణ పొందిన ఉద్యమాలు తరచుగా ప్రజల ఉద్దేగాలను ఆకర్షిస్తాయి. మరియు ప్రజాస్వామ్య సంస్థలపై నమ్మకాన్ని బలహీనపరుస్తాయి. ఇది పౌరఒడంబడిక మరియు ప్రజాస్వామ్య నిబంధనల క్షీణతకు దారితీయును అని వెర్బా భావన.

9. రాజకీయ ఉదాసీనత :

ప్రజలు, తమ గొంతులు పట్టించుకోవడం లేదని లేదా రాజకీయవ్యవస్థ స్పందించడం లేదని భావించినప్పుడు, పౌరజీవితం నుండి విడదీయబడవచ్చు. లేదా విడిపోవచ్చు అని సిడ్నీ వెర్బా భావన.

10. వైవిధ్యం లేకపోవడం :

కొన్ని సమూహాలు రాజకీయ భాగస్వామ్యం నుండి మినహాయించబడినప్పుడు లేదా ప్రజాస్వామ్య సంస్థలలో తమనుతాము ప్రతిబింబించినప్పుడు వారు పౌరకార్యకలాపాలలో పాల్గొనే అవకాశం తక్కువగా ఉండవచ్చు అని సిడ్నీ వెర్బా అభిప్రాయం.

7.5.5. విద్య మరియు ప్రజాస్వామ్యభాగస్వామ్యం :

విద్య ప్రజాస్వామ్యభాగస్వామ్యంను ప్రోత్సహించడంలో కీలకపాత్ర అని వెర్బావాదన. రాజకీయకార్యకలాపాలలో పాల్గొనడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలలో పాల్గొనడానికి అవసరమైన జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు అందిస్తుందని, రాజకీయజ్ఞానం పెంచుతుందని మరియు రాజకీయ సహనాన్ని పెంపొందించగలదని వెర్బాభావన. ప్రజాస్వామ్య సమాజంలో పౌరులుగా వారిపాత్రలను సిద్ధం చేయుటకు ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలు, విలువలు, పౌరుల హక్కులు, భాధ్యతలు మరియు ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు ప్రక్రియల గురించిన పౌరవిద్య వ్యక్తులకు బోధించాలని సిడ్నీవెర్బా వాదించారు.

7.5.6. రాజకీయసంస్థల పాత్ర :

రాజకీయాలలో పౌరుల భాగస్వామ్యం మరియు స్వభావాన్ని నిర్ణయించడంలో రాజకీయపార్టీలు, అసక్తి సమూహాలు మరియు ఎన్నికల వ్యవస్థల వంటి రాజకీయసంస్థలు కీలకం అని సిడ్నీవెర్బా వాదించారు.

వెర్బా ప్రకారం రాజకీయ సంస్థల నిర్మాణవిధానం, పౌరుల భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహించవచ్చు లేదా నిరుత్సాహపరుస్తుంది. ఉదాహరణకు, ఒక దేశం అత్యంత పోటీతత్వ మరియు అందుబాటులో ఉన్న ఎన్నికల వ్యవస్థను కలిగిఉంటే, పౌరులు ఎన్నకలలో పాల్గొనడానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుంది. మరోవైపు ఎన్నికల వ్యవస్థ అత్యంత నిర్బంధంగా ఉంటే, పౌరులు తమ భాగస్వామ్యాన్ని అర్థవంతం కాదని భావించవచ్చు. అందువల్ల పాల్గొనే అవకాశం తక్కువగా ఉండవచ్చు. అదేవిధంగా రాజకీయ పార్టీలు మరియు అసక్తి సమూహాలు పౌరుల రాజకీయ ప్రవర్తనను రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. రాజకీయ పార్టీలు పౌరులకు రాజకీయ గుర్తింపు మరియు రాజకీయ చర్యకోసం సహకారం అందించగలవు, ఐతే అసక్తి సమూహాలు, పౌరులకు వారి నిర్దిష్ట ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన రాజకీయ కార్యకలాపాలకు పాల్గొనడానికి అవకాశాలను అందించగలవు.

7.5.7. ప్రజాస్వామ్య మధ్యంతర జాతీయ అధ్యయనాలు :

సిడ్నీవెర్బా 20వ శతాబ్దపు మధ్యకాలంలో ప్రజాస్వామ్యంపై క్రాస్నేషనల్ అధ్యయనాలు నిర్వహించారు. అతని ప్రసిద్ధ రచనలలో ఒకటి (నే) “The Civic culture Political Attitudes and Democracy in five nations” గాబ్రియేల్ ఆల్మండీతో కలిసి రచించారు. ఈ పుస్తకంలో వెర్బా మరియు ఆల్మండీ “U.S.A., Germany, Italy, Mexico and Great Britan” ఐదు దేశాలలో పౌరుల రాజకీయ వైఖరులు మరియు

ప్రవర్తనను పరిశీలించారు. ఈ దేశాల్లోని పౌరులు ప్రజాస్వామ్యాన్ని చూసే విధానంలో సారూప్యతలు ఉన్నాయని, అయితే కొన్ని తేడాలు కూడా ఉన్నాయని కనుగొన్నారు.

వెర్బా మరియు ఆల్బండ్ రాజకీయసంస్కృతిలో మూడు ప్రధాన రకాలు. పారోచియల్ , సబ్జెక్టు మరియు భాగస్వామ్యం వీరు అధ్యయనం చేసిన ఐదు దేశాలు ఈసంస్కృతులు యొక్క విభిన్న కలయికను ప్రదర్శిస్తాయని వాదించారు. భాగస్వామ్య రాజకీయసంస్కృతి ఉన్న దేశాలు బలమైన మరియు స్థిరమైన ప్రజాస్వామ్యాలు కలిగి ఉన్నాయని వారు కనుగొన్నారు.

7.5.8. ప్రజాస్వామ్యం మరియు వైవిధ్యం :

ప్రజాస్వామ్యం మరియు వైవిధ్యం అనేది ప్రజాస్వామ్య సమాజాలను ప్రోత్సహించడంలో మరియు నిర్వహించడంలో సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక వైవిధ్యం యొక్క ప్రాముఖ్యతను తెలియపరచే భావన (సామాజిక) అని సిడ్నీ వెర్బా భావన. ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యానికి విభిన్నశ్రేణి పౌరుల క్రియాశీల భాగస్వామ్యం అవసరం అని వెర్బా భావించారు.

“ప్రజాస్వామ్యం మరియు వైవిధ్యం” అనేభావనను రాజకీయ శాస్త్రవేత్తలు సిడ్నీవెర్బా, లేమన్, స్లోజ్మన్ మరియు హెన్రీ. ఇ.బ్లాడే పరిచయం చేశారు. వెర్బా మరియు అతని సహచరుల ప్రకారం, ప్రజాస్వామ్యం సక్రమంగా పనిచేయడానికి చురుకైన భాగస్వామ్యం అవసరం. అంటే ఓటింగ్ రాజకీయసంస్థలలో చేరడం మరియు బహిరంగ చర్చలలో పాల్గొనడం వంటి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనటం పౌరులు విభిన్నంగా మరియు పెద్ద జనాభాకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తే మాత్రమే ఈస్థాయి భాగస్వామ్యం సాధించవచ్చు. ప్రజాస్వామ్యానికి జాతి, లింగం, మతం మరియు సామాజికస్థితి పరంగా వైవిధ్యం అవసరమని వెర్బా మరియు సహచరుల అభిప్రాయం. విభిన్న సమూహాలు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో పాల్గొన్నప్పుడు, వారి దృక్పథాలు మరియు ఆసక్తులు ప్రభుత్వ నిర్ణయాధికారంలో ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయి. ఇది మరింత సమత్రవిధానాలకు మరియు పౌరులందరికీ మెరుగైన ఫలితాలకు దారితీస్తుంది.

7.5.9. అసమానత ప్రభావం :

వెర్బా రాజకీయ ప్రవేశంకు అడ్డంకులు సృష్టించటం ద్వారా మరియు ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యంకు అవసరమైన సామాజిక ఐక్యత యొక్క భావాన్ని తగ్గించడం ద్వారా అసమానత ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యాన్ని మరియు పౌర ఒడంబడికను బలహీనపరుస్తుందని సిడ్నీ వెర్బా వాదించారు.

సమాజంలో తమకు తక్కువ వాటా ఉందని లేదా వారి గొంతులు వినిపించడం లేదని ప్రజలు గ్రహించినప్పుడు వారు ఓటింగ్, కమ్యూనిటీ ఆర్గనైజింగ్ మరియు స్వచ్ఛందసేవవంటి కార్యకలాపాలలో పాల్గొనే అవకాశం తక్కువగా ఉంటుందని వెర్బా విశ్వసించారు. ఈ భాగస్వామ్యలోపం అసమానతలను మరింతగా పెంపొందింపగలదు, ఎందుకంటే ఇప్పటికే ప్రయోజనం పొందినవారు తమ వాణిని వినిపించే అవకాశం ఉంది, మరియు రాజకీయ నిర్ణయాల నుండి ప్రయోజనం పొందే అవకాశం ఉంది.

అంతేకాకుండా, వివిధ సమూహాలు అధికారం కోసం పోటీపడటం వలన అసమానత, సామాజిక విచ్ఛిన్నం మరియు సంఘర్షణకు కూడా దారితీస్తుందని, ఇది సామాజిక విశ్వాసం మరియు సామాజిక మూలధనం కోల్పోవడానికి దారితీస్తుందని సిద్ధీవెర్బా వాదన.

7.5.10. రాజకీయ నగరాల పాత్ర:

రాజకీయాల్లో నగరాలు ఆర్థిక, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలకు కేంద్రాలుగా ఉన్నందున మరియు సమిష్టి నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ప్రజలు కలిసే చోటే నగరాలు అని ఇవి ముఖ్యమూల రాజకీయ సంస్థలు సిద్ధీవెర్బా అభిప్రాయం. ప్రజాస్వామ్య సమాజాలలో నగరాలు చాలా ముఖ్యం అని, ఇక్కడ పౌరులు రాజకీయ ప్రక్రియలో పాల్గొనే అవకాశం ఉంది అని, నగరాలు ప్రజాస్వామ్య చర్చలకు అనువైన నేపథ్యాన్ని అందిస్తాయని, ఎందుకంటే అవి విభిన్న దృక్పథాలు మరియు అనుభవాలు కలిగిన వ్యక్తుల ఆలోచనలను మార్పిడి చేసుకోవడానికి మరియు రాజకీయచర్చలో పాల్గొనడానికి కలిసివచ్చే విభిన్న మరియు చైతన్యవంత ప్రదేశాలు అని సిద్ధీవెర్బా వాదించారు.

రాజకీయ మార్పులతో నగరాలు ఎక్కువగా ముందంజలో ఉంటాయని వెర్బా పేర్కొన్నారు. ఎందుకంటే అవి ఎక్కువ రాజకీయ ప్రాతినిధ్యం మరియు సామాజిక న్యాయంకోసం ప్రయత్నిస్తున్న అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన పెద్దజనాభాకు నిలయంగా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు .....పౌరహక్కుల ఉద్యమంలో నగరాలు కీలకపాత్ర పోషించాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న అధికారపాలనకు ప్రతిఘటన కేంద్రాలుగా ఉన్నాయి.

7.5.11. ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ :

వెర్బా అభివృద్ధి చేసిన భావనలలో ఒకటి “ప్రజాస్వామ్య స్థితిస్థాపకత” అనే ఆలోచన. ప్రజాస్వామ్య స్థితి స్థాపకత అనేది ప్రజాస్వామ్య సమాజం సవాళ్ళను తట్టుకోగల సామర్థ్యంను సూచిస్తుంది. వెర్బా ప్రకారం, ఎన్నికలలో పాల్గొనడం మరియు ఇతర రాజకీయ కార్యకలాపాలు, అలాగే సామాజిక విశ్వాసం మరియు భాగస్వామ్య విలువల యొక్క బలమైన భావనతో సహా అధికస్థాయి పౌర ఒడంబడిక ద్వారా ప్రజాస్వామ్యస్థితి స్థాపకత బలోపేతం అవుతుంది. ప్రజాస్వామ్య మనుగడకు ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ అవసరమని వెర్బా వాదించారు, ఎందుకంటే ఇది ప్రజాస్వామ్య సంస్థల క్షీణతను మరియు నిరంకుశత్వం యొక్క పెరుగుదలను నిరోధించడంలో సహాయపడుతుంది. పౌరవిద్యను ప్రోత్సహించడం మరియు పౌరసమాజ సంస్థలను బలోపేతం చేయడం ద్వారా ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణను పెంపొందించవచ్చని సిద్ధీవెర్బా సూచించారు.

7.5.12. పౌరసమాజం పాత్ర :

రాజ్యాధికారానికి చెక్ గా వ్యవహరించడం ద్వారా ప్రజాస్వామిక సమాజాలను నిర్వహించడంలో

పౌరసమాజం పాత్ర కీలకం అని మరియు పౌరులు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించడానికి మరియు రాజకీయ నిర్ణయాధికారంలో పాల్గొనడానికి అవకాశం అందించాలని వెర్బా విశ్వసించారు.

పౌరసమాజం అనేది రాజ్యం వెలుపల ఉన్న స్థలాన్ని మరియు వ్యక్తులు మరియు సంస్థలు ఉమ్మడి ప్రయోజనాలను కొనసాగించడానికి, వారి హక్కుల కోసం వాదించడానికి మరియు సమిష్టి చర్యలో పాల్గొనడానికి కలిసి వచ్చే మార్కెట్‌ను సూచిస్తుంది. ఇందులో ప్రభుత్వేతర సంస్థలు, కమ్యూనిటీ, కార్మిక సంఘాలు, మరియు స్వచ్ఛందసంస్థలు కలవు. పౌరసమాజసంస్థలు పౌరులకు, రాజ్యంకు మధ్య మధ్యవర్తులుగా కూడా పనిచేస్తాయి, రెండింటి మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించడానికి మరియు రాజకీయ ప్రక్రియలో సాధారణ ప్రజలుశబ్దం (స్వరం) వినిపించేలా చేయడంలో సహాయపడతాయి. పౌరసమాజంకు మద్దతు ఇవ్వడంలో మీడియా పాత్ర అవినీతిని బహిర్గతం చేయడానికి, ప్రభుత్వ అధికారులను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి మరియు ప్రజాజీవితంలో ప్రభావవంతంగా పాల్గొనడానికి అవసరమైన సమాచారాన్ని పౌరులకు అందించడానికి తోడ్పడుతుందని వెర్బా అభిప్రాయం.

7.5.13. ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు మరియు ఏకీకరణ :

వెర్బా ప్రకారం శాంతియుత మార్గాల ద్వారా నిరంకుశపాలనలు, ప్రజాస్వామ్యపాలనతో భర్తీ చేయబడినప్పుడు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు సంభవిస్తాయి. ఈ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు తరచుగా జనాదరణ పొందిన సమకరణ, ఆర్థికాభివృద్ధి మరియు అంతర్జాతీయ ఒత్తిడి వంటి అంతర్గత మరియు భాహ్యకారకాల కలయికతో నడపబడతాయి. ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు మద్దతు ఇవ్వడంలో చట్ట నియమాలను కూడ తెలియపరిచారు.

అయినప్పటికీ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు ఎల్లప్పుడూ విజయవంతం కావు. ప్రజాస్వామ్యపాలన ఏకీకరణను బలహీనపరచే అనేక అంశాలను వెర్బా గుర్తించారు. షోటీలో బలహీన పౌరసమాజం, అధికస్థాయి అవినీతి, జాతి మరియు మత పరవిభజనలు మరియు చట్టబద్ధపాలన పట్ల గౌరవం లేకపోవడం. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఏకీకరణకు బలమూన సంస్థల అభివృద్ధి, పౌరహక్కుల పరిరక్షణ మరియు ప్రభుత్వాధికారాలను జవాబుదారీగా ఉంచగల శక్తివంత సమాజం అవసరం అని వెర్బా వాదించారు.

రాజకీయాల్లో ప్రజాభిప్రాయం :

ప్రజాభిప్రాయం ప్రజాస్వామ్య సమాజాల పనితీరులు కీలకాంశం అని వెర్బావాదించారు. ఎందుకంటే ఇది పౌరుల విశ్వాసాలు, వైఖరులు మరియు విలువలను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఎన్నికైన అధికారులు తీసుకొనే నిర్ణయాలపై ప్రజాభిప్రాయం శక్తివంత ప్రభావం చూపుతుందని వెర్బా విశ్వసించారు. ఎందుకంటే రాజకీయనాయకులు తమ మద్దతులను కొనసాగించడానికి మరియు తిరిగి ఎన్నిక కావడానికి వారి నియోజకవర్గాల అభిప్రాయాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. అదనంగా, రాజకీయనాయకులు మరియు విధాన నిర్ణేతలు ప్రజల ఆందోళనలు మరియు ప్రాధాన్యతలకు ప్రతిస్పందించటం వలన ప్రజాభిప్రాయం

విస్తృత రాజకీయ మరయు ఎజెండాను కూడ రూపొందించగలదని వెర్బా వాదించారు.

విధాన నిర్ణేతలు తమ సభ్యుల యొక్క నిజమైన అభిప్రాయాలకు ప్రతిస్పందిస్తున్నారని నిర్ధారించుకోవడానికి, ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ వంటి ప్రజాభిప్రాయం యొక్క ఖచ్చితమైన చర్యలు ప్రభుత్వంలో జవాబుదారీతనం మరియు పారదర్శకతను ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడతాయని మరియు మరింత ప్రభావవంతమైన మరియు ప్రతిస్పందించే విధాన రూపకల్పనను ప్రోత్సహించడంలో కూడ సహాయపడతాయని వెర్బా నమ్మారు.

7.5.14. ప్రపంచీకరణ ప్రభావం :

ప్రపంచీకరణ పౌరులు తమ స్వంత పాలనలో పాల్గొనే సామర్థ్యాన్ని మరియు ప్రజాస్వామ్యసంస్థల పనితీరును ప్రభావితం చేసిన మార్గాలపై సిడ్నీవెర్బా దృష్టిని కేంద్రీకరించారు. ప్రపంచీకరణ, ప్రజాస్వామ్యంపై సానుకూల మరియు ప్రతికూల ప్రభావాలను చూసిందని వెర్బా వాదించారు. సానుకూల వైపు, ప్రపంచీకరణ ఐక్యరాజ్యసమితి, అంతర్జాతీయ NGOలు మరియు అంతర్జాతీయ సామాజిక ఉద్యమాల వంటి సంస్థల ద్వారా గ్లోబల్ గవర్నర్స్ లో పౌరుల భాగస్వామ్యం కోసం కొత్త అవకాశాలను సృష్టించింది. ఇది ప్రపంచ సహకారానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రమాణాలు మరియు విలువలు సంభావ్యతను పెంచింది.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, ప్రపంచీకరణ ఒక చిన్న గ్లోబల్ ఎలైట్ చేతిలో ఆర్థిక మరియు రాజకీయాధికారాన్ని కేంద్రీకరించడానికి దారి తీసిందని, రాజకీయ నిర్ణయం తీసుకోవడంలో సాధారణ పౌరులు అర్థవంతంగా పాల్గొనే సామర్థ్యం పరిమితం చేసిందని వెర్బా వాదించారు. బహుళజాతి సంస్థలలో మరియు ప్రపంచ ఆర్థిక సంస్థలలో పెరుగుతున్న శక్తి జాతీయ ప్రభుత్వాల సార్వభౌమత్వాన్ని బలహీనపరచింది. మరియు పౌరుల అవసరాలు మరియు డిమాండ్లకు ప్రతిస్పందించే ప్రజాస్వామ్య సంస్థల సామర్థ్యాన్ని బలహీనపరిచింది. అయితే ప్రపంచీకరణ ప్రజాస్వామీకరణ సామర్థ్యమేకాకా సంస్కృతిక సజాతీయత మరియు అంతర్జాతీయ క్రియాశీలత పెరుగుదలను సులభతరం చేసింది.

వెర్బామరియు అతని సహచరులు ప్రజాస్వామ్యంలో సామాజిక ఐక్యతను కొనసాగించడానికి వైవిధ్యం అవసరం అని వాదించారు. విభిన్న సమూహాలు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలలో పాల్గొనకలిగినప్పుడు, వారు రాజకీయవ్యవస్థను చట్ట బద్ధంగా చూసే అవకాశం ఎక్కువ. మరియు రాజకీయ హింస లేదా ఇతర రకాల సామాజిక అశాంతిలో పాల్గొనే అవకాశం తక్కువ అని వెర్బా మరియు అతని నల్ల చీరుల అభిప్రాయం.

7.5.15. ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వం :

సిడ్నీవెర్బా ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వం ఎన్నికలలో ఓటువేయడం కంటే ఎక్కువ ఇమిడి ఉందని, దీనికి పౌరజీవితంలో చురుకుగా పాల్గొనడం మరియు ప్రజాస్వామ్య విలువలకు నిబద్ధత అవసరం

వనరులు, ఒడంబడిక మరియు నిబంధనలు అనే మూడు కీలకాంశాల ద్వారా ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వం రూపొందించబడిందని వెర్బా వాదన. మొదటిదిగా వనరులు విద్య, ఆదాయం, సామాజిక

నెట్‌వర్క్‌లు వంటి వ్యక్తులకు వారి వద్ద ఉన్న భౌతిక మరియు సామాజిక వనరులు సూచిస్తాయి. రెండవదిగా ఒడంబడిక అనేది రాజకీయ మరియు పౌరకార్యకలాపాలలో వ్యక్తులు ఎంతమేరకు పాల్గొంటారు, పబ్లిక్‌మీటింగులకు హాజరుకావడం లేదా కమ్యూనిటీ సంస్థల కోసం స్వచ్ఛందంగా పాల్గొనడం వంటివి తెలియజేస్తుంది. ప్రభుత్వాలు, ప్రజల సామాజిక మరియు ఆర్థికస్థితిలో సంబంధంలేకుండా రాజకీయ నిర్ణయాధికారంలో పౌరులందరినీ చేర్చేలా కృషి చేయాలి. రాజకీయసంస్థలు మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో వైవిధ్యం మరియు చేరికను ప్రోత్సహించడానికి విధానాలు అమలు చేయాలి, అని మూడవదిగా చేరిక ప్రజాస్వామ్య పౌరసత్వమంలో గల అంశం.

ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం :

వెర్బా ప్రకారం, ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం అనేది పౌరులు తమ ప్రభుత్వ అధికారులను, వారి చర్యలు మరియు నిర్ణయాలకు జవాబుదారీగా ఉండే సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది. దీనిని సాధించడానికి వెర్బా విశ్వసించే మార్గాలు.

పౌరదర్శకత :

ప్రభుత్వాలు నిర్ణయాలు ఎలా తీసుకుంటారు, ఏయే అంశాల ఆధారంగా తీసుకుంటారు, ఎలాంటి ఫలితాలు ఆశించబడతాయి అనే సమాచారం పౌరులకు అందుబాటులో ఉంచాలి.

పౌరులు తమ అభిప్రాయాలు, ఆందోళనలు మరియు విమర్శలను నేరుగా అధికారంలో ఉన్నవారికి వినిపించే సామర్థ్యంతో సహా ప్రభుత్వాధికారాలు మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలకు ప్రాప్యత కలిగి ఉండాలి.

ప్రతిస్పందన :

ప్రభుత్వాధికారులు తమ నియోజకవర్గాల అవసరాలు మరియు ఆందోళనలకు ప్రతిస్పందించాలి. అత్యంత మరియు శక్తివంతమైన పౌరులందరి అభిప్రాయాలు మరియు ప్రయోజనాలను పరిగణలోనికి తీసుకోవాలి.

పర్యవేక్షణ :

మీడియా, పౌరసమాజసంస్థలు మరియు న్యాయవ్యవస్థ ....స్వతంత్ర వ్యవస్థలు ప్రభుత్వ చర్యలను పర్యవేక్షించగల సామర్థ్యం కలిగి ఉండాలి. అధికారులు చట్టానికి విరుద్ధంగా వ్యవహరించినప్పుడు లేదా వారి అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేసినప్పుడు బాధ్యత వహించాలి.

పాల్గొనడం :

ఎన్నికలలో పాల్గొనడం, రాజకీయ చర్యలలో పాల్గొనడం మరియు ఎన్నికైన అధికారులను వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచటం వంటి రాజకీయ ప్రక్రియలో పౌరులు చురుకుగా పాల్గొనాలి.

అమలు :

చట్టానికి వెలుపల వ్యవహరించే లేదా వారి అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేసే అధికారులకు

చట్టపరమైన మరియు రాజకీయ పరిణామాలతో సహా ప్రజాస్వామ్య జబాబుదారీతనం అమలు చేయడానికి యంత్రాంగాలు తప్పనిసరిగా ఉండాలి.

7.6. విమర్శలు :

సిడ్నీ వెర్బా సిద్ధాంతం సామాజిక మరియు ఆర్థిక అసమానత పాత్ర విస్మరించింది అని విమర్శకులు విమర్శ చేశారు.

సిడ్నీ వెర్బా సిద్ధాంత భాగస్వామ్యంకు అధికప్రాధాన్యత యిచ్చి ప్రాతినిధ్యం, జవాబుదారీతనం మరియు పౌరహక్కుల పరిరక్షణ వంటి ఇతర అంశాలను విస్మరించిందని విమర్శకలదు.

ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలు మారుతున్న రాజకీయ సందర్భాలను పరిగణలోనికి తీసుకోలేదని, సిడ్నీ వెర్బా సిద్ధాంతంను విమర్శకులు విమర్శించారు.

సిడ్నీ వెర్బా సిద్ధాంతం అధికార సంబంధాలపై శ్రద్ధ చూపలేదనే విమర్శకలదు.

రాజకీయ భాగస్వామ్యంపై లింగం మరియు జాతి ప్రభావాన్ని తగినంతగా పరిష్కరించడంలో వెర్బా యొక్క పౌరసంస్కృతభావన విఫలమైందని విమర్శకులు వాదించారు.

7.7. ముగింపు :

బలమైన పౌరసంస్కృతిని అభివృద్ధి చేయడం అంతసులభం కాదని మరియు సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు, విద్యాస్థాయిలు మరియు చారిత్రక వారసత్వం వంటి వివిధ కారకాలచే ప్రభావితమవుతుందని వెర్బా గుర్తించింది. అందువల్ల బలమైన పౌరసంస్కృతిని ప్రోత్సహించడం మరియు నిర్వహించడంకోసం ప్రభుత్వం మరియు పౌరసమాజం రెండింటి నుండి నిరంతర కృషి మరియు శ్రద్ధ అవసరం.

7.8. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

- 1) పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ప్రాధాన్యతను వివరించుము?
- 2) పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యంకు సంబంధించి సిడ్నీ వెర్బా భావాలు వివరించుము?

7.9. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

1. The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in five nations - Gabriel Almond and Sydney Verba
2. Designing Social Inquiry : Sydney Verba.
3. Voice and Equality : Sydney Verba.

పాఠం - 8

పెట్టుబడి దారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం

- ఆడం ప్రజ్వోర్స్కి

Capitalism and Democracy - Adam Przeworski

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణ క్రమం

- 8.1. పరిచయం
- 8.2. నిర్వచనాలు
- 8.3. ప్రాధాన్యత
- 8.4. తేదాలు
- 8.5. పెట్టుబడిదారీవిధానం, పెరుగుదల
- 8.6. ప్రజాస్వామ్యం, పెరుగుదల
- 8.7. ప్రజాస్వామ్యం, పెట్టుబడిదారీ విధానాల వ్యాప్తి
- 8.8. వివరణ
- 8.9. విమర్శలు
- 8.10. ముగింపు
- 8.11. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 8.12. ఆచూకీగ్రంథాలు

8.1. పరిచయం :

“Capitalism and Democracy” అనేది రాజకీయ శాస్త్రవేత్త ఆడమ్ ప్రజ్వోర్స్కి వ్రాసిన పుస్తకం, ఇది పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం మధ్య సంబంధాన్ని అన్వేషిస్తుంది. ఈ పుస్తకం 1985లో ప్రచురింపబడింది. అప్పటి నుండి రాజకీయ ఆర్థికరంగంలో ఒక ప్రాథమిక రచనగా మారింది.

పుస్తకపరిచయంలో ఆడమ్ ప్రజ్వోర్స్కి తన ప్రధాన భావనను వివరించాడు. పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం అంతర్గతంగా అనుకూలత కలిగి ఉండవు, కానీ రెండింటి మధ్య సంబంధం అనేక ఆకస్మిక కారకాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ వాటి స్వంత నిబంధనలు ప్రకారం వాంఛనీయమైనవి అయితే, ఆచరణలో ఒకదానితో ఒకటి విభేదించవచ్చని ఆయన వాదించారు.

ఆడమ్ ప్రజ్వోర్స్కి ప్రజాస్వామ్యం యొక్క అనుకూలతకు రెండు సవాళ్ళను గుర్తించారు. మొదటిది ఆర్థిక అసమానతలు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియను అణగద్రొక్కే అవకాశం ఉంది. ఎందుకంటే సంపన్న వ్యక్తులు మరియు

సంస్థలు తమ వనరులను తమకు అనుకూలంగా రాజకీయ ఫలితాలను ప్రభావితం చేయగలవు. ఆర్థిక సంక్షోభాలు, రాజకీయ అస్థిరత లేదా నిరంకుశత్వానికి దారి తీసే అవకాశం, రెండవ సవాలు.

ఈ సవాళ్ళు ఉన్నప్పటికీ, కొన్ని షరతులు నెరవేరితే పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం సహజీవనం చేయగలవని ఆడమ్ ప్రజోవ్స్కి వాదించారు. పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క మితిమీరిన వాటిని నియంత్రించడానికి మరియు ఆర్థికవృద్ధి యొక్క ప్రయోజనాలు మరింత న్యాయంగా పంపిణీ చేయబడేలా చూడడానికి ప్రజాస్వామ్యం సహాయపడుతుందని ఆయన వాదించారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ బలమైన మధ్యతరగతి మరియు స్థిరమైన ఆర్థికవ్యవస్థ ప్రభావవంతంగా పనిచేయడానికి, ప్రజాస్వామ్యానికి కొన్ని ఆర్థికపరిస్థితులు అవసరమవుతాయని అతను పేర్కొన్నారు. మొత్తంమీద “Capitalism and Democracy” అనేది ఆర్థికవ్యవస్థలు మరియు రాజకీయ సంస్థల మధ్య సంబంధాల గురించి తెలియజేసే ఆలోచనాత్మకమయిన మరియు ప్రభావవంతమైన పని.

8.2. నిర్వచనాలు :

- పెట్టుబడిదారీవిధానం అనేది ఉత్పత్తి సాధనాల యొక్క ప్రవేట్ యాజమాన్యం, లాభదాయకతో మరియు మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థ యొక్క కార్యాచరణ ద్వారా వర్గీకరించబడిన ఆర్థికవ్యవస్థ” Invertrpedia
- పెట్టుబడిదారీవిధానం అనేది సామాజిక మరియు ఆర్థికసంస్థ యొక్క వ్యవస్థ Encyelopedia Britanica
- “ప్రజాస్వామ్యం అంటే నిరుపేదలు, ఆస్తిపరులు కాదు, పాలకులు” -Aristotle
- “ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రజలయొక్క ప్రజలచేత, ప్రజలకొరకు ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రభుత్వం”
- Abraham Lincon

8.3. ప్రాధాన్యత :

- పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ వ్యక్తి స్వేచ్ఛ మరియు ఎంపికకు ప్రాధాన్యత యిస్తాయి.
- పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ పోటీని మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహిస్తాయి.
- పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ నిర్ణయం తీసుకోవడానికి మార్కెట్ ఆధారితవిధానంపై ఆధారపడతాయి.
- పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ ఆధునిక సమాజాల పెరుగుదల మరియు అభివృద్ధికి దోహదపడే ముఖ్య వ్యవస్థలు.

8.4. తేడాలు :

- 1) • పెట్టుబడిదారీ విధానం అనేది ఉత్పత్తి సాధనాలు, ప్రైవేట్ యాజమాన్యం మరియు లాభం కోసం వస్తువులు మరియు సేవలపై ఆధారపడిన ఆర్థికవ్యవస్థ.
• ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రభుత్వ నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పౌరులు పాల్గొనుటకు అనుమతించే రాజకీయవ్యవస్థ
- 2) • పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో, మార్కెట్ శక్తులు, వస్తువులు, సేవల ధరలను మరియు వనరుల కేటాయింపును నిర్ణయిస్తాయి.

- ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థలు, మార్కెట్లను నియంత్రించడంలో మరియు వైఫల్యాల ప్రతికూల ప్రభావాలనుండి వినియోగదారులను రక్షించడంలో ప్రభుత్వ పాత్ర పోషిస్తుంది.
- 3) • పెట్టుబడిదారీ విధానం సంపద యొక్క అసమాన పంపిణీకి దారితీస్తుంది.
  - అధిక ఆదాయసమానత్వం మరియు సామాజిక సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించే విధానాలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా అసమానత తగ్గించడానికి ప్రజాస్వామ్యం సహాయపడుతుంది.

8.5. పెట్టుబడిదారీ విధానం :

పెట్టుబడిదారీవిధానం అనేది ఒక ఆర్థిక వ్యవస్థ. దీనిలో ప్రైవేటు వ్యక్తులు లాభాలకోసం వస్తువులు మరియు సేవల ఉత్పత్తి మరియు పంపిణీ మార్గాలను కలిగి ఉంటాయి. పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క ప్రధాన లక్షణాలు ప్రైవేటు ఆస్తి, స్వచ్ఛంద మార్పిడి, పోటీ మరియు ధరల వ్యవస్థ. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో వ్యక్తులు ప్రభుత్వం నుండి జోక్యం లేకుండా ఆస్తిని కలిగిఉండటానికి మరియు ఆర్థిక కార్యకలాపాలతో పాల్గొనడానికి స్వేచ్ఛగా ఉంటారు. ధరలు, సరఫరా మరియు డిమాండ్ ద్వారా నిర్ణయించబడతాయి. వ్యాపారాల మధ్య పోటీ అవిచ్ఛరణ మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది.

పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క విమర్శకులు ఇది ఆదాయ అసమానతలకు, కార్మికులు దోపిడీకి మరియు పర్యావరణ క్షణతకు దారి తీస్తుందని వాదించారు. పెట్టుబడిదారీవిధానం అవిచ్ఛరణ మరియు పెట్టుబడికి ప్రోత్సాహకాలను అందిస్తుందని, ఇది ఆర్థికవృద్ధికి మరియు శ్రేయస్సుకు దారితీస్తుందని మద్దతుదారులు వాదించారు. ఆర్థిక వ్యవస్థలో కనీసపాత్ర పోషిస్తున్న జోక్యరహిత పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు మిశ్రమ పెట్టుబడిదారీవిధానంతో సహా వివిధ రకాలు కలవు. దీనిలో ప్రభుత్వం ఆర్థికవ్యవస్థను నియంత్రించడంలో మరియు సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలను అందించడంలో పెద్దపాత్ర పోషిస్తుంది.

8.6. ప్రజాస్వామ్యం :

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రత్యక్షంగా లేదా ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల ద్వారా అధికారం ప్రజలచే నిర్వహించబడే ఒక ప్రభుత్వ రూపం. ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థలో, పౌరులకు ఓటువేయడానికి మరియు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలో పాల్గొనడానికి హక్కు ఉంది. ప్రభుత్వం ప్రజల అభీష్టానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుందని నిర్ధారిస్తుంది. ప్రజాస్వామ్యం సాధారణంగా స్వేచ్ఛ మరియు న్యాయమైన ఎన్నికలు, అధికార దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ల వ్యవస్థ, వ్యక్తిగతహక్కులు స్వేచ్ఛలను రక్షించడం మరియు చట్టబద్ధమైన పాలనకు కట్టుబడి ఉండటం ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. ప్రజాస్వామ్య సమాజాలు ప్రభుత్వంలో పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీనతం, అలాగే వ్యక్తులు తమ అభిప్రాయాలను హింసకు భయపడకుండా వ్యక్తం చేసే సామర్థ్యాన్ని కూడ విలువైనవిగా భావిస్తాయి.

ప్రజాస్వామ్యం తరచుగా కావాల్సిన ప్రభుత్వం వ్యవస్థగా పరిగణించబడుతున్నప్పటికీ, దాని ప్రభావానికి సవాళ్ళు మరియు పరిమితులు కూడా ఉన్నాయి. వీటిలో ఓటరు ఉదాసీనత, ధనప్రభావం మరియు రాజకీయ ప్రక్రియపై ప్రత్యేక అసక్తి సమూహాలు మరియు సమాజంలోని వివిధ సమూహాల యొక్క పోటీ అసక్తులు మరియు అవసరాలను సమతుల్యం చేయడంలో ఇబ్బంది వంటి సమస్యలుంటాయి. అయినప్పటికీ, ప్రజాస్వామ్యం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఒక ముఖ్యమైన మరియు విస్తృతంగా ఉంచే ప్రభుత్వ రూపంగా మిగిలిపోయింది.

8.5. పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క పెరుగుదల :

ఆడంప్రజ్వోర్స్కి, న్యూయార్క్ విశ్వవిద్యాలయంలో రాజకీయ శాస్త్రవేత్త మరియు ప్రొఫెసర్. ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతం మరియు తులనాత్మక రాజకీయాల అధ్యయనానికి ఆయన చేసిన కృషి ప్రసిద్ధి. అతను పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క పెరుగుదల గురించి విస్తృతంగా వ్రాయలేదు. “Capitalism and Democracy” అనేతన గ్రంథంలో ప్రజ్వోర్స్కి, ఐరోపాలో పెట్టుబడిదారీవిధానం ఉద్భవించి అభివృద్ధి చెందిందని భావించారు లేదా వాదించారు. అది ఏదైనా స్వాభావికమైన ఆర్థిక ఆధిపత్యం వల్ల కాదు, నిర్దిష్ట చారిత్రక మరియు రాజకీయ పరిస్థితులు కారణంగా పూర్వజన్మ బలహీనపడటం, నగరాలు మరియు మర్చంట్ గిల్డ్ల పెరుగుదల, మరియు వలసవాదం మరియు బానిసత్వం నుండి వనరుల లభ్యత ద్వారా పెట్టుబడిదారీ విధానం ఆవిర్భావం సులభతరం చేయబడిందని ఆయన సూచిస్తున్నారు.

పెట్టుబడిదారీవ్యవస్థ యొక్క ఏకీకరణ అనివార్యం కాదని మరియు వ్యవస్థ యొక్క స్వాభావిక ఉద్రిక్తతలు మరియు వైరుధ్యాలను నిర్వహించగల సంస్థలను సృష్టించే పెట్టుబడిదారీ సమాజాల సామర్థ్యాలపై ఆధారపడి ఉందని కూడా ప్రజ్వోర్స్కి వాదించారు. ప్రత్యేకించి, ఐరోపాలో సామాజిక ప్రజాస్వామ్యం పెరగడం, పెట్టుబడిదారీ విధానం ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే ఒత్తిళ్ళకు ప్రతిస్పందన అని మరియు ఇది వ్యవస్థను స్థిరీకరించడానికి మరియు చట్టబద్ధం చేయడానికి సహాయపడిందని అతను వాదించారు.

8.6. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పెరుగుదల :

ఆడమ్ప్రజ్వోర్స్కి తన పుస్తకం “Democracy and the Market” Political and Economic Reform in eastern Europe and Latin America (1991)లో అధికారపాలనల నుండి ప్రజాస్వామ్యం ఉద్భవించే పరిస్థితులను వివరించారు.

ప్రజాస్వామ్యం పెరుగుదల ప్రధానంగా ఆర్థిక మరియు సామాజిక కారకాలచే నడపబడుతుందని ప్రజ్వోర్స్కి వాదించారు. సమాజం ఒక నిర్దిష్టస్థాయి ఆర్థికఅభివృద్ధిని చేరుకున్నప్పుడు మరియు అణచివేత ఖర్చులు పాలకవర్గాలు ప్రయోజనాల కంటే ఎక్కువడి ఉన్నప్పుడు ప్రజాస్వామ్యం ఉద్భవించే అవకాశం ఉందని ఆయన సూచిస్తున్నారు.

పెద్ద మరియు విద్యావంతులైన మధ్యతరగతి మార్కెట్ ఆధారిత ఆర్థిక అభివృద్ధి చరిత్ర మరియు పాలకవర్గాల నుండి స్వయంప్రతిపత్తి కలిగిన రాజ్య బ్యూరోక్రసీ ఉన్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్యం ఉద్భవించే అవకాశం ఉందని ప్రజ్వోర్స్కి వాదించారు. ఈ కారకాలు, రాజకీయపోటీకి మరియు వివిధ సమూహాల మధ్య విభేదాలు, శాంతియుత పరిష్కారానికి పరిస్థితులను సృష్టిస్తాయి.

8.7. ప్రజాస్వామ్య వ్యాప్తి :

ఆడమ్ ప్రజ్వోర్స్కి, Democracy and the Market తులనాత్మక రాజకీయాలు మరియు ప్రజాస్వామీకరణ రంగంలో ఒక ప్రత్యేకత కలది. ఈ పుస్తకంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజాస్వామ్యం వ్యాప్తి చెందడానికి దోహదపడే కారకాలు మరియు ప్రజాస్వామీకరణపై చారిత్రక మరియు సమకాలీన ఆధారాలు పరిశీలించారు.

ప్రజాస్వామ్యం ప్రధానంగా బేరసారాలు మరియు రాజకీయ ప్రముఖులు వ్యూహాత్మక గణనల ఫలితంగా వ్యాప్తి చెందుతుందని ప్రజ్వోర్స్కి వాదించారు. అతని ప్రకారం, రాజకీయ ప్రముఖులు ప్రజాస్వామ్యానికి శాంతియుత

పరివర్తనకు సిద్ధంగా ఉన్నప్పుడు మరియు నిరంకుశత్వం కంటే ప్రజాస్వామ్యం తమకు ఎక్కువ ప్రయోజనం చేకూరుస్తుందని వారు విశ్వసించినప్పుడు ప్రజాస్వామీకరణ జరుగుతుంది.

ప్రజాస్వామీకరణ ప్రోత్సహించడంలో ఆర్థిక అభివృద్ధి, సామాజిక సమీకరణ మరియు అంతర్జాతీయ కారకాల ప్రాముఖ్యతను కూడా ప్రజ్ఞోర్ధ్వి వాదించారు. అతని ప్రకారం, రాజకీయ ప్రముఖులు ప్రజాస్వామ్యానికి శాంతియుత పరివర్తనకు సిద్ధంగా ఉన్నప్పుడు మరియు నిరంకుశత్వం కంటే ప్రజాస్వామ్యం తమకు ఎక్కువ ప్రయోజనం చేకూరుస్తుందని వారు విశ్వసించినప్పుడు ప్రజాస్వామీకరణ జరుగుతుంది.

ప్రజాస్వామీకరణను ప్రోత్సహించడంలో ఆర్థిక అభివృద్ధి, సామాజిక సమీకరణ మరియు అంతర్జాతీయ కారకాల ప్రాముఖ్యతను కూడా ప్రజ్ఞోర్ధ్వి నొక్కి చెప్పారు. ఆర్థికాభివృద్ధి రాజకీయ ప్రాతినిధ్యం మరియు జవాబుదారీతనం కోరే మధ్యతరగతిని సృష్టించగలదని, సామాజిక సమీకరణ ప్రజాస్వామీకరణకు అవసరమైన ఒత్తిడిని అందించగలదని ఆయన వాదించారు. అదనంగా, వలసవాదం అంతం మరియు ప్రజాస్వామ్య నిబంధనలు మరియు సంస్థల ప్రపంచవ్యాప్త వ్యాప్తి వంటి అంతర్జాతీయ అంశాలు కూడా ప్రజాస్వామీకరణకు దోహదం చేస్తాయి.

8.7. పెట్టుబడిదారీ విధానం వ్యాప్తి :

ఆడమ్ ప్రజ్ఞోర్ధ్వి యొక్క పుస్తకం “The Spread of Capitalism” పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క చారిత్రక అభివృద్ధిని మరియు అది ప్రపంచమంతటా ఎలా వ్యాపించిందో వివరిస్తుంది. పెట్టుబడిదారీవిధానం అనేది సహజమైన లేదా అనివార్యమైన వ్యవస్థ కాదని, నిర్దిష్ట చారిత్రక పరిస్థితుల ఉత్పత్తి అని ప్రజ్ఞోర్ధ్వి వాదించారు.

ఆడమ్ ప్రజ్ఞోర్ధ్వి 16 మరియు 17 శతాబ్దాలలో ఐరోపాలో వ్యూడలిజం నుండి మార్కెట్ ఆర్థికవ్యవస్థకు మారిన పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క మూలాలను గుర్తించారు. ప్రజ్ఞోర్ధ్వి ప్రకారం, ఈ పరివర్తన వాణిజ్యం మరియు వాణిజ్య సంపదను పోగుచేసుకున్న కొత్త తరగతి పెట్టుబడిదారుల ఆవిర్భావం అలాగే కొత్త సాంకేతికలు మరియు ఉత్పత్తి రూపాల అభివృద్ధి ద్వారా నడపబడింది.

8.8. వివరణ :

ఉద్రిక్తతలు మరియు సంఘర్షణలను సృష్టించగలవు :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం అంతర్గతంగా పరస్పర విరుద్ధమైనవి కావు. కాని ఉద్రిక్తతలు మరియు సంఘర్షణలు సృష్టించగలవు. పెట్టుబడిదారీవిధానం ఆర్థిక అసమానతలు సృష్టించగలదు. ఇది రాజకీయ అసమానతకు దారితీస్తుంది. మరియు ప్రజాస్వామ్యపాలనకు ముప్పు కలిగిస్తుంది. అదే సమయంలో ప్రజాస్వామ్యం పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క లాభదాయకతను అణగదొక్కే విధానాలను దారితీయును, ఇది ఆర్థిక అస్థిరతకు దారితీస్తుంది. మరియు ప్రజాస్వామ్యం యొక్క చట్టబద్ధతను దెబ్బతీస్తుంది.

8.8.1. సంబంధం :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం మధ్య సంబంధం, సామాజిక తరగతులు మధ్య, అధికారసమతుల్యతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పెట్టుబడిదారీ సమాజాలలో, పెట్టుబడి దారుల ఆర్థికశక్తి కార్మికులు

మరియు ఇతర సమాహార రాజకీయశక్తిని పరిమితం చేస్తుంది. అయితే కార్మికులు మరియు ఇతర సమాహారు కూడా వ్యవస్థీకృతం కావచ్చు. మరియు పెట్టుబడిదారుల ఆర్థికశక్తిని పరిమితం చేయడానికి వారి రాజకీయశక్తిని ఉపయోగించుకోవచ్చు. అందువల్ల, పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం మధ్య సంబంధం ఎల్లప్పుడూ సమాజంలో అధికార పంపిణీపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

8.8.2. అనిశ్చిత మరియు నిష్కాపట్యత :

ప్రజాస్వామ్యం మరియు పెట్టుబడిదారీవిధానం రెండూ సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి కొంత అనిశ్చిత మరియు నిష్కాపట్యత అవసరమని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. ప్రజాస్వామ్యానికి స్వేచ్ఛాయుతమైన మరియు న్యాయమైన ఎన్నికలు అవసరమవుతాయి. శాంతియుతంగా అధికారమార్పిడికి అవకాశం ఉంటుంది. అయితే పెట్టుబడిదారీవిధానానికి క్రొత్త ప్రవేశాలు మరియు సృజనాత్మక విధ్వంసానికి అవకాశం ఉన్న పోటీ మార్కెట్లు అవసరం. అయినప్పటికీ, చాలా అనిశ్చిత అస్థిరతకు దారితీస్తుంది. మరియు ప్రజాస్వామ్యం మరియు పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క చట్టబద్ధతను దెబ్బతీస్తుంది.

8.8.3. ఆర్థికవృద్ధి మరియు ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వం :

ఆడమ్ ప్రజ్వోర్బ్ 1991లో “Democracy and the Market” తూర్పు యూరప్ మరియు లాటిన్ అమెరికాలో రాజకీయ మరియు ఆర్థిక సంస్కరణలు అనే తన రచనా పుస్తకంలో ఆర్థికవృద్ధి ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వంపై సానుకూల మరియు ప్రతికూల ప్రభావాలను కలిగిస్తుందని వాదించారు. ఒకవైపు, ఆర్థికవృద్ధి జనాభా యొక్క సంపద, మరియు విద్యను పెంచడం ద్వారా ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధికి పరిస్థితులను సృష్టించగలదు. ఇది రాజకీయహక్కులు మరియు స్వేచ్ఛల డిమాండ్లకు దారితీస్తుంది.

మరోవైపు ఆర్థికవృద్ధి అనేది ఆర్థికశ్రేణుల శక్తిని పెంచడం ద్వారా మరియు నిరంకుశపాలనలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి, వారికి ప్రోత్సాహకాలను సృష్టించుటద్వారా ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వాన్ని కూడ అణగద్రొక్కగలదని ప్రజ్వోర్బ్ పేర్కొన్నారు. ఆర్థికవృద్ధి మరియు ప్రజాస్వామ్యం మధ్య సంబంధం సంక్లిష్టమైనది మరియు చారిత్రక వారసత్వాలు, సంస్థాగత ఏర్పాట్లు మరియు సమాజంలో అధికార పంపిణీతో సహా అనే అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుందని సూచించారు.

8.8.4. పనర్విభజన మరియు పన:పంపిణీ :

పున:పంపిణీ, ప్రజాస్వామిక అంశాలలో (సమాజాలలో) ఆవశ్యకమైన అంశమని, సామాజిక స్థిరత్వం, ఆర్థికవృద్ధి, మరియు రాజకీయ చట్టబద్ధతను కూడా ప్రోత్సహిస్తుందని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. ప్రజ్వోర్బ్ యొక్క కీలక వాదనలలో ఒకటి, సంపద మరియు అధికారం ఒక చిన్న ఉన్నతవర్గం చేతిలో కేంద్రీకృతం కాకుండా నిరోధించడానికి పున:పంపిణీ మరియు పునర్విభజన అవసరం. సంపద మరియు అధికారం చాలా కేంద్రీకృతమైతే, మెజారిటీ ప్రజలు రాజకీయవ్యవస్థ పట్ల విసుగుచెందుతారు. విప్లవం లేదా నిరంకుశత్వం వంటి మరింత తీవ్ర పరిష్కారాల వైపు మొగ్గు చూపుతారు.

పున:పంపిణీ సామాజిక స్థిరత్వం ప్రోత్సహించడంతోపాటు, ఆర్థికవృద్ధిని కూడ ప్రోత్సహించగలదని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. తక్కువ ఆర్థికస్థితి ఉన్నవారికి వనరులను అందించుట ద్వారా, పున:పంపిణీ వారి

కొనుగోలు శక్తిని పెంచుతుంది. ఇది ఆర్థిక కార్యాకలాపాలను ప్రేరేపించగలదు. అంతేకాక పున:పంపిణీ మరియు మరింత విద్యావంతులైన మరియు నైపుణ్యం కలిగిన శ్రామికసృష్టిని సృష్టించేందుకు కూడ సహాయపడుతుంది. ఇది ఆర్థికవృద్ధిని మరింత ప్రోత్సహించగలదు.

చివరిగా, రాజకీయ చట్టబద్ధత కోసం వృనర్విభజన, పున:పంపిణీ అవసరమని ప్రజోర్వి వాదించారు. ప్రజాస్వామ్యంలో, ప్రభుత్వం ఎంపిక చేసిన కొద్దిమంది మాత్రమే కాకుండా పౌరులందరి ప్రయోజనాలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుందని భావిస్తున్నారు. వనరులను న్యాయమైన మరియు సమానమైన పద్ధతిలో పున:పంపిణీ చేయడంలో ప్రభుత్వం విఫలమైతే అది మెజారిటీ ప్రజల మద్దతును కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది.

8.8.5. మార్కెట్ మెకానిజమ్స్ పరిమితులు :

అసమానత :

మార్కెట్ యంత్రాంగాలు అసమాన ఫలితాలను ఉత్పత్తి చేస్తాయి. ఎందుకంటే ఎక్కువ వనరులు మరియు శక్తి కలిగి ఉన్నవారు వాటి నుండి ప్రయోజనం పొందేందుకు ఉత్తమంగా ఉంటారు. ఇది ఆర్థిక అసమానతలు మరియు సమాజిక అశాంతికి దారితీయును.

మార్కెట్ వైఫల్యాలు :

మార్కెట్లు, ఎల్లప్పుడూ వనరులను సమర్థవంతంగా కేటాయించడంలో విఫలమవుతాయి, ఎందుకనగా తరచుగా బాహ్యఅంశాలు (లావాదేవీలలో పాల్గొనని పార్టీలను ప్రభావితం చేసే ఖర్చులు లేదా ప్రయోజనాలు) లేదా అసంపూర్ణ సమాచారం కారణంగా మార్కెట్ వైఫల్యాలు సమాజానికి తీవ్ర పరిణామాలు కలిగిస్తాయని, వనరుల యొక్క సమాన పంపిణీని నిర్ధారించడానికి ప్రభుత్వం జోక్యం అవసరమని వాదించారు.

పబ్లిక్ వస్తువులు :

కొన్ని వస్తువులు మరియు సేవలు మార్కెట్ మెకానిజమ్స్ కు సరిగ్గా సరిపోవు. ఎందుకంటే అవి మిసహాయింపు లేనివి. ఉదా:- జాతీయ రక్షణ, స్వచ్ఛమైన గాలి, నీరు మరియు ప్రాథమిక పరిశోధన. ఈ వస్తువులు సులభంగా ధర నిర్ణయించబడవు. మార్కెట్ యంత్రాంగాల ద్వారా కేటాయించబడవు. కాబట్టి అవి మార్కెట్ ఆధారిత వ్యవస్థలో తక్కువగా సరఫరా చేయబడవచ్చు.

బాహ్యతలు :

మార్కెట్లు తరచుగా అర్థికకలాపాల యొక్క బాహ్యఖర్చులు లేదా ప్రయోజనాలను పరిణగలోకి తీసుకోవు. ఉదాహరణకు కర్మాగారం నుండి వచ్చే కాలుష్యం ఖర్చు అది ఉత్పత్తి చేసే వస్తువుల మార్కెట్ ధరలో పూర్తిగా ప్రతిబింబించకపోవచ్చు. ఇది పర్యావరణ నష్టంలేదా ఆరోగ్య ప్రమాదాలు వంటి ప్రతికూల బాహ్యపుభావాలను కలిగి ఉన్న వస్తువులు అధిక ఉత్పత్తి లేదా వినియోగానికి దారితీస్తుంది.

గుత్తాధిపత్యం, అస్థిరత :

మార్కెట్ మెకానిజమ్స్ కొన్నిసార్లు కొన్న పెద్ద కంపెనీ చేతుల్లో ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకరణకు దారితీయవచ్చు. గుత్తాధిపత్యం పోటీని పరిమితం చేసి ధరలను పెంచుతాయి. ఇది తగ్గిన వినియోగదారు ఎంపికకు,

మరియు వస్తువులు మరియు సేవలకు అధికధరలను దారితీస్తుంది.

మార్కెట్లు చాలా అస్థిరంగా ఉంటాయి, తరచుగా హెచ్చుతగ్గులకు లోబడి ఉంటాయి. ఇది ఆర్థిక అస్థిరత మరియు అనిశ్చితికి దారి తీస్తుంది. ఇది వ్యక్తులు, వ్యాపారాలు మరియు విస్తృత ఆర్థికవ్యవస్థకు హాని కలిగించవచ్చు.

అసంపూర్ణ సమాచారం :

మార్కెట్లు సమర్థవంతంగా పనిచేయడానికి ఖచ్చితమైన మరియు పూర్తి సమాచారంపై ఆధారపడతాయి. అయినప్పటికీ, సమాచార నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి అవసరమైన మొత్త సమాచారాన్ని యాక్సిస్ చేయని పరిస్థితులను సూచిస్తుంది. ఇది మార్కెట్ వైఫల్యానికి దారితీస్తుంది. ఇక్కడ మార్కెట్ వనరులను సమర్థవంతంగా కేటాయించరు. అసంపూర్ణ సమాచారం ఉన్న పరిస్థితులలో, వనరులను సమర్థవంతంగా కేటాయించేలా ప్రభుత్వం జోక్యం అవసరమని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. ఇది విక్రేతల ద్వారా తప్పనిసరిగా సమాచారాన్ని బహిర్గతం చేయడం లేదా మార్కెట్ ఆందించని పబ్లిక్ వస్తువులను సృష్టించడం వంటి నిబంధనల రూపాన్ని తీసుకోవచ్చు.

8.8.6 రాజకీయ సంస్థ యొక్క ప్రాముఖ్యత :

ప్రజ్వోర్బ్ ప్రకారం, రాజకీయ సంస్థ అనేది వ్యక్తులు, లేదా సమూహాలు సమిష్టిగా వ్యవహరించే మరియు రాజకీయ ఫలితాలను ప్రభావితం చేసే సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది. ఇది ఓటింగ్ మరియు ఎన్నికలలో పాల్గొనడం నుండి సామాజిక ఉద్యమాలు, నిరసనలు లేదా విప్లవాలలో పాల్గొనడం వరకు అనేక రకాల కార్యకలాపాలను కలిగి ఉంటుంది.

ప్రజాస్వామిక సమాజాల పనితీరుకు రాజకీయ సంస్థ చాలా కీలకం అని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. పౌరులు సమిష్టిగా వ్యవహరించే మరియు రాజకీయ నిర్ణయాలను ప్రభావితం చేసే సామర్థ్యం లేకుంటే, ప్రజాస్వామ్యం తక్కువ విషయంతో కేవలం అధికారిక ప్రక్రియగా తగ్గించబడుతుంది. అంతేగాకుండా, రాజకీయ నాయకులను జవాబుదారీగా మరియు ప్రయోజనాలకు వారు ప్రతిస్పందించేలా చూసుకోవడానికి కూడ రాజకీయ సంస్థ ముఖ్యమైనది.

8.8.7. ప్రజాస్వామ్యం మరియు పెట్టుబడిదారీవిధానం యొక్క మూల్యాంకనం :

ప్రజాస్వామ్యం తప్పనిసరిగా పెట్టుబడిదారీ అభివృద్ధి యొక్క ఉత్పత్తి కాదని, వర్గపోరాటం మరియు రాజకీయ సమీకరణ ఫలితంగా ఉందని వాదించారు. రాజకీయ ప్రాతినిధ్యాన్ని మరియు ఆస్తిహక్కుల పరిరక్షణకు డిమాండ్ చేసే మధ్యతరగతిని సృష్టించుట ద్వారా పెట్టుబడిదారీవిధానం ప్రజాస్వామ్యానికి పరిస్థితులను సృష్టిస్తుందని ప్రజ్వోర్బ్ వాదించారు. ఏదేమైనా, పెట్టుబడిదారీవిధానం ఆర్థిక అసమానతలను సృష్టించుట మరియు సంపద కేంద్రీకరణ ద్వారా ప్రజాస్వామ్యాన్ని అణగద్రొక్కగలదని, ఇది రాజకీయ వ్యవస్థపై సంపన్న ఉన్నతవర్గం అధిపత్యానికి దారితీస్తుందని కూడా ప్రజ్వోర్బ్ పేర్కొన్నారు.

ప్రజ్వోర్బ్ విశ్లేషణ ప్రజాస్వామ్యం మరియు పెట్టుబడిదారీ విధానం మధ్య సంబంధాన్ని రూపొందించడంలో, రాజకీయ సంస్థల యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది. వివిధ సామాజిక తరగతుల ప్రయోజనాలను

సమతుల్యం చేయడానికి మరియు ఏదైనా ఒక సమూహం ఆధిపత్యాన్ని నిరోధించడానికి ప్రజాస్వామ్యసంస్థలు రూపొందించబడాలని ఆయన వాదించారు. దీనికి చెక్కు మరియు బ్యాలెన్స్, అధికారవిభజన మరియు పౌరస్వేచ్ఛల హామీల వ్యవస్థ అవసరం.

8.8.8. ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం :

ప్రజ్వోర్టీ ప్రకారం, ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం అనేది పౌరులు తమ ఎన్నికైన ప్రతినిధులను వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచే సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది. దీనికి స్వేచ్ఛాయుతమైన మరియు నిష్పక్షపాతమైన ఎన్నికలు మాత్రమే కాకుండా, పర్యవేక్షణ మరియు పారదర్శకత కోసం యంత్రాంగాలు కూడా అవసరం. పౌరులు తమ ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల చర్యలను పర్యవేక్షించగలగాల మరియు వారు తమ బాధ్యతలను నెరవేర్చడంలో విఫలమైతే వారి పదవినుంచి తొలగించే అధికారం కలిగిఉండాలి.

ఆర్థిక సంస్కరణల సందర్భంలో ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం చాలా ముఖ్యమైనదని ప్రజ్వోర్టీ పేర్కొన్నారు. అనేక దేశాలలో ఆర్థిక సంస్కరణలు, అంతర్జాతీయ ఆర్థికసంస్థలు లేదా విదేశీ ప్రభుత్వాల వంటి భాష్యా శక్తులచే నడపబడతాయి. ఇది దేశ పౌరుల ప్రయోజనాలకు, అనుకూలంగా లేని విధానాలకు దారితీస్తుంది. అసమానత మరియు సామాజిక అశాంతిని మరింత తీవ్రతరం చేస్తుంది. ఆర్థిక సంస్కరణలు, ప్రజల అవసరాలు తీర్చగలవని నిర్ధారించడానికి, ప్రజాస్వామ్య జవాబుదారీతనం అవసరం. ప్రజ్వోర్టీ ప్రజాస్వామ్యానికి మద్దతునిచ్చే స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ, స్వేచ్ఛాపత్రికా వ్యవస్థ మరియు బలమైన పౌరసమాజం వంటి సంస్థలను నిర్మించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను తెలియజేశారు. ఈ సంస్థలు అధికార దుర్వినియోగం నిరోధించడానికి అవసరమైన తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్లను అందిస్తాయి, ఎన్నికైన ప్రతినిధులు వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉండేలా చూసుకుంటారు.

8.8.9. అంతర్జాతీయ సంస్థల పాత్ర :

ప్రజ్వోర్టీ, రాజకీయ మరియు ఆర్థికవ్యవస్థలను ప్రోత్సహించడంలో మరియు నిలబెట్టుకోవడంలో అంతర్జాతీయసంస్థల పాత్రను ప్రస్తావించారు. ప్రజ్వోర్టీ ప్రకారం, అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రజాస్వామ్య పాలనలకు మద్దతు మరియు వనరులను అందించుట ద్వారా ప్రజాస్వామ్యంను ప్రోత్సహించడంలో అంతర్జాతీయ సంస్థలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. అయినప్పటికీ అంతర్జాతీయ సంస్థలు తమ సార్వభౌమత్వాన్ని మరియు ప్రజాస్వామ్యసంస్థలను అణగద్రొక్కే దేశాలపై షరతులు విధించుట ద్వారా కొన్నిసార్లు ప్రజాస్వామ్యంకు అవరోధంగా పనిచేస్తాయని కూడా ప్రజ్వోర్టీ గుర్తించారు. ఉదాహరణకు అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి (IMF) సామాజిక సంక్షేమం మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధిలో పెట్టుబడులకంటే రుణచెల్లింపుకు ప్రాధాన్యత యిచ్చే అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలపై ఆర్థిక విధానాలను విధించినందుకు విమర్శించబడింది.

పెట్టుబడిదారీవిధానం విషయానికొస్తే పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక వ్యవస్థలను నియంత్రించడంలో మరియు స్థిరీకరించంలో అంతర్జాతీయ సంస్థలు పాత్ర పోషిస్తాయని ప్రజ్వోర్టీ వాదించారు. ఉదాహరణకు ప్రపంచవాణిజ్య సంస్థ (WTO) రక్షణవాదాన్ని నిరోధించడంలో, వస్తువులు మరియు స్వేచ్ఛా ప్రవాహాన్ని ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడే అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంకోసం నియమాలను నిర్దేశిస్తుంది.

అంతర్జాతీయ సంస్థలు దేశాల మధ్య అసమానతలు పెంచగలవని కూడా ప్రజోర్వోర్ని గుర్తించారు.

8.8.10. ప్రజాస్వామ్య సామ్యవాదం :

ప్రజోర్వోర్ని పెట్టుబడిదారీవిధానం, ప్రజాస్వామ్యం మరియు సోషలిజం మధ్యసంబంధాలను వివరించారు. ప్రజాస్వామ్యం మరియు సోషలిజం మధ్య ఉద్రిక్తత ఉందని, సాధారణంగా ఆర్థికవ్యవస్థలో గణనీయమైన రాజ్యం జోక్యం అవసరమని ప్రజాస్వామ్యానికి ఆధికస్థాయి రాజకీయ స్వేచ్ఛ మరియు వికేంద్రీకరణ అవసరమని వాదించారు.

సామ్యవాదం కంటే పెట్టుబడిదారీవిధానము ప్రజాస్వామ్యానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే ఇది ఆర్థికస్వేచ్ఛ మరియు వికేంద్రీకరణ యొక్క అధికస్థాయిని అనుమతిస్తుంది. దీనికి విరుద్ధంగా, సోషలిస్ట్ ఆర్థికవ్యవస్థలకు తరచుగా అధికస్థాయి రాజ్యనియంత్రణ మరియు కేంద్రీకరణ అవసరమవుతుంది. ఇది ప్రజాస్వామ్య విలువలతో పునర్ధరించటం కష్టం. ఏది ఏమైనప్పటికీ, సామ్యవాద లక్ష్యాలను ప్రోత్సహించడానికి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు ఉపయోగించబడే ప్రజాస్వామ్య సోషలిజానికి అవకాశం ఉందని ప్రజోర్వోర్ని కూడా అంగీకరించారు. ఆర్థికవ్యవస్థను అకస్మికంగా మరియు సమూలంగా మార్చడం ద్వారా కాకుండా క్రమమైన సంస్కరణ మరియు ప్రయోగాల ప్రక్రియ ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చని ఆయన సూచించారు.

మొత్తం మీద, ప్రజోర్వోర్ని పెట్టుబడిదారీవిధానం, ప్రజాస్వామ్యం మరియు సోషలిజం యొక్క అనుకూలతకు సవాళ్ళు ఉన్నప్పటికీ, సామ్యవాద లక్ష్యాలను ప్రోత్సహించడానికి ప్రజాస్వామ్యసంస్థలను ఉపయోగించడం సాధ్యమవుతుందని ప్రజోర్వోర్ని సూచించారు. ఏదిఏమైనప్పటికీ దీనికి ఆర్థిక మరియు రాజకీయ స్వేచ్ఛల సమతుల్యత అవసరం. అలాగే ఆర్థిక మరియు రాజకీయసంస్థకు కొత్త విధానాలతో ప్రయోగాలు చేయడానికి సముఖ్యత అవసరం.

8.8.11. రాజీయొక్క ప్రాముఖ్యత :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండువ్యవస్థలు శాంతియుతంగా సహజీవనం చేయడానికి రాజీ తప్పనిసరి అని ప్రజోర్వోర్ని వాదించారు. పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం తరచుగా పరిపూరకమైన వ్యవస్థలుగా పరిగణించబడుతున్నప్పటికీ, అవి కూడ సంఘర్షణలోకి కావచ్చని వాదించారు. పెట్టుబడిదారీవిధానం వ్యక్తిగత స్వయంప్రతిపత్తి, మార్కెట్ సామర్థ్యం, మరియు లాభాల గరిష్ఠీకరణకు విలువ ఇస్తుంది. అయితే ప్రజాస్వామ్యం ప్రజాసార్వభౌమాధికారం, రాజకీయ సమానత్వం మరియు పౌరహక్కుల పరిరక్షణకు విలువనిస్తుంది. ఈ విలువలు ఘర్షణకు గురైనప్పుడు, స్థిరమైన సమాజం నిర్వహించడానికి రాజీ అవసరం.

ప్రజోర్వోర్ని ప్రకారం పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ అసంపూర్ణవ్యవస్థలని గుర్తించడం రాజీకికీలకం. పెట్టుబడిదారీవిధానం అసమానత మరియు అస్థిరతను సృష్టిస్తుంది. అయితే ప్రజాస్వామ్యం నెమ్మదిగా మరియు అసమర్థంగా ఉంటుంది. అయితే రెండు వ్యవస్థల లోపాలను అంగీరించడం ద్వారా, రాజీసాధ్యమవుతుంది.

రాజీ అనేది పెట్టుబడిదారీ విధానానికి మరియు ప్రజాస్వామ్యానికి మధ్య ఒక మధ్యస్థాన్ని కనుగొనే విషయం మాత్రమే కాదు, అదికూడ ట్రేడ్-ఆఫ్లకు సంబంధించిన విషయం అని ప్రజోర్వోర్ని వాదించారు. ఉ

దాహరణకు, అభివృద్ధి చెందుతున్న పెట్టుబడిదారీవ్యవస్థను కొనసాగించడానికి ప్రజాస్వామ్య సమాజం కొంతస్థాయి ఆర్థిక అసమానతలను అంగీకరించవలసి ఉంటుంది. అయితే పెట్టుబడిదారీసమాజం అశాంతిని నిరోధించడానికి మరియు రాజకీయ స్థిరత్వాన్ని కొనసాగించడానికి కొంతస్థాయి నియంత్రణను అంగీకరించవలసి ఉంటుంది.

8.8.12. ప్రపంచీకరణ :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యంపై ప్రపంచీకరణ ప్రభావం గురించి, ప్రజోర్వో, ప్రపంచీకరణ పెరిగిన ఆర్థికవృద్ధికి దారితీసిందని, అయితే ఇది అసమానత మరియు సామాజిక అశాంతికి దోహదపడింది. ప్రపంచీకరణ పోటీతత్వాన్ని కొనసాగించి పెట్టుబడులను ఆకర్షించేలా ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి తెచ్చిందని, ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి, కార్మికుల హక్కులకు హాని కలిగించే విధానాలను దారితీస్తుందని ఆయన సూచిస్తున్నారు.

ప్రపంచీకరణ వ్యవస్థీకృత కార్మికులు మరియు ఇతర పౌరసమాజ సమూహాలను సరిహద్దుల వెంబడి సమీకరించడానికి మరియు మరింత ప్రగతిశీల విధానాలను అవలంబించేలా ప్రభుత్వాలపై ఒత్తిడి తెచ్చేందుకు కొత్త అవకాశాలను సృష్టించిందని ప్రజోర్వో వాదించారు. అయినప్పటికీ, ఈ సమూహాల తమ ప్రయత్నాలను సమన్వయం చేయడంలో మరియు ప్రపంచ మూలధనశక్తిని అధిగమించడంలో తరచుగా ముఖ్యమైన సవాళ్ళు ఎదుర్కొంటాయని ప్రజోర్వో పేర్కొన్నారు.

ప్రజాస్వామ్యంపై ప్రపంచీకరణ ప్రభావం మధ్యవర్తిత్వం వహించడంలో రాజకీయసంస్థల ప్రాముఖ్యతను ప్రజోర్వో నొక్కి చెప్పారు. స్వేచ్ఛాయుత మరియు న్యాయమైన ఎన్నికలు, స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ, మరియు బలమైన పౌరసమాజం వంటి ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు, ప్రజాస్వామ్య పాలనపై ప్రపంచీకరణ యొక్క ప్రతికూల ప్రభావాలను తగ్గించడంలో సహాయపడతాయని ఆయన సూచించారు. అంతేగాకుండా, బాగా పనిచేసే ప్రజాస్వామ్యం పెట్టుబడిదారులకు మరింత స్థిరమైన మరియు ఊహజనిత వ్యాపార వాతావరణాన్ని అందించగలదు. ఇది చివరికి ఆర్థికవ్యవస్థకు ప్రయోజనం చేకూరిస్తుందని ఆయన వాదించారు.

8.8.13 ప్రజాస్వామ్యం భాగస్వామ్యం :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం సహజీవనం చేయగలిగినప్పటికీ, వాటి మనుగడ మరియు చట్టబద్ధతను నిర్ధారించడానికి ప్రజాస్వామ్యం భాగస్వామ్యం అవసరమని వాదించారు. ప్రజోర్వో ప్రకారం, పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం వేర్వేరు లక్ష్యాలను కలిగి ఉన్నాయి. పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం ఏర్వేరు లక్ష్యాలను కలిగి ఉన్నాయి. పెట్టుబడిదారీ విధానం లాభాలను పెంచుకోవడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకొంది. అయితే ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ భాగస్వామ్యం మరియు పాత్రనిధ్యాన్ని పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకొంది. అయితే, రెండు వ్యవస్థలు కొంత వరకు ఒకదానిపై ఒకటి ఆధారపడి ఉంటాయి. పెట్టుబడిదారీవిధానానికి స్థిరమైన రాజకీయవాతావరణం అందించడానికి మరియు ఆస్తిహక్కులను రక్షించడానికి ప్రజాస్వామ్యం అవసరం, అయితే ప్రజాస్వామ్యానికి సంపదను ఉత్పత్తిచేయడానికి మరియు ఆర్థికస్థిరత్వాన్ని అందించడానికి పెట్టుబడిదారీవిధానం అవసరం.

ఈ రెండువ్యవస్థల మధ్య సమతుల్యతను కాపాడుకోవడానికి ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యం చాలా కీలకమని ప్రజోర్వో చెప్పారు. ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యం పౌరులు ఆర్థిక నిర్ణయాలలో స్వరం కలిగి ఉండాలని మరియు

ఆర్థికవృద్ధి యొక్క ప్రయోజనాలు న్యాయంగా పంపిణీ చేయబడాలని నిర్ధారిస్తుంది. ఎన్నికైన అధికారులను వారి చర్యలకు జవాబుదారీగా ఉంచడానికి మరియు వారి జీవితాలను ప్రభావితం చేసే పబ్లిక్ విధానాలను రూపొందించడానికి ఇది పౌరులను అనుమతిస్తుంది. అంతేగాకుండా, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ స్థిరత్వానికి ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యం అవసరమని అది ప్రాథమిక మానవహక్కు అని కూడ ప్రజ్యోర్బ్ వాదించారు. పౌరులు తమ జీవితాలను ప్రభావితం చేసే నిర్ణయాలలో పాల్గొనడానికి మరియు వారి సమాజం ఎలా పాలించబడుతుందో చెప్పే హక్కును కలిగి ఉంటారు. ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యం లేకుండా పౌరులు ఓటు హక్కును కోల్పోతారు, ఇది రాజకీయ అస్థిరత మరియు సమాజిక అశాంతికి దారితీస్తుంది.

8.8.14. అధికారం మరియు అసమానత యొక్క పాత్ర :

పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండింటిలోను అధికారం మరియు అసమానత పాత్రలో భాగంగా పెట్టుబడిదారీవిధానానికి అధికారం మరియు అసమానతలు అంతర్లీనంగా ఉన్నాయని ఆయన సూచిస్తున్నారు. ఎందుకంటే పెట్టుబడిని నియంత్రించే కొద్దిమంది చేతుల్లో ఆర్థికశక్తి కేంద్రీకృతమై ఉంది. అసమానత ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వానికి ముప్పు కలిగించే సామాజిక ఉద్రిక్తతలను కూడ సృష్టించగలదు. ఏదిఏమైనప్పటికీ, ప్రజాస్వామ్యం సంపన్నులశక్తిని పరిమితం చేయడానికి మరియు ఆర్థికవృద్ధి ప్రయోజనాలను మరింత విస్తృతంగా పంపిణీ చేయడానికి మార్గాన్ని అందిస్తుంది.

ప్రజాస్వామ్యం అనేది స్థిరమైన భావన కాదని కొత్త సామాజిక మరియు ఆర్థిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా నిరంతరం అభివృద్ధి వివిధ సమూహాల మధ్య శక్తి సమతుల్యత అవసరమని మరియు ఎన్నికలు రాజకీయపార్టీలు, మరియు పౌరసమాజ సంస్థల వంటి అనేక రాజకీయ సంస్థలు మరియు యంత్రాంగాల ద్వారా ఈ సమతుల్యత సాధించవచ్చని ప్రజ్యోర్బ్ వాదించారు.

8.8.15. ప్రజాస్వామ్య పరిమితులు :

- ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఒక పరిమితి అసమాన ప్రాతినిధ్యం సమస్య ఎన్నికల వ్యవస్థలలో, కొన్ని సమూహాలు అధిక ప్రాతినిధ్యం లేదా తక్కువ ప్రాతినిధ్యం కలిగి ఉండవచ్చు. ఇది నిజమైన ప్రజాస్వామ్య ప్రాతినిధ్యం లేకపోవడానికి దారితీస్తుంది.
- అసంపూర్ణ సమాచారం, ప్రజాస్వామ్యం యొక్క మరొక పరిమితి. ఓటర్లు, అభ్యర్థులు లేదా సమస్యల గురించి ఖచ్చితమైన లేదా పూర్తిసమాచారంను చేయకపోవచ్చు. ఇది తెలియని లేదా తప్పుదారి పట్టించే నిర్ణయాలకు దారితీస్తుంది. మీడియా పక్షపాతం, ఉద్దేశపూర్వక తప్పుడు సమాచార ప్రచారాలు మరియు ఓటర్లు సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం కష్టతరం చేసే ఇతర అంశాలు దీనికి కారకం కావచ్చు.
- రాజకీయద్రువణ సమస్య ఎన్నికల ప్రజాస్వామ్యంను పరిమితం చేయవచ్చని, ప్రజ్యోర్బ్ పేర్కొన్నారు. అనేక సందర్భాల్లో, రాజకీయ పార్టీలు చాలా సైద్ధాంతికంగా విభజింపబడి, రాజీ మరియు సహకారం అసాధ్యంగా మారతాయి.
- ఓటరు ఉదాసీనత మరియు విడదీయడం అనే సమస్య ద్వారా ఎన్నికల ప్రజాస్వామ్యాన్న పరిమితం

చేయవచ్చని ప్రజ్వార్ణి వాదించారు. పౌరులు రాజకీయ ప్రక్రియతో విసిగిపోయినప్పుడు ఎన్నికలలో పాల్గొనడం మరియు రాజకీయ క్రియాశీలతలో పాల్గొనడం తక్కువకావచ్చు.

8.8.16. రాజకీయ పార్టీల పాత్ర :

పౌరులకు మరియు ప్రభుత్వానికి మధ్య సంబంధాన్ని అందించడం ద్వారా ప్రజాస్వామ్యపాలనలో రాజకీయ పార్టీలు కీలకపాత్ర పోషిస్తాయని ఆయన వాదించారు.

రాజకీయపార్టీల విధులు :

- రాజకీయపార్టీలు పౌరులయొక్క విభిన్న ఆసక్తులు మరియు అభిప్రాయాలను సమగ్రపరచడానికి మరియు వ్యక్తీకరించడానికి యంత్రాంగంగా పనిచేస్తాయి.
- రాజకీయపార్టీలు, రాజకీయ నాయకులు మరియు ప్రభుత్వ అధికారుల నియామకం మరియు శిక్షణ సాధానంగా పనిచేస్తాయి.
- శాంతియుతంగా అధికారమార్పిడి మరియు రాజకీయ వైరుధ్యాల పరిష్కారాన్ని సులభతరం చేయడంలో రాజకీయపార్టీలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.
- రాజకీయ స్థిరత్వాన్ని పెంపొందించడంలో మరియు సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందించడంలో రాజకీయ పార్టీల ప్రాముఖ్యతను ప్రజ్వార్ణి నొక్కి చెప్పారు.
- కొత్త ప్రజాస్వామ్యంలో లేదా పరివర్తనలో ఉన్న దేశాల్లో, ప్రజాస్వామ్య సంస్థలను నిర్మించడంలో, ఎన్నికల రాజకీయాలు మరియు విధాన రూపకల్పనలో పార్టీలు పాత్రను పోషిస్తాయి.

8.8.17. నయా ఉదారవాదం :

నయా ఉదారవాదం అనేది స్వేచ్ఛా మార్కెట్లు సడలింపు, ప్రయివేటీకరణ మరియు ఆర్థికవ్యవస్థలో ప్రభుత్వజోక్యాన్ని తగ్గించే రాజకీయ మరియు ఆర్థిక భావజాలం.

ప్రజ్వార్ణి ప్రకారం 1970 - 1980లలో నయా ఉదారవాదం యొక్క పెరుగుదల ప్రపంచంలోని అనేక దేశాల రాజకీయ మరియు ఆర్థిక ప్రకృతిదృశ్యంపై గణనీయప్రభావం చూపింది. United States, United Kingdom మరియు చిలీతో సహా అనేక దేశాలలో నయా ఉదారవాద విధానాలు అమలుచేబడ్డాయి, వివిస్థాయిలలో విజయం సాధించాయి.

నయా ఉదారవాద ప్రభావం మిశ్రమంగా ఉందని ప్రజ్వార్ణి వాదించారు. ఒకవైపు, నయా ఉదారవాద విధానాలు కొన్ని దేశాల్లో ఆర్థికవృద్ధి మరియు శ్రేయస్సును పెంచాయి. అయినప్పటికీ, అవి పెరుగుతున్న అసమానతలతో సంబంధం కలిగి ఉన్నాయి. సామాజిక సంక్షేమం తగ్గింది, రాజకీయ ధ్రువణతే పెరిగింది.

అంతేకాకుండా, నయా ఉదారవాద విధానాల విజయం దేశం యొక్క సంస్థాగత సందర్భం, ఆర్థిక అభివృద్ధిస్థాయి మరియు విధాన రూపకర్తల రాజకీయ సంకల్పంతో సహా అనేక అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుందని ప్రజ్వార్ణి వాదించారు. కొన్ని సందర్భాల్లో, బలహీనమైన సంస్థాగత Frame Work లు ఉన్న దేశాలలో నయాఉదారవాద విధానాలు అమలు చేయబడ్డాయి. ఇది అవినీతి మరియు Crony Capitalism కు దారితీసింది.

8.8.18. రాడికల్ రిఫార్మ్ :

రాడికల్ సంస్కరణలు జరగడానికి మూడు షరతులు అవసరమని ఆడమ్ ప్రజ్వోర్స్కి వాదించారు.

1. **సంక్షోభం :** సంక్షోభం అనేది ఆర్థికమాంద్యం, రాజకీయ అస్థిరత లేదా సామాజిక అశాంతి కావచ్చు. ఇది అత్యవసర భావాన్ని మరియు మార్పు అవసరాన్ని సృష్టిస్తుంది.
2. **పాలకవర్గంలో చీలిక :** ఉన్నతవర్గంలోని కొందరు సభ్యులు సంస్కరణలకు మద్దతు ఇస్తే మరికొందరు వ్యతిరేకించినప్పుడు పాలకవర్గంలో చీలిక ఏర్పడవచ్చు.
3. **సమీకరించబడిన మరియు వ్యవస్థీకృత ప్రతిపక్షం :** వ్యవస్థీకృత మరియు సమీకరించబడిన ప్రతిపక్షం పాలకవర్గంపై ఒత్తిడి తెచ్చి సంస్కరణలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

ఈ మూడు పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు, తీవ్రమైన సంస్కరణలు సంభవించే అవకాశం ఉందని ప్రజ్వోర్స్కి అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే ఈ పరిస్థితుల్లో కూడ సమూల సంస్కరణలు విజయవంతం అవుతాయని గ్యారెంటీ లేదని అన్నారు. ప్రతిపక్షాల బలం పాలకవర్గం యొక్క రాజకీయ సంకల్పం మరియు ప్రతిపాదిక సంస్కరణల ప్రభావంతో సహా అనేక అంశాలమీద ఫలితం ఆధారపడి ఉంటుంది.

8.9. విమర్శలు :

- ప్రజ్వోర్స్కి ప్రధానంగా పాశ్చాత్యదేశాల నుండి వచ్చిన సమాచారంపై ఆధారపడి ఉంది. దీనివల్ల ప్రపంచంలోని ఇతర ప్రాంతాల పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం మధ్య సంబంధం యొక్క సంక్లిష్టతను పూర్తిగా సంగ్రహించకపోవచ్చు.
- పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ ఒకదానికొకటి విజయానికి అనవసరమైన మరియు సరిపోయే పరిస్థితులు అని ప్రజ్వోర్స్కి ఊహిస్తారు. అయితే ఈ రెండు వ్యవస్థల మధ్య సంబంధాన్ని ప్రభావితం చేసే ఇతరకారకాల అంశాన్ని ప్రజ్వోర్స్కి విస్మరించారు.
- పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం సంబంధాల విషయాలలో అధికార సంబంధాల పాత్రను ప్రజ్వోర్స్కి విశ్లేషణ విస్మరించింది.
- పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యంకు ముఖ్య సమస్యగా ఉన్న అసమానత సమస్యపై ప్రజ్వోర్స్కి తగిన శ్రద్ధ చూపలేదు.
- ప్రజ్వోర్స్కి పర్యావరణ ఆందోళనలను విస్మరించారు.

8.10. ముగింపు :

పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యం రెండూ ఒకేకోణం క్రింద కనిపిస్తున్నప్పటికీ, వేర్వేరు లక్ష్యాలు కలిగి ఉన్నాయని, పెట్టుబడిదారీ విధానం అనేది ఆర్థికవ్యవస్థకు సంబంధించినది అని, ప్రజాస్వామ్యం రాజకీయ ప్రాతినిధ్యం మరియు వ్యక్తిగత హక్కుల పరిరక్షణకు సంబంధించినదని, ఈ రెండింటి మధ్య అతివ్యాప్తి

ఉండవచ్చు అని అవి అంతర్లీనంగా అనుకూలంగా ఉండవని, వాటి లక్ష్యాలు ఒకదానితో ఒకటి విభేదించవచ్చని ప్రజ్వోర్ట్ పేర్కొన్నారు.

8.11. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. పెట్టుబడిదారీవిధానం పెరుగుదల, వ్యాప్తిని వివరించుము?
2. ప్రజాస్వామ్యం పెరుగుదల, వ్యాప్తిని వివరించుము?
3. పెట్టుబడిదారీవిధానం మరియు ప్రజాస్వామ్యంపై ఆడంప్రజ్వోర్ట్ భావాలు వివరించుము?

8.12. ఆచూకీగ్రంథాలు :

- Capitalism, Socialism and Democracy - Joseph Schumpeter
- Capitalism and Social Democracy - Adam Przeworski

పౌరవిశ్వాసం (నమ్మకం) మరియు ప్రజాస్వామ్యం

- రాబర్ట్ పుట్నం

Civic trust and Democracy - Robert Putnam

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 9.1. పరిచయం - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.2. నిర్వచనాలు - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.3. ప్రాధాన్యత - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.4. వివరణ - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.5. విమర్శలు - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.6. ముగింపు - పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం
- 9.7. మాదిరి పరీక్షప్రశ్నలు
- 9.8. ఆచూకీగ్రంథాలు.

9.1. పరిచయం :

రాబర్ట్ పుట్నం రాజకీయశాస్త్రవేత్త మరియు రచయిత. పౌర, సామాజికమూలధనం, మరియు ప్రజాస్వామ్య సంబంధాలు గురించి విస్తృతంగా వ్రాశారు. అతని ప్రాథమిక రచన “Bowling Alone. The Collepse and revival of American Community” పౌరవిశ్వాసం మరియు సామాజిక మూలధనం క్షీణించడం ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు మరియు ప్రక్రియల బలహీనతకు దారితీసిందని ఆయన వాదించారు. ప్రజాస్వామ్యం యొక్క పనితీరును సామాజిక మూలధనం యొక్క ఉన్నతస్థాయి చాలా అవసరం అని పుట్నం వాదించారు. ఎందుకంటే ఇది పౌరుల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి, మరియు ఎన్నికైన అధికారులను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి, కలిసిపనిచేయడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.

9.2. నిర్వచనాలు :

“ప్రజాస్వామిక సంస్థల పనితీరుకు పౌర మరియు సంభాషణలు అవసరమని, పౌరవిశ్వాసం క్షీణించడం నిరంకుశత్వానికి దారి తీస్తుంది”.

- Hannah Arendt

“స్వేచ్ఛ, వ్యక్తిగత హక్కులు, సామాజికన్యాయం సాధించడానికి మరియు అసమానతలు తగ్గించుటకు ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు అవసరం”

- Amartyasen

“ప్రజాస్వామ్యసంస్థల పనితీరుకు సామాజిక మూలధనం అవసరం ”

- Robert K. Merton

9.3. ప్రాధాన్యత :

1. పౌరవిశ్వాసం, సామాజిక ఐక్యతా భావాన్ని సృష్టిస్తుంది.
2. స్థిరమైన మరియు ఊహజనిత సమాజానికి దారితీస్తుంది.
3. ఆర్థికవృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుంది.
4. పౌరులకు అవకాశం ఉండేలా ప్రజాస్వామ్యం నిర్ధారిస్తుంది.
5. జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
6. శాంతియుత సంఘర్షణ పరిష్కారానికి అనుమతిస్తుంది.
7. ప్రజాస్వామ్యం పారదర్శకత మరియు బహిరంగతను ప్రోత్సహిస్తుంది.
8. పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి.
9. పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తిస్వేచ్ఛను ప్రోత్సహిస్తాయి.
10. పౌరవిశ్వాసం మరియు ప్రజాస్వామ్యం శాంతిని పెంపొందిస్తాయి.

9.4. వివరణ :

9.4.1. సామాజిక మూలధనం :

“వ్యక్తుల సోషల్ నెట్ వర్క్ల మధ్య సంబంధాలు, మరియు వాటినుండి ఉత్పన్నమయ్యే పరస్పరం మరియు విశ్వసనీయత యొక్క నిబంధనలు” అని సామాజిక మూలధనాన్ని పుట్టం నిర్వచించారు. ఆరోగ్యకరమైన సమాజపనితీరుకు సామాజిక మూలధనం అవసరమని పుట్టం నమ్మకం. పుట్టం ప్రకారం సామాజిక మూలధనక్షీణత వ్యక్తుల మరియు పని జీవనవిధానంలో మార్పులు, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా పెరుగుదల మరియు సమాజజీవితం నుంచి విడదీయుట మరియు దూరం చేయడం వంటి మొదలగు వాటివలన సంభవిస్తుంది. సామాజిక మూలధన క్షీణత అసమానతలు పెరగడం, సామాజిక చలనశీలత తగ్గడం మరియు పౌరనమ్మకం మరియు విశ్వాసం విచ్ఛిన్నం కావడం వంటివాటికి దారితీస్తుంది. అయితే వ్యక్తులు పనిచేయడం, సమాజకార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం మరియు ప్రభుత్వవిధానాలు వంటివి సామాజిక మూలధనాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయని తద్వారా ఆరోగ్యకరమైన, శక్తివంతమైన ప్రజాస్వామ్యం నిర్మించబడుతుందని మరియు పౌరవిశ్వాసం కూడ సాధించబడుతుందని పుట్టం విశ్వాసం. పుట్టం సామాజిక మూలధనం గురించి తెలిపిన అభిప్రాయాలు అమెరికన్ సమాజంకు సంబంధించినవి.

9.4.2. పౌరఓడంబడిక :

పనిచేసే ప్రజాస్వామ్యంకు సామాజిక మూలధనం చాలా అవసరమని 1960 నుండి అది క్షీణిస్తుందని, అమెరికన్లు తమ కమ్యూనిటీల మరియు ఒకరికొకరు ఎక్కువగా విడిపోతున్నారని పుట్టం వాదన. ప్రజలు సాంఘికవికాసానికి తక్కువ సమయాన్ని వెచ్చిస్తున్నారని, టెలివిజన్ చూడటం వంటి

ఏకాంత కార్యకలాపాలలో ఎక్కువగా నిమగ్నమై ఉంటారని పుట్నం అభిప్రాయం. ప్రజలు ఎవరితో కలవకుండా, సామాజిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనకపోవటం వల్ల సామాజిక మూలధనం క్షీణిస్తుందని, ఇది ప్రజాస్వామ్యపతనానికి, సామాజిక సంస్కృతి క్షీణతకు దారి తీస్తుందని పుట్నం వాదన.

కనుక కమ్యూనిటీ సంస్థలలో చేరడం, సేవకంగా మరియు ఇతరులతో సామాజిక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనడం, సామాజిక కార్యక్రమాలకు ప్రభుత్వనాయకులు పెట్టుబడి పెట్టడం, వంటి వాటి ద్వారా, బలమైన సోషల్ నెట్ వర్క్ లు నిర్మించడం ద్వారా, పౌరులకు నమ్మకాన్ని, భాగస్వామ్యాన్ని కల్పించుట ద్వారా, ఆరోగ్య మరియు శక్తివంత సమాజాన్ని సృష్టించగలమని పుట్నం వాదన.

9.4.3. వైవిధ్యం మరియు సామాజిక ఏకీకరణ :

పుట్నం ప్రకారం వైవిధ్యం పెరగడం వలన సామాజిక మూలధనం తగ్గుతుందని మరియు వివిధ జాతి మరియు జాతి సమూహాల సభ్యుల మధ్య విశ్వాసం తగ్గుతుందన్నారు. “కాంటాక్ట్ ధియరీ” అని పిలువబడే ఈ పరికల్పన, ప్రజలు తమతో సమానమైన వ్యక్తులను విశ్వసించే మరియు సంబంధాలను ఏర్పరచుకొనే అవకాశం ఉందని మరియు పెరిగిన వైవిధ్యం ఎక్కువ సామాజిక విచ్ఛిన్నానికి దారి తీస్తుందన్నారు. కాని సామాజిక మూలధనంపై వైవిధ్యం యొక్క ప్రతికూలప్రభావం అనివార్యం కాదని పుట్నం చెప్పారు. సామాజిక ఏకీకరణను పెంపొందించడానికి పని వైవిధ్యం, సామాజిక సమన్వయాల మధ్య సంబంధాలు, క్రాస్ గ్రూప్ ఇంటరాక్షన్ లు తోడ్పడతాయన్నారు. సామాజిక మూలధనం మరియు పౌర ఒడంబడిక కలిగిన విభిన్న సంఘాలు వైవిధ్యం యొక్క ప్రతికూలప్రభావాలను అధిగమించగలవని, విశ్వాసం మరియు సహకారాన్ని అధికస్థాయిలో సాధించగలవని పుట్నం కనుగొన్నారు.

9.4.4. సంఘీభావం మరియు సామాజిక మూలధనం :

సామాజిక మూలధనం అనేది సమాజంలో వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య సహకారం మరియు సమన్వయం సులభతరం చేసే నెట్ వర్క్ లు, నిబంధనలు మరియు నమ్మకం సూచిస్తుంది. ప్రజాస్వామ్యం పనితీరుకు, ఆర్థికవ్యవస్థ పనితీరుకు సామాజిక మూలధన క్షీణత వలన రాజకీయ పౌర ఒడంబడిక తగ్గడం మరియు ఆర్థికవృద్ధి క్షీణించడం కలవు. సామాజిక మూలధనం క్షీణతకు టెలివిజన్ మరియు ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా పెరుగుదల, ఆర్గనైజేషన్, పని మరియు కుటుంబ జీవితాలలో మార్పులు United States of Americaలో ఉన్నాయి. ఈ మార్పులు సామాజిక సంబంధాలను మరియు పరస్పర చర్యలను బలహీనపరిచి సామాజిక మూలధనాన్ని USAలో దెబ్బతీశాయి అని పుట్నం వాదన.

సామాజిక మూలధనం సమాజం అంతటా సమానంగా పంపిణీ చేయబడదని మరియు కొన్ని సమూహాలు ఇతరుల కంటే ఎక్కువ సామాజిక మూలధనం పొందే అవకాశం ఉందని పుట్నం పేర్కొన్నారు. సామాజిక మూలధనం విద్య, ఆదాయం, సామాజిక హోదాతో ముడిపడి ఉందని పుట్నం పేర్కొన్నారు. United States of America లో సామాజిక మూలధన క్షీణతను, కమ్యూనిటీ ఎంగేజ్ మెంట్, స్వచ్ఛందసేవ మరియు పౌరభాగస్వామ్యాన్ని

ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు, తగ్గించి సామాజిక మూలదనం నిర్మించడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్యం బలోపేతం చేయడానికి సహాయపడతాయని పుట్లం సూచించారు.

9.4.5. నమ్మకం ప్రాధాన్యత :

రాబర్ట్ పుట్లం సామాజిక, ఆర్థిక వృద్ధికి నమ్మకం చాలా అవసరమని, సమాజ ఆరోగ్యానికి సూచికగా భావించారు. సమాజంలోని వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య సహకారం మరియు సమన్వయాన్ని సులభతరం చేసే నెట్వర్క్లు, నిబంధనలు మరియు విలువలను సూచించే సామాజిక మూలధనంలో విశ్వాసం ముఖ్యభాగం అని పుట్లం భావన. నమ్మకం అనేది సామాజిక మూలధనంలో ముఖ్య అంశం. ఎందుకంటే వ్యక్తులు ఒకరినొకరు బాగా తెలియని లేదా ఇంతకు ముందు పరస్పరచర్య చేయని పరిస్థితుల్లో కూడ ఒకరినొకరితో సహకరించుకోవడానికి నమ్మకం వీలు కల్పిస్తుంది ఆర్థికాభివృద్ధికి కూడ నమ్మకం ముఖ్యమన్నారు పుట్లం. ఎందుకంటే ఇది లావాదేవీల ఖర్చులను తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది. మరియు వ్యక్తులు మరియు సమూహాల మధ్య సమాచారం మరియు వనరుల ప్రవాహాన్ని సులభతరం చేస్తుంది. నమ్మకం ఎక్కువగా ఉన్న సమాజాలలో వ్యక్తులు ఒకరిపై ఒకరు పెట్టుబడి పెట్టే అవకాశం ఉంది. ఇది ఆర్థికవృద్ధికి మరియు శ్రేయస్సుకు దారితీస్తుంది. నమ్మకం అనేది అవినీతి, అసమానత మరియు సామాజిక బహిష్కరణ వంటి కారణాల వలన సులభంగా క్షీణిస్తుందని పుట్లం పేర్కొన్నారు. నమ్మకం తక్కువగా ఉన్నప్పుడు, ఇది సహకారం మరియు సామాజిక విచ్ఛిన్నానికి దారి తీస్తుందని, వ్యక్తులు మరియు మొత్తం సమాజానికి ప్రతికూలపరిణామాలను కలిగిస్తుందని భావన.

9.4.6. బంధించడం మరియు వంతెన సామాజిక మూలధనం :

అమెరికాలో సామాజిక మూలధనం, సామాజిక సంబంధాల కనెక్షన్లు మరియు నెట్వర్క్లు క్షీణిస్తున్నాయని పుట్లం వాదించారు. రెండురకాల మూలధనం గుర్తించారు. సామాజిక మూలధనం బంధించడం మరియు సామాజిక మూలధనం వెంతెన చేయడం.

సామాజిక మూలధనం బంధించడం అనేక కుటుంబసభ్యులు, స్నేహితులు మరియు పొరుగువారు వంటి ఒకరినొకరు పోలిఉండే వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలను సూచిస్తుంది. ఈ రకమైన మూలధనం (సామాజిక) ఇప్పటికే ఉన్న సామాజిక నిబంధనలు మరియు విలువలను బలోపేతం చేస్తుంది. మరియు సమూహం వెలుపల ఉన్న వారితో పరస్పర చర్యలను పరిమితం చేయును. బ్రిడ్జింగ్ సోషల్ క్యాపిటల్, మరొకపైపు, విభిన్న సామాజిక ఆర్థికనేపథ్యాలు, మతాలు లేదా జాతులు వ్యక్తులు ఒకరినొకరు భిన్నమైన వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలను సూచిస్తుంది. ఈ రకమైన సామాజిక మూలధనం వివిధ సమూహాల మధ్య ఎక్కువ సహనం, అవగాహన మరియు సహకారానికి దారితీస్తుంది. సంఘాలకు క్రొత్త అవకాశాలను సృష్టించగలదు.

ఆరోగ్యకరమైన సమాజానికి బంధం మరియు సామాజిక మూలధనాన్ని వంతెనచేయడం రెండూ ముఖ్యం అని పుట్లం వాదన. సామాజిక మూలధనాన్ని బంధించడం అనేది సామాజిక మద్దతును మరియు స్వంతం అనే భావానిన అందిస్తుంది. అయితే సామాజిక మూలధనాన్ని వంతెన చేయడం అనేది సమస్యలను పరిష్కరించడానికి మరియు ఆవిష్కరణలకు మెరుగైన సన్నద్ధత కల్గిన విభిన్న మరియు సమగ్ర సమాజాన్ని

సృష్టిస్తుంది అయితే ...లో రెండురకాల సామాజిక మూలధనంలో క్షీణత ఉందని పుట్నం సూచించారు. పెరిగిన పట్టణీకరణ, టెలివిజన్ మరియు కుటుంబ నిర్మాణంలో మార్పులు వంటి అనేక కారణాల వలన క్షీణత సంభవించిందని పుట్నం వాదన. సామాజిక మూలధనంలో ఈ క్షీణత అమెరికన్ సమాజానికి ప్రతికూల పరిణామాలను కలిగించిందని, పౌర ఒడంబడిక మరియు విశ్వాసం తగ్గుదల మరియు రాజకీయ మరియు అసమానత పెరుగుదల వంటి సమస్యలను సృష్టించిందని పుట్నం వాదన.

9.4.9. పౌరమౌలిక సదుపాయాలు :

పుట్నం ముఖ్య భావనలో ఒకటి పౌరమౌలిక సదుపాయాలు. ఇది సంఘంలో పౌర ఒడంబడిక మరియు సామాజిక మూలధనంకు మద్దతు యిచ్చే నెట్‌వర్క్‌లు, సంస్థలు మరియు నిబంధనలను సూచిస్తుంది. ఆరోగ్యకరమైన, శక్తివంతమైన కమ్యూనిటీలను నిర్మించడానికి మరియు కొనసాగించడానికి బలమైన పౌరమౌలిక సదుపాయాలు అవసరం అని పుట్నం వాదించారు.

పౌరఅవస్థాపనకు ఉదాహరణ :

కమ్యూనిటీ సంస్థలు	(ఉదా: చర్చలు, పాఠశాలలు, క్లబ్బులు)
బహిరంగ ప్రదేశాలు	(ఉదా : పార్కులు, లైబ్రరీలు)
స్థానిక మీడియా సంస్థలు	(ఉదా: వార్తా పత్రికలు, రేడియో స్టేషన్)
రాజకీయ సంస్థలు	(ఉదా: నగరకౌన్సిల్‌లు, పాఠ్యశాలబోర్డులు)

పౌరమౌలిక సదుపాయాల యొక్క ఈ అంశాలు బలంగా మరియు బాగా అనుసంధానించబడినప్పుడు, అవి పౌర ఒడంబడిక మరియు సామాజిక మూలధనం యొక్క ... చక్రాన్ని సృష్టిస్తాయని పుట్నం వాదన. ప్రజలు తమ కమ్యూనిటీలలో పాల్గొనడానికి, వారి పొరుగువారితో సంబంధాలను ఏర్పరచుకోవడానికి మరియు బలమైన పౌరమౌలిక సదుపాయాలను ప్రాప్యత కలిగి ఉన్నప్పుడు సమస్యలను పరిష్కరించడానికి, కలిసి పనిచేయుటకు ఎక్కువ అవకాశం ఉంది. పౌరమౌలిక సదుపాయాలు బలహీనత లేదా విచ్ఛిన్నం అయినప్పుడు అది విచ్ఛేదనం మరియు సామాజిక ఒంటరితనం యొక్క అ..... దారి తీస్తుంది. ప్రజలు తమ కమ్యూనిటీల నుండి డిస్‌కనెక్ట్ అయినట్లు, తమ పొరుగువారిపై అపనమ్మకం మరియు మార్పును ప్రభావితం చేయలేదని భావించవచ్చు.

9.4.10. బలమైన ప్రజాస్వామ్యం :

బలమైన ప్రజాస్వామ్యం నిర్మించుటకు సామాజిక మూలధనం పెంపొందించడం అవసరమని పుట్నం అభిప్రాయం. ఇది వ్యక్తులు మరియు సహకారాన్ని సులభతరం చేసే నెట్‌వర్క్‌లు, నిబంధనలు మరియు నమ్మకం అని నిర్వచించారు. సామాజిక మూలధనం, పుట్నం ప్రకారం, స్వచ్ఛందసేవ, కమ్యూనిటీ సంస్థలలో పాల్గొనడం మరియు రాజకీయ కానిర్యకలాపాలలో పాల్గొనడం వంటి వివిధరకాల పాత ఒడంబడికలద్వారా నిర్మించవచ్చు.

సామాజిక మూలధనం నిర్మించడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేయడానికి పుట్నం

వ్యూహాలు.

1. కమ్యూనిటీ సంస్థలలో భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించండి:

చర్చలు, క్రీడాబృందాలు మరియు క్లబ్బులు..... కమ్యూనిటీ సంస్థలలో పాల్గొనడం, వ్యక్తుల మధ్య సంబంధాలు మరియు నమ్మకం పెంపొందించడం ద్వారా సామాజిక మూలధనం నిర్మించవచ్చుని పుట్టం వాదన.

2. పౌరవిద్యకు మద్దతు :

విద్యలో పౌరవిద్యను చేర్చాలని, ఇది విద్యార్థులకు ప్రజాస్వామ్యం, పౌర ఒడంబడిక మరియు సామాజిక మూలధనం గురించి బోధిస్తుందని పట్టం అభిప్రాయం.

3. రాజకీయ భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించండి :

పౌరుల మధ్య భాగస్వామ్య బాధ్యత మరియు జవాబుదారీతనం యొక్క భావాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా ఓటింగ్ వంటి రాజకీయ భాగస్వామ్యం, సామాజిక మూలధనం నిర్మించడంలో సహాయపడుతుందని పుట్టం వాదించారు.

4. వైవిధ్యం మరియు సమగ్రతను ప్రోత్సహించండి :

బలమైన ప్రజాస్వామ్యం నిర్మించాలంటే వైవిధ్యాన్ని స్వీకరించడం మరియు కలుపుకొని పోవడాన్ని ప్రోత్సహించడం అవసరం అని పుట్టం అభిప్రాయం. ఇది వివిధ సమూహాల మధ్య విశ్వాసం మరియు సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందించడంలో సహాయపడుతుంది.

9.5. విమర్శలు :

- సామాజిక మూలధనం పై పుట్టం పెట్టిన దృష్టి ఇరుకైనదని మరియు ఆర్థికాభివృద్ధి, రాజకీయపరిస్థితులు మరియు వ్యక్తిగత హక్కులు వంటి ప్రజాస్వామ్యంకు దోహదపడే ముఖ్య అంశంను పుట్టం పట్టించుకోలేదని విమర్శ.
- పుట్టం సిద్ధాంతం సమాజంలోని అధికారసంబంధాలు విస్మరిస్తుందని విమర్శ.
- సామాజిక మూలధనంపై దృష్టి కేంద్రీకరించడం ప్రజాస్వామ్యాన్ని అణగారిన ద్రాకర్ల లోతైన నిర్మాణ సమస్యలను విస్మరించే “అనుభూతి - మంచి” విధానానికి దారితీస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు.
- పుట్టం సిద్ధాంతం ప్రపంచీకరణ మరియు మారుతున్న సామాజిక నిర్మాణాలపై శ్రద్ధ చూపలేదనే విమర్శకలదు.
- పుట్టం సిద్ధాంతం ప్రపంచీకరణ మరియు మారుతున్న సామాజిక నిర్మాణాలపై శ్రద్ధ చూపలేదనే

విమర్శకలదు.

- పుట్నం సిద్ధాంతం సాధారణ పౌరుల పౌర ఒడంబడిక ప్రాముఖ్యత తెలియజేస్తుంది. కాని ప్రజాస్వామ్యం రూపొందించడంలో ఉన్నతవర్గాల పాత్రను విస్మరిస్తుందనే విమర్శ కలదు.

9.6. ముగింపు :

సామాజిక మూలధనం క్షీణించడం United Sates of Americaలో ప్రజాస్వామ్యానికి ముప్పును కలిగిస్తుందని పుట్నం భావన. పౌరవిశ్వాసం మరియు ఒడంబడిక యొక్క బలమైన భావన. పౌరవిశ్వాసం మరియు ఒడంబడిక యొక్క బలమైన భావన లేకుండా, ప్రజలు రాజకీయప్రక్రియలో పాల్గొనడం, ప్రభుత్వ అధికారులను జవాబుదారీగా ఉంచడం మరియు ఉమ్మడి సమస్యలు పరిష్కరించడానికి కలసి పనిచేయడం చాలా తక్కువ. సమాజిక మూలధనం మరియు పౌర ఒడంబడిక పునరుజ్జీవింప చేయడం కోసం, కమ్యూనిటీ సంస్థలను బలోపేతం చేయడం, స్వచ్ఛందంగా మరియు సేవను ప్రోత్సహించడం, ఎక్కువ సామాజిక మరియు ఆర్థికసమాత్వం పెంపొందించడం వంటి వ్యూహాలను పుట్నం సూచించారు. మొత్తం మీద పుట్నం ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యం కోసం మూలధనం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ మరియు బలమైన సంఘాలు మరియు పౌరసంస్థలు నిర్మించడానికి మరియు నిర్వహించడానికి పునరుద్ధరింపబడిన ప్రయత్నాల అవసరాన్ని ప్రధానమైనదిగా చేస్తుంది.

9.7. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. పౌరనమ్మకం మరియు ప్రజాస్వామ్యంపై రాబర్ట్ పుట్నం అభిప్రాయాలు వివరించుము ?
2. రాబర్ట్ పుట్నం పౌరనమ్మకం మరియు ప్రజాస్వామ్యంపై విమర్శలేవి?

9.8. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

1. Making Democracy Work - Robert Putanm
2. Remaking civic society - Vikas Jambhulkar, Jitendra Wasnik, Mohan Kashikar

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు

- జువాన్ లింజ్, అల్ఫ్రెడ్ స్టెపాన్

Democratic Transition in Developing Countries

- Juan Linz, Alfred Stepan

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 10.1. పరిచయం
- 10.2. నిర్వచనాలు
- 10.3. ప్రాముఖ్యత
- 10.4. కీలకదశలు
- 10.5. వివరణ
- 10.6. విమర్శలు
- 10.7. ముగింపు
- 10.8. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 10.9. ఆచూకీగ్రంథాలు

10.1. పరిచయం :

జువాన్ లింజ్ :

జువాన్ లింజ్ స్పానిష్ అమెరికన్ రాజకీయశాస్త్రవేత్త. తులనాత్మక రాజకీయరంగంలో ప్రముఖుడు. లింజ్ అధికారవాదం మరియు ప్రజాస్వామీకరణపై ప్రసిద్ధిచెందారు. ముఖ్యంగా దక్షిణ ఐరోపా మరియు లాటిన్ అమెరికా సందర్భంలో “ప్రజాస్వామ్యానికి పరివర్తనలు” అనే దృగ్విషయాన్ని అధ్యయనం చేసిన మొదటి రాజకీయ శాస్త్రవేత్తలలో ఒకడు. ఈ అంశంపై అతని పరిశోధన ప్రజాస్వామ్య అధ్యయనాల రంగాన్ని రూపొందించడంలో సహాయపడింది. లింజ్ ప్రభుత్వ అధ్యక్షవ్యవస్థల అధ్యయనానికి కూడ ముఖ్య సమాచారం అందించింది. ప్రభుత్వరూపంగా అధ్యక్షత యొక్క ప్రయోజనాలు మరియు అప్రయోజనాలపై చర్చలను రూపొందించడంలో లింజ్ పరిశోధన ప్రభావవంతంగా ఉంది. లింజ్ Political Science రంగంలో తన అనేక సేవలకు అవార్డులు మరియు గౌరవాలను అందుకున్నాడు.

అల్ఫ్రెడ్ స్టెపాన్

అల్ఫ్రెడ్ స్టెపాన్ కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయంలో రాజకీయ శాస్త్రవేత్త మరియు ప్రభుత్వ ప్రొఫెసర్. అతను తులనాత్మక రాజకీయాలు, ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు, మతం మరియు రాజకీయాల మధ్య

సంబంధాలపై చేసిన కృషికి ప్రసిద్ధిచెందారు. స్టెపన్ పరిశోధన లాటిన్ అమెరికా, తూర్పు ఐరోపా మరియు మధ్య ప్రాచ్యంతో సహా ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో ప్రజాస్వామ్యసంస్థల అభివృద్ధిపై కృషి సారించింది. ప్రజాస్వామిక పాలనల ఏకీకరణలో పౌరసమాజం, రాజకీయ పోరాటం మరియు మీడియా పాత్రపై ప్రత్యేక ఆసక్తి కనపరచారు. జువాన్ లింజ్ తో కలిసి రచించిన “The Break down of Democratic Regimes” సామాజిక సమూహ మరియు సంస్థల మధ్య అధికార సమతూకం ఉన్నప్పుడు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు విజయవంతం అయ్యే అవకాశం ఉందని వాదించారు.

10.1.2. (విషయ) పరిచయం :

జువాన్ లింజ్ మరియు అల్రెడ్ స్టెపన్ రాజకీయ శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన అనేది సంక్లిష్టమైన మరియు క్రమమైన ప్రక్రియ అని వారు వాదిస్తున్నారు. అధికారాన్ని పంచుకోవడానికి పాలకవర్గాల సముఖత, పౌరసమాజం యొక్క బలం మరియు సహాయక అంతర్జాతీయ వాతావరణం యొక్క ఉనికి వంటి అంశాల కలయిక అవసరం.

లింజ్ మరియు స్టెపన్ ప్రజాస్వామ్యపరివర్తన ప్రక్రియలో మూడు కీలకదశలను గుర్తించారు.

- 1) రాజకీయస్థలం తెరవడం
- 2) ప్రజాస్వామ్యసంస్థల స్థాపన
- 3) ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఏకీకృతం చేయడం

రాజకీయస్థలం తెరుచుకునే సమయంలో, అధికార నియంత్రణల సడలింపు ప్రతిపక్షసమూహాలు మరియు పౌరసమాజసంస్థల ఆవిర్భావం ఉంది. దీని తర్వాత ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ పనితీరుకు అవసరమైన రాజ్యాంగం, పత్రికాస్వేచ్ఛ మరియు స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ వంటి ప్రజాస్వామ్య సంస్థల స్థాపన జరుగుతుంది. చివరిగా ఏకీకరణ దశలో, ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థ మరింత స్థిరపడుతుంది. ప్రజాస్వామ్య నిబంధనలు మరియు విలువలు మరింత విస్తృతంగా ఆమోదించబడతాయి.

లింజ్ మరియు స్టెపన్ కూడ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలో పౌరసమాజపాత్రను నొక్కి చెప్పారు. ప్రభుత్వాలను జవాబుదారీగా ఉంచడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రోత్సహించడానికి బలమైన మరియు స్వతంత్ర పౌరసమాజం అవసరమని వారు వాదించారు. పౌరసమాజం సమాజంలోని వివిధ సమూహాల మధ్య వారధిగా పనిచేస్తుందని, సమాజిక ఐక్యతను ప్రోత్సహించడానికి మరియు సంఘర్షణలను నివారించడానికి సహాయపడుతుందని వారి అభిప్రాయం. అదనంగా లింజ్ మరియు స్టెపన్ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలో అంతర్జాతీయ కారకాల ప్రాముఖ్యతను ప్రధానంగా భావించారు. ఆర్థికసహాయం మరియు దౌత్య... ఒత్తిడితో సహాయక అంతర్జాతీయ వాతావరణం ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణను ప్రోత్సహించడానికి మరియు పాలక వర్గాలకు రాయితీలు కల్పించడానికి ప్రోత్సాహకాలను అందించడానికి సహాయపడుతుందని వారివాదన.

10.2. నిర్వచనాలు :

ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన అనేది నిరంకుశ పాలన నుండి ప్రజాస్వామ్య పాలనకు పరివర్తన

- శామ్మూల్ పి.

“కొంతవరకు చట్టబద్ధతతో కూడి ప్రజాస్వామ్య పాలనను స్థాపించే ప్రక్రియ” ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన.

“పూర్తి ప్రజాస్వామ్యం తప్పనిసరిగా సాధింపకుండా అప్రజాస్వామికపాలన నుండి మరింత ప్రజాస్వామ్యానికి వెళ్ళే ప్రక్రియ”

10.3. ప్రాముఖ్యత :

- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ప్రాథమిక మానవహక్కులు మరియు వాక్స్వాతంత్ర్యం, సహవాసం మరియు భావవ్యక్తీకరణ వంటి స్వేచ్ఛలు రక్షించడంలో సహాయపడతాయి.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన అనేది ప్రతి ఒక్కరూ చట్టానికి లోబడేవిధంగా, జవాబుదారీతనంగా ఉండే విధంగా, అధికార దుర్వినియోగాన్ని చేయకుండా ఉండేందుకు తోడ్పడుతుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ఆర్థికవృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుంది. ఆర్థికపోటీని ప్రోత్సహించడంలో మరియు అవినీతిని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం మరియు ప్రజలభాగస్వామ్యం పెంచడం ద్వారా పాలనను మెరుగుపరచడంలో తోడ్పడుతుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన సంఘర్షణలను తగ్గిస్తుంది. శాంతికి దోహదపడుతుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన అంతర్జాతీయ సంబంధాలు బలోపేతం చేస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ద్వారా పౌరులకు సాధికారత లభిస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ఆవిష్కరణను ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు పర్యావరణం మెరుగుపరుస్తుంది.

కీలకదశలు 4 జువాన్‌లింజ్ మరియు స్టెపన్ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ప్రక్రియ

- **తెరవడం :** రాజకీయ వ్యవస్థను ప్రారంభించడం. ఇందులో రాజకీయపార్టీలు, పౌరసమాజసంస్థలు మరియు మీడియాపై పరిమితుల సడలింపు ఉంటుంది. ఇది ఎక్కువ రాజకీయపోటీని మరియు బహిరంగ ఆలోచనల మార్పిడిని అనుమతిస్తుంది.
- **పురోగతి :** నిరంకుశపాలన బలహీనపడటం మరియు ప్రతిపక్షం పట్టుసాధించగలిగే కీలక పరిణామం లేదా మార్పు యొక్క లక్షణాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ఆర్థిక సంక్షోభం, సామాజిక లేదా అంతర్జాతీయ ఒత్తిడి వంటి అనేక కారణాల వల్ల ఇది ప్రేరేపించబడవచ్చు.
- **ఏకీకరణ :** ఇందులో ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు మరియు అభ్యాసాల స్థాపన ఉంటుంది. ఇందులో స్వతంత్ర న్యాయవ్యవస్థ, అభివృద్ధి మరియు స్వేచ్ఛాయుత, న్యాయమైన ఎన్నికల వ్యవస్థ, శక్తివంత పౌరసమాజం కలవు.
- **సంస్థాగతీకరణ :** ఇందులో ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులు మరియు విలవలను, రాజకీయ సంస్కృతి సమాజంలో

పొందుపరచడం ఉంటుంది. దీనికి ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రోత్సహించడానికి మరియు కాలక్రమేణ అవి సమర్థింపబడుతున్నాయని నిర్ధారించి నిరంతర ప్రయత్నం అవసరం.

10.5. వివరణ :

జువాన్ లింజ్ మరియు ఆల్ఫ్రెడ్ స్టెపన్ అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనపై వికృత అధ్యయనం చేశారు. విజయవంతమైన ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు కొన్ని పరిస్థితులు మరియు అంశాలను గుర్తించారు.

10.5.1. ప్రజాస్వామ్యానికి ముందస్తు షరతులు :

ప్రజాస్వామ్యం విజయవంతం కావాలంటే సాపేక్షంగా అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థికవ్యవస్థ, బలమైన పౌరసమాజం మరియు ప్రజాస్వామ్యంకు విలువ ఇచ్చే రాజకీయ సంస్కృతి వంటి ముందస్తు షరతులు తప్పనిసరిగా ఉండాలని లింజ్, స్టెపన్ వాదన.

10.5.2. ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన పాత్ర :

లింజ్ మరియు స్టెపన్ ప్రకారం ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు రాజకీయ ప్రముఖుల ప్రవర్తన కీలకం. ఉన్నత వర్గాలు ప్రజాస్వామ్య పోటీ నియమాలను అంగీకరించి, శాంతియుతంగా అధికారాన్ని బదిలీచేయడానికి సిద్ధంగా ఉంటే, ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన విజయవంతమవుతుంది.

10.5.3. రాజ్యాంగ రూపకల్పన :

లింజ్ మరియు స్టెపన్ రాజ్యాంగంలో రాజకీయ అధికారం వ్యక్తిగత హక్కులు, స్వేచ్ఛల రక్షణ మరియు రాజకీయవైరుధ్యాలను శాంతియుతంగా పరిష్కరించే యంత్రాంగాలపై తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్లు ఉండాలని వాదించారు.

10.5.4. పౌరసమాజం యొక్క పాత్ర :

ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలో పౌరసమాజం, ప్రభుత్వ అధికారానికి చెక్ గా పనిచేస్తుంది. మరియు ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు ప్రమాణాలు సమర్థించడానికి సహాయపడతాయని లింజ్ మరియు స్టెపన్ పేర్కొన్నారు.

10.5.5. అంతర్జాతీయ వాతావరణం :

United States మరియు European Union వంటి అంతర్జాతీయ దేశాలు ఆర్థికసహాయం, సాంకేతికసహాయం మరియు రాజకీయ వైతిక మద్దతు అందించడం ద్వారా ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు మద్దతు ఇవ్వడంలో కీలకపాత్ర పోషిస్తాయని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదన. ప్రపంచవ్యాప్తంగా శాంతి మరియు స్థిరత్వాన్ని పెంపొందించాలని ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనాలకు మద్దతు ఇవ్వాలని బాధ్యత అంతర్జాతీయ

సమాజంగా ఉందని వీరి వాదన.

10.5.6. పురోగతి :

ఇది ప్రజాస్వామ్య మార్పుకు అవకాశాలను సృష్టించే తీవ్రమైన రాజకీయ మరియు సామాజిక తిరుగుబాటుకు సంబంధించినది. ఈ లక్షణం ఆర్థికసంక్షోభం, సామూహిక సమీకరణ లేదా పాలకవర్గాలో చీలిక వంటి కారణాల వల్ల ప్రేరేపించవచ్చు.

10.5.7. సంస్థల ప్రాముఖ్యత :

విజయవంత ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు స్వతంత్రస్వామ్యవస్థ, స్వేచ్ఛా పత్రికా వ్యవస్థ మరియు శక్తివంత పౌరసమాజంతో సహా బలమైన మరియు సమగ్ర సంస్థలు అవసరమని లింజ్ మరియు స్టెపన్ భావించారు. ఈ సంస్థలు రాజ్యాధికారానికి చెక్ను అంకస్తాయి. మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రమాణాలు మరియు విలువలు సమర్థించబడుతున్నాయని నిర్ధారించడానికి సహాయపడతాయి.

10.5.8. సైన్యం పాత్ర :

అనేక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో, మిలిటరీ రాజకీయాలలో ముఖ్యపాత్ర పోషించింది. తరచుగా మధ్యవర్తిగా లేదా పాలకుడిగా కూడా వ్యవహరిస్తుంది. లింజ్ మరియు స్టెపన్ విజయవంతమైన ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు సైన్యాన్ని రాజకీయాలనుండి తొలగించి పౌర నియంత్రణలో ఉంచాలని వాదించారు. చట్టపరమైన మరియు రాజ్యాంగ సంస్కరణల కలయికతోపాటు పౌరనేతృత్వంలోని సంస్థలను నిర్మించే ప్రయత్నం ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చు.

10.5.9. రాజకీయ సంస్కృతి :

విజయవంతమైన ప్రజాస్వామ్యాలకు ప్రజాస్వామ్య నిబంధనలు మరియు సంస్థలకు విలువనిచ్చే రాజకీయ సంస్కృతి అవసరమని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదించారు. ఇందులో స్వేచ్ఛాయుతమైన మరియు న్యాయమైన ఎన్నికలకు నిబద్ధత, మానవహక్కులపట్ల గౌరవం మరియు రాజకీయ ప్రత్యర్థులతో రాజీ మరియు చర్చలకు సముఖ్యత ఉంటుంది.

10.5.10. ఇల్లిబరల్ డెమోక్రసీ ప్రమాదం (Illiberal Democracy) :

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఇల్లిబరల్ డెమోక్రసీ ఉద్భవించే అవకాశం గురించి లింజ్ మరియు స్టెపన్ ఆందోళన చెందారు. ఇది ప్రజాస్వామ్యం యొక్క రూపం, దీనిలో స్వేచ్ఛను పరిమితం చేయడానికి మరియు మానవ హక్కులను ఉల్లంఘించబడి ప్రజాస్వామ్య విధానాలు ఉపయోగింపబడతాయి. ఉదారవాద ప్రజాస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం చాలా ముఖ్యం అని వారు వాదించారు. ఇందులో ప్రజాస్వామ్య విధానాలు మరియు వ్యక్తిగత హక్కుల పరిరక్షణ రెండూ ఉంటాయి.

10.5.11. రాజకీయ పార్టీలు :

రాజకీయ ప్రక్రియలో పాల్గొనేందుకు పౌరులకు పార్టీలు ఒక మార్గాన్ని అందజేస్తాయని మరియు ప్రజాస్వామ్య మార్పుకోసం మద్దతును నిర్వహించడానికి మరియు సమీకరించడానికి రాజకీయ పార్టీలు సహాయపడతాయని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదన.

10.5.12. ఆర్థిక అభివృద్ధియొక్క సవాలు :

ఆర్థికవృద్ధి ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యానికి కొత్త అవకాశాలను సృష్టించగలదని, ప్రజాస్వామ్య సంస్థలకు మద్దతును పెంపొందించుటకు సహాయపడుతుందని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదించారు. అయినప్పటికీ ఆర్థిక అసమానత ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వంకు ముప్పు కలిగించే సామాజిక మరియు రాజకీయ ఉద్రిక్తతలను సృష్టించగలదని కూడ వారు వాదించారు.

10.5.13. ప్రజాస్వామ్య ఏకీకరణ :

ప్రజాస్వామ్య ఏకీకరణలో దీర్ఘకాలికంగా స్థిరమైన మరియు సమర్థవంతమైన ప్రజాస్వామ్య సంస్థల స్థాపన ఉంటుంది. ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు ధృఢంగా స్థాపించబడి, రాజకీయప్రముఖులు మరియు సమాజం ఆమోదించేవరకు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు పూర్తికావని వారు వాదించారు. ప్రజాస్వామ్య ఏకీకరణ అనేది క్రమంగా కొనసాగుతున్న ప్రక్రియ అని, దీనికి నిరంతర శ్రద్ధ, కృషి అవసరమని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదించారు.

10.5.14. చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక కారకాల ప్రభావం :

ఐరోపా మరియు ఉత్తర అమెరికా వంటి బలమైన ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయాలు ఉన్న దేశాలు, అటువంటి సంప్రదాయాలు లేని దేశాలకంటే ప్రజాస్వామ్యంకు సులభంగా మారవచ్చని వారు వాదించారు. మతం లేదా జాతి ప్రాముఖ్యత వంటి సాంస్కృతిక అంశాలు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనం విజయాన్ని ప్రభావితం చేయగలవని లింజ్ స్టెపన్ గుర్తించారు.

10.5.15. ప్రజాస్వామ్య నాయకత్వం :

ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకు కట్టుబడి, ప్రజాస్వామ్య మార్పుకోసం రిస్క్ తీసుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్న నాయకులు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు ఉపయోగపడతారని సహాయపడేవారని వారు వాదించారు. ప్రజాస్వామ్యానికి కట్టుబడిలేని నాయకులు లేదా ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలకంటే తమ స్వంత ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత నాయకులు ప్రజాస్వామ్య స్థిరత్వానికి గణనీయమైన ముప్పును కలిగి ఉంటారని కూడ లింజ్ మరియు స్టెపన్ గుర్తించారు.

10.5.16. సంస్థాగత ఇంజనీర్ :

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన తరచుగా తనిఖీలు మరియు బ్యాలెన్స్ల వ్యవస్థ రూపొందించడానికి, కార్యనిర్వాహక అధికారాన్ని పరిమితం చేయడానికి, ఉచిత మరియు న్యాయమైన

ఎన్నికలకు నిర్ధారించడానికి సంస్థాగత ఇంజనీరింగ్ అవసరమని లింజ్ మరియు స్టెపన్ రూపొందించారు. ఇందులో కొత్త సంస్థలను సృష్టించడం లేదా ఇప్పటివరకు ఉన్న వాటిని సంస్కరించడం వంటివి ఉండవచ్చు.

10.5.17. నిరంకుశత్వప్రమాదాలు :

లింజ్ మరియు స్టెపన్ నిరంకుశత్వ ప్రమాదాలవల్ల ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు తారుమారయ్యేలేదా నిలిచిపోయే అవకాశం ఉంది. బలహీనసంస్థలు, ఆర్థిక అసమానత మరియు బలమైన పౌరసమాజం లేకపోవడంతో సహా నిరంకుశత్వానికి దోహదపడే అనేక అంశాలను వారు గుర్తించారు.

10.5.18. తులనాత్మక దృక్పథం :

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశంలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలను అర్థం చేసుకోవడానికి తులనాత్మక దృక్పథం అవసరమని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదించారు. విజయం లేదా వైఫల్యానికి దోహదపడే సాధారణ నమూనాలు మరియు కారణాలను గుర్తించడానికి మేధావులు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన యొక్క విభిన్న సందర్భాలను పోల్చాలని వారు సూచిస్తున్నారు.

10.5.19 సమ్మిళిత సంస్థల ఆవశ్యకత :

లింజ్ మరియు స్టెపన్ వివిధ సామాజిక సమూహాల ఆసక్తులు మరియు డిమాండ్లకు అనుగుణంగా కలుపుకొనిపోయే సంస్థల ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పారు. సంస్థలు కలుపుకొని భాగస్వామైనప్పుడు ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలు విజయవంతం అయ్యే అవకాశం ఉందని వారు సూచిస్తున్నారు.

10.5.20. మీడియాస్వేచ్ఛ :

లింజ్ మరియు స్టెపన్ స్వేచ్ఛ మరియు స్వతంత్ర మీడియా పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం మరియు బహిరంగచర్చను ప్రోత్సహించుటలో సహాయపడుతుందని మరియు ప్రభుత్వ అధికార దుర్వినియోగానికి చెక్ గా పనిచేస్తుందని వారు వాదించారు.

10.5.21. జాతివైవిధ్యం :

కొన్ని దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు జాతివైవిధ్యం సవాళ్ళను కలిగిస్తుందని లింజ్ మరియు స్టెపన్ అభిప్రాయం. ప్రజాస్వామ్య ఏకీకరణను ప్రోత్సహించే ప్రయత్నాలు తప్పనిసరిగా వివిధ జాతుల సమూహాల అవసరాలు మరియు ప్రయోజనాలను పరిగణలోనికి తీసుకోవాలని మరియు వైరుధ్యానికి అనుగుణంగా మరియు జాతిసంఘర్షణను నిరోధించడానికి సంస్థలు తప్పనిసరిగా రూపొందించబడాలని వారు సూచిస్తున్నారు.

- ఆర్థికఅభివృద్ధి, సామాజిక అసమానత మరియు అంతర్జాతీయ సంబంధాలవరం ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు దోహదపడే నిర్మాణాత్మక అంశాలను లివిన్ స్టెపన్ విస్తరించారనే విమర్శకలదు.

- లివిన్ మరియు స్టెపన్ ఉన్నత వర్గాలు ఏకాభిప్రాయంపై అధిక ప్రాధాన్యత యిచ్చి, ప్రజాస్వామ్య మార్పుకోసం అట్టడుగు వర్గాలు చేసే ఉద్యమాలపై తక్కువ ప్రాధాన్యత చూపారని విమర్శకలదు.
- లివిన్ మరియు స్టెపెన్ సిద్ధాంతాలు “యూరోసెంట్రల్” అని కొందరు విమర్శించారు.
- లివిన్ మరియు స్టెపన్ సిద్ధాంతాలు అధికార వారసత్వాల ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్ళను తగినంతగా పరిష్కరించలేదని వాదించారు.
- లివిన్ మరియు స్టెపెన్ ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలో లింగవైవిధ్యం పాత్రను తగినంతగా ప్రస్తావించలేదనే విమర్శకలదు.
- లివిన్ మరియు స్టెపన్ ప్రజాస్వామ్య ఏకీకరణపై సంపూర్ణ అవగాహన కలిగించలేదనే విమర్శకలదు.

10.7. ముగింపు :

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామీకరణ ప్రక్రియ సంక్లిష్టమైనది మరియు బహుముఖంగా ఉందని లింజ్ మరియు స్టెపన్ వాదించారు. ప్రజాస్వామ్య సంస్కృతిని స్థాపించాల్సిన అవసరం, సమర్థవంతమైన రాజ్యసంస్థలను నిర్మించాల్సిన అవసరం మరియు శక్తివంతమైన పౌరసమాజాన్ని స్థాపించాల్సిన అవసరంతో సహా అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రజాస్వామ్యాలు ఎదుర్కొంటున్న అనేక కీలక సవాళ్ళను గుర్తించారు.

10.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. ప్రజాస్వామ్య పరివర్తన ప్రాముఖ్యతను పేర్కొనుము ?
2. లింజ్ మరియు స్టెపన్ ప్రజాస్వామ్య పరివరతన దశలేవి?
3. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనలకు సంబంధించి జువన్ లింజ్, అల్రెడ్ స్టెపన్ భావాలు వివరించుము?

10.9. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

* “The Breakdown of Democratic Regimes : Crisis, Breakdown and Reequilibriction”

- Linz and Stepan

* “Democratic Accountability in Latin America (2003) - Linz and Stepan

ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచక్రమం

- డేవిడ్ హెల్డ్

Democracy and the Global Order

- David Held

పాఠ్యాంశ విషయ నిర్మాణక్రమం

- 11.1. పరిచయం - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం
- 11.2. అర్థం - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం
- 11.3. నిర్వచనాలు - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం
- 11.4. ప్రాధాన్యత - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం
- 11.5. దశలు - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం - డేవిడ్ హెల్డ్
- 11.6. భావాలు - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం - డేవిడ్ హెల్డ్
- 11.7. విమర్శలు - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం
- 11.8. ముగింపు
- 11.9. మాదిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు
- 11.10. ఆచూకీ గ్రంథాలు

11.1. పరిచయం :

ప్రజాస్వామ్యం మరియు గ్లోబల్ ఆర్డర్ అనేవి ఒక దానితో ఒకటి ముడిపడి ఉన్న రెండు భావనలు. ప్రజాస్వామ్యం అనేది రాజకీయ వ్యవస్థను సూచిస్తుంది. దీనిలో ప్రజలు నేరుగా లేదా ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల ద్వారా అధికారం కలిగిఉంటారు. ఇది వ్యక్తిగత హక్కులు, స్వేచ్ఛ మరియు సమానత్వం యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెప్పే ప్రభుత్వరూపం, మరియు నిర్ణయం తీసుకునే ప్రక్రియలలో పౌరుల భాగస్వామ్యం ప్రోత్సహిస్తుంది. గ్లోబల్ ఆర్డర్ మరోవైపు ప్రపంచంలోని దేశాలు మరియు ఇతరదేశాల మధ్య ఉన్న అంతర్జాతీయ సంబంధాల వ్యవస్థను సూచిస్తుంది.

ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచక్రమం మధ్య సంబంధం సంక్లిష్టమైనది మరియు బహుముఖమైనది. ఒకవైపు ప్రజాస్వామ్యం అనేది స్థిరత్వం, మానవహక్కులు మరియు శాంతియుత పరిష్కారం ప్రోత్సహిస్తున్నందున, ప్రపంచవ్యవస్థ యొక్క ప్రాథమిక విలువలుగా గౌరవించే అవకాశం ఉంది. పౌరుల అవసరాలకు ప్రతిస్పందించే అవకాశం ఉంది.

మరోవైపు గ్లోబల్ ఆర్డర్ అప్రజాస్వామికంగా ఉందని, ప్రజల అవసరాలను మరియు ప్రయోజనాలను

పరిష్కరించకుండా, అసమానత, అన్యాయం మరియు దోపిడీని శాశ్వతం చేస్తుందని ప్రజాస్వామ్యం మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడానికి దానిని సంస్కరించాల్సిన అవసరం ఉందని కొందరు వాదిస్తున్నారు.

11.2. ఆర్డం :

ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రభుత్వం యొక్క రూపం. రాజకీయ సమానత్వం, మెజారిటీపాలన, వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు చట్ట నియమాల సూత్రాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. గ్లోబల్ ఆర్డర్ అనేది అంతర్జాతీయ సంబంధాలు మరియు దేశాల మధ్య పరస్పర చర్యలను నియంత్రించే నియమాలు, సంస్థలు మరియు నిబంధనల వ్యవస్థను సూచిస్తుంది.

11.3. నిర్వచనాలు :

- “ప్రజాస్వామ్యం అనేది కాలానుగుణంగా ప్రయత్నించిన అన్ని ఇతర రూపాలను మినహా అత్యంత నీచమైన ప్రభుత్వరూపం”

- విన్స్టన్ చర్చిల్

- “ప్రజాస్వామ్యం అనేది అసమ్మతిని సంస్థాగతీకరించే మార్గం, ప్రాధాన్యతలను సముదాయించే మార్గం మాత్రమే కాదు”

- అమర్త్వసేన్

- “ ప్రభావవంతమైన, చట్టబద్ధమైన మరియు ప్రజాస్వామ్య గ్లోబల్ గవర్నెన్స్ పునాదిపై శాంతియుత మరియు సంపన్నమైన సమాజం ఆధారపడి ఉంటుంది”.

- కోఫీఅన్నన్

- గ్లోబల్ ఆర్డర్ అనేది అంతర్జాతీయవ్యవస్థ యొక్క ఆస్తి, ఇది వ్యవస్థలోని వ్యక్తుల మధ్య పంపిణీ మరియు సహకారనమూనాలు సూచిస్తుంది”.

- రాబర్ట్ కియోహాన్

11.4. ప్రాధాన్యత :

- ప్రజాస్వామ్యం వ్యక్తిగత హక్కులు మరియు స్వేచ్ఛలను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్యం శాంతి మరియు స్థిరత్వాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్యం మానవ అభివృద్ధిని మరియు ఆర్థికశ్రేయస్సును ప్రోత్సహిస్తుంది.
- (ప్రపంచక్రమం) గ్లోబల్ ఆర్డర్ ఆర్థికవృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- (ప్రపంచక్రమం) గ్లోబల్ ఆర్డర్ భద్రతను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ప్రజాస్వామ్యం, మరియు ప్రపంచక్రమం రెండూ వ్యక్తిగత హక్కులు, మరియు స్వేచ్ఛలు, శాంతి మరియు స్థిరత్వం, ఆర్థికశ్రేయస్సు, మానవ అభివృద్ధి, దేశాల మధ్య సహకారం మరియు సమన్వయం, ఆర్థికవృద్ధి మరియు భద్రతను ప్రోత్సహించడానికి ముఖ్యమైనవి.

11.5. డేవిడ్ హెల్ట్ ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచపరిణామం యొక్క దశలను గుర్తించారు.

మొదటి దశ : వెస్ట్ ఫాలియన్ వ్యవస్థ 1648లో వెస్ట్ ఫాలియా శాంతి తర్వాత ఉద్భవించింది. ఈ వ్యవస్థ రాజ్య

సార్వభౌమాధికారం యొక్క సూత్రాన్ని స్థాపించింది. ఇక్కడ అంతర్జాతీయ సంబంధాలలో దేశాలు ప్రధానపాత్రదారులుగా గుర్తించబడ్డాయి. ఈ వ్యవస్థ స్థిరమైన ప్రపంచ క్రమాన్ని సృష్టించిందని, ప్రజాస్వామ్య వ్యాప్తిని పరిమితం చేసిందని హెల్డ్ వాదించారు.

రెండవదశ : రెండవ ప్రపంచయుద్ధం తర్వాత ఐక్యరాజ్యసమితి మరియు బ్రిటన్ పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ వంటి అంతర్జాతీయ సంస్థల స్థాపనతో ప్రారంభమైంది. ఈ కాలం ప్రజాస్వామ్యం, మానవహక్కులు, మరియు స్వేచ్ఛ వాణిజ్య వంటి ఉదారవాద విలువలను ప్రోత్సహించడం మరియు రాజ్యసార్వభౌమాధికారాన్ని కాపాడుకోవడం మధ్య ఉద్దిక్తతతో గుర్తించబడింది హెల్డ్ వాదించారు.

మూడవదశ : గ్లోబల్ డెమోక్రటిక్ రివల్యూషన్ 1990లో ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం ముగిసి ప్రపంచంలోని అనేక ప్రాంతాలకు ప్రజాస్వామ్యం వ్యాప్తి చెందడంతో ఈదశ ప్రారంభమైనది. ఈ కాలం రాజ్యకేంద్రీకృత రాజకీయాలనుంచి మరింత ప్రపంచీకరణ మరియు ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాలకు మారడం ద్వారా వర్గీకరించబడిందని హెల్డ్ వాదించారు. అయితే ఈ కాలం ప్రజాస్వామ్యానికి సవాళ్ళతో కూడుకున్నదని, నిరంకుశత్వం పెరగడం మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రమాణాల క్షీణత వంటి వాటితో గుర్తించబడిందని కూడా హెల్డ్ వాదించారు.

నాల్గవదశ : గ్లోబలైజేషన్ అండ్ ది క్రెసిస్ ఆఫ్ డెమోక్రసీ :

హెల్డ్ యొక్క నాల్గవదశ, మూడవదశపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అయితే ప్రపంచీకరణ మరియు ప్రజాస్వామ్య సంక్షోభం ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్ళను చేబుతుంది. గ్లోబలైజేషన్ రాజ్య సార్వభౌమాధికార క్షీణతకు దారి తీసింది మరియు దేశీయ రాజకీయాలను రూపొందించడానికి పెరుగుతున్న ప్రపంచపాలనా సంస్థల పెరుగుదలకు దారి తీసింది. మరియు దేశీయ రాజకీయాలను రూపొందించడానికి పెరుగుతున్న ప్రపంచపాలనా సంస్థల పెరుగుదలకు దారితీసింది. నిర్ణయాధికారంపై పౌరులు తక్కువ ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండటం, పౌరులు మరియు ప్రభుత్వాల సంబంధం సరిగా లేకపోవుట ప్రజాస్వామ్యసంక్షోభం సృష్టించిందని, ఎక్కువ అసమానతలకు మరియు అధికారకేంద్రీకరణకు గ్లోబలైజేషన్ దారి తీసిందని హెల్డ్ సమ్మారు.

ఐదవదశ :

కాస్మోపాలిటన్ ప్రజాస్వామ్యం, ప్రజాస్వామ్యం యొక్క మరింత ప్రపంచ మరియు భాగస్వామ్యరూపం వైపు మార్పును కలిగి ఉంటుంది. ఇది ప్రజాస్వామ్యం యొక్క రాజకీయ అధికారాన్ని, స్థానిక, జాతీయ మరియు ప్రపంచస్థాయిలతో సహా బహుళస్థాయిలలో అమలుచేయాలనే ఆలోచనపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రపంచీకరణ సవాళ్ళను మరియు ప్రజాస్వామ్య సంక్షోభాన్ని నివారించడానికి మరియు పౌరులు అన్నిస్థాయిలలో నిర్ణయాధికారంలో ఎక్కువ అవకాశం కలిగి ఉండేలా ఈ విధంగా అవసరమని హెల్డ్ వాదించారు.

ఆరవదశ :

డిజిటల్ ప్రజాస్వామ్యం హెల్డ్ ద్వారా స్పష్టంగా గుర్తించబడినప్పటికీ, డిజిటల్ టెక్నాలజీల ఆవిర్భావం కూడా ప్రజాస్వామ్యం మరయిఉ ప్రపంచక్రమం మీద గణనీయప్రభావాన్ని చూపింది. సోషల్మీడియా మరియు ఇతర డిజిటల్ ప్లాట్ఫారంల పెరుగుదల రాజకీయ భాగస్వామ్యంకు మరియు క్రియాశీలతకు కొత్త అవకాశాలను సృష్టించింది, అయితే తప్పుడు సమాచారం మరియు ప్రజల అభిప్రాయాన్ని తారుమారు చేయడం, వంటి కొత్త

సవాళ్ళకు దారితీసింది. డిజిట్ టెక్నాలజీల ఉపయోగం కొత్త రకాల నిఘా మరియు నియంత్రణను కూడ ప్రారంభించింది, గోప్యత మరియు బాధ్యత మధ్య సమతుల్యత గురించి ప్రశ్నలను లేవనెత్తింది.

ఏడవదశ :

కైమేట్ డెమోక్రసీ వాతావరణ మార్పు అనేది పర్యావరణ వ్యవస్థలు ఆర్థికవ్యవస్థలు మరియు సమాజాలను ఆస్థిరపచే సంభావ్యతతో ప్రపంచక్రమానికి పెరుగుతున్న ముప్పు, వాతావరణ మార్పులకు, ప్రతిస్పందనకు జాతీయ సరిహద్దులను అధిగమించి, సహకారం మరియు సంఘీభావాన్ని నొక్కిచెప్పే ప్రపంచప్రయత్నం అవసరం. వాతావరణ మార్పులను పరిష్కరించడానికి కొత్త ప్రజాస్వామ్యపాలన అవసరమని, దానిని వాతావరణ ప్రజాస్వామ్యం అని హెల్డ్ పిలిచారు. వాతావరణ ప్రజాస్వామ్యం ద్వారా పౌరులు నిర్ణయం తీసుకోవడంలో ఎక్కువ అవకాశం మరియు అన్నిస్థాయిలలో వాతావరణ విధానాన్ని రూపొందించుటకు అధికారం కలిగి ఉంటారు.

ఎనిమిదవదశ :

సత్యానంతర ప్రజాస్వామ్యం వాస్తవాలు మరియు సాక్ష్యాలను తిరస్కరించడం ద్వారా వర్ణించబడిన పోస్ట్ట్రూత్ రాజకీయాల పెరుగుదల, ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచవ్యవస్థ యొక్క పునాదులను సవాలు చేసింది. తప్పుడు సమాచారం మరిఅయు ప్రచారం యొక్క విస్తరణ, అలాగే సోషల్ మీడియా మరియు డిజిటల్ ప్లాట్ఫారంల ప్రభావం పెరగడం ద్వారా సత్యానంతర రాజకీయాలు ఆజ్యంపోశాయి. సత్యానంతర రాజకీయాలు పరిష్కరించడానికి ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు సంస్థల పట్ల కొత్త నిబద్ధత అవసరమని, అలాగే మీడియా అక్షరాస్యత మరియు డిజిటల్ అక్షరాస్యతకు కొత్త విధానాలు అవసరం అని హెల్డ్ వాదించారు.

తొమ్మిదవదశ :

ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ, ఇది ప్రపంచక్రమంలో సవాళ్ళను ప్రతిస్పందనగా ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు సంస్థల పునరుద్ధరణను కలిగి ఉంటుంది. ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణకు మానవ హక్కులు, సమానత్వం మరియు భాగస్వామ్యం వంటి ప్రజాస్వామ్య విలువలకు నిబద్ధత అవసరం, అలాగే ప్రజాస్వామ్యపాలన యొక్క కొత్త రూపాలను ఆవిష్కరించడానికి మరియు ప్రయోగాలు చేయడానికి సముఖత అవసరం. మరింత న్యాయమైన, మరియు స్థిరమైన ప్రపంచక్రమాన్ని నిర్మించడానికి ప్రజాస్వామ్య పునరుద్ధరణ చాలా అవసరమని హెల్డ్ వాదించారు.

11.6. భావాలు - ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ క్రమం - డేవిడ్ హెల్డ్

డేవిడ్ హెల్డ్ ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచపాలనపై విస్తృతంగా వ్రాసిన రాజకీయ సిద్ధాంతకర్త. ప్రజాస్వామ్యం అనేది ప్రభుత్వరూపం మాత్రమేకాదని, ప్రపంచపాలనకు మార్గనిర్దేశం చేసే విలువల మరియు సూత్రాలసమితి అని వాదించారు. డెమోక్రసీ మరియు గ్లోబల్ ఆర్డర్ ను సాధించడానికి అవసరమని తాను విశ్వసించే శ్రేణిని కూడ హెల్డ్ ప్రతిపాదించారు.

11.6.1. అంతర్జాతీయ చట్టం మరియు సంస్థలను బలోపేతం చేయడం

మరియు

ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు నిబంధనలను ప్రోత్సహించడం :

ప్రపంచప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించుటకు, అంతర్జాతీయ చట్టం మరియు సంస్థల యొక్క బలమైన వ్యవస్థ అవసరమని హెల్డ్ విశ్వాసం. ఇందులో అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానాల అభివృద్ధి, ఐక్యరాజ్యసమితి బలోపేతం, వాతావరణ మార్పు, ఆర్థిక అసమానత వంటి ప్రపంచసమస్యలు పరిష్కరించుటకు కొత్త అంతర్జాతీయ సంస్థల ఏర్పాటు ఉన్నాయి.

మానవహక్కులు, సమానత్వం మరియు భాగస్వామ్యం వంటి ప్రజాస్వామ్యవిలువలన ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రోత్సహించాలని హెల్డ్ వాదన. ఇది అధికార దేశాలలో ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమాలు మరియు సంస్థలకు మద్దతు యివ్వడం మరియు ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ మరియు అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి వంటి అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి వంటి అంతర్జాతీయ సంస్థలలో ప్రజాస్వామ్యంను ప్రోత్సహించడం.

ప్రపంచప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి వాతావరణ మార్పు వంటి ప్రపంచ పర్యావరణ సమస్యలను పరిష్కరించుట చాలా అవసరమని హెల్డ్ వాదన. కర్బన ఉద్గారాలను తగ్గించుటకు మరియు పర్యావరణాన్ని రక్షించడానికి దేశాలు కలిసి పనిచేయాలని, ప్రపంచపర్యావరణ ఒప్పందాలకు కట్టుబడి మరియు అమలుచేయదగినవిగా ఉండాలని హెల్డ్ సూచిస్తున్నారు.

11.6.2. సాంస్కృతిక వైవిధ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు దేశాలు పరస్పరం ఆధారపడటాన్ని గుర్తించడం :

ప్రపంచప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమానికి సాంస్కృతిక వైవిధ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం చాలా అవసరం అని హెల్డ్ విశ్వాసం. దేశాలు సాంస్కృతిక భేదాలు గౌరవించాలని మరియు సాంస్కృతిక మార్పిడి, సంభాషణలను ప్రపంచస్థాయిలో ప్రోత్సహించాలని హెల్డ్ వాదన.

అన్నిదేశాలు పరస్పరం ఆధారపడి ఉన్నాయని మరియు వారి చర్యలు ప్రపంచ పరిణామాలను కలిగి ఉన్నాయని నొక్కి చెప్పారు. హెల్డ్. ఉగ్రవాదం, పేదరికం మరియు సంఘర్షణ దరలో సమస్యలను పరిష్కరించడానికి దేశాలు కలిసి పనిచేయాలని, సహకారం మరియు సంభాషణలు అంతర్జాతీయ సంబంధాల మార్గదర్శక సూత్రాలుగా ఉండాలని హెల్డ్ సూచించారు.

11.6.3. పౌరసమాజానికి సాధికారం మరియు ప్రపంచ ఆర్థిక అసమానతలు పరిష్కరించడం :

ప్రభుత్వేతర సంస్థలు మరియు సామాజిక ఉద్యమాలు వంటి పౌరసమాజసంస్థలు ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయని హెల్డ్ విశ్వాసం. అతను ఈ సంస్థలకు నిధులు మరియు మద్దతును పెంచాలని మరియు అంతర్జాతీయ నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పౌరసమాజం యొక్క ఎక్కువ భాగస్వామ్యం కోసం వాదించాడు.

ప్రపంచ ఆర్థిక అసమానత, ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమానికి ప్రధాన అడ్డంకి అని హెల్డ్ వాదన. పేద దేశాలకు రుణవిముక్తి, న్యాయమైన వాణిజ్యవిధానాలు మరియు ప్రగతిపన్నులతో సహా ఈ సమస్యలు పరిష్కరించుటకు అనేక చర్యలను హెల్డ్ ప్రతిపాదిస్తాడు. ప్రజాస్వామ్యానికి చురుకైన పౌరుల భాగస్వామ్యం మరియు పౌరసమాజం అవసరమని, ప్రభుత్వంతో సంబంధాలు లేకుండా సంఘాలతో కూడి పౌరసమాజం ప్రజాస్వామ్య పనితీరు కీలకమని, తద్వారా సాధికారత మరియు సమానత్వం సాధించవచ్చని హెల్డ్ అభిప్రాయం.

11.6.4. గ్లోబల్ పబ్లిక్ పరివార్ మరియు ప్రపంచ పౌరసత్వం :

ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమానికి వివిధ దేశాల ప్రజలు ఆలోచనలు మరియు సమాచారాన్ని ఇచ్చిపుచ్చుకునే గ్లోబల్ పబ్లిక్ పరివార్ అవసరమని హెల్డ్ విశ్వాసం. ఈ లక్ష్యాన్ని ప్రోత్సహించుటకు, కొత్త మరియు అవట్‌లెట్‌లను సృష్టించాలని మరియు ఇప్పటికే ఉన్న వాటిని విస్తరించాలని ఆయన ప్రతిపాదించారు. ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించుటకు ప్రపంచ పౌరసత్వం అవసరమని హెల్డ్ వాదన. గ్లోబల్ కమ్యూనిటీతో గుర్తించడానికి మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ఇతరులకు దారి బాధ్యతలను గుర్తించడానికి వ్యక్తులను ప్రోత్సహించాలని ఆయన సూచించాడు. గ్లోబల్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రోత్సహించడం, అంతర్జాతీయ ప్రమాణం మరియు సాంస్కృతిక మార్పిడికి అవకాశాలను అందించడం మరియు గ్లోబల్ డెసిషన్ మేకింగ్ ప్రాసిస్లో వ్యక్తులు పాల్గొనడానికి మెకానిజమ్‌లను రూపొందించడం వంటివి ఇందులో ఉన్నాయి.

11.6.5 గ్లోబల్ గవర్నెన్స్ సిస్టం సంస్కరించడం మరియు ప్రపంచ పర్యావరణ సవాళ్ళను పరిష్కరించడం :

ప్రస్తుత గ్లోబల్ గవర్నెన్స్ సిస్టం లోపభూయిష్టంగా ఉందని మరియు సంస్కరణలు అవసరమని హెల్డ్ గుర్తించారు. ఐక్యరాజ్యసమితి, భద్రతామండలిని సంస్కరించడం, అంతర్జాతీయ నిర్ణయాధికారంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు గొప్ప అవకాశం ఇవ్వడం మరియు ప్రపంచపాలన కోసం కొత్త యంత్రాంగాలను సృష్టించడం వంటి వ్యవస్థను మరింత ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా మరియు అన్ని దేశాల అవసరాలకు ప్రతిస్పందించేలా చేయడానికి హెల్డ్ అనేక సంస్కరణలు ప్రతిపాదించారు. ప్రపంచం ఎదుర్కొంటున్న వాతావరణ మార్పు, అటవీనిర్మూలన మరియు జీవవైవిధ్య నష్టం వంటి పర్యావరణ సవాళ్ళను పరిష్కరించడానికి ప్రపంచ పాలన అవసరమని హెల్డ్ అభిప్రాయం ఈ సమస్యలను రాష్ట్రాలు మరియు దేశాలు వ్యక్తిగతంగా పరిష్కరించలేదని సహకారం మరియు సమన్వయం అవసరమని వాదించారు.

11.6.6. పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనానికి భరోసా, మరియు ప్రాంతీయ సహకారానికి మద్దతు :

ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించడానికి పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనం అవసరం అని హెల్డ్ వాదన. అంతర్జాతీయ సంస్థలు తమ నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పారదర్శకంగా మరియు ప్రజలకు జవాబుదారీగా ఉండేలా చూసుకోవడం ఇందులో ఉంది. ఇది వ్యక్తిగత దేశాలలో, ప్రత్యేకించి అధికార పాలనలో పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహించుటకు కూడా కలిగిఉంది.

ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించడంలో ప్రాంతీయ సహకారం కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని హెల్డ్ నమ్మకం. యూరోపియన్ యూనియన్ వంటి ప్రాంతీయ సంస్థలు గ్లోబల్ గవర్నెన్స్ కు నమూనాలుగా పనిచేస్తాయని, అవి ప్రాంతీయ స్థిరత్వం మరియు సహకారాన్ని కూడ ప్రోత్సహించగలదని హెల్డ్ వాదన.

11.6.7. మానవ భద్రత మరియు భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యం ప్రోత్సహించడం :

ఉగ్రవాద, పేదరికం, వ్యాధి వంటి వాటి నుంచి వ్యక్తులను రక్షించడాన్ని కలిగి ఉన్న మానవ భద్రతను ప్రోత్సహించడం, ప్రపంచ ప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని ప్రోత్సహించడం కోసం చాలా అవసరం అని నమ్ముతారు. ఈ బెదిరింపులను పరిష్కరించడానికి దేశాలు కలిసి పనిచేయడంలో, ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవ భద్రతను ప్రోత్సహించడానికి అంతర్జాతీయ సంస్థలను బలోపేతం చేయాలని హెల్డ్ సూచించారు. ప్రపంచప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని పెంపొందించడానికి పౌరులకు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో ఎక్కువ ఆధిపత్యాన్ని అందించడంలో పాల్గొనే ప్రజాస్వామ్యం అవసరమని హెల్డ్ వాదన. ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ మరియు పౌరుల చొరవవంటి ప్రత్యక్ష ప్రజాస్వామ్య యంత్రాంగాలను ప్రోత్సహించడం మరియు అట్టడుగువర్గాలు నిర్ణయాత్మక ప్రక్రియలలో పాలుపంచుకునేలా చూసుకోవడం ఇందులో ఉన్నాయి.

11.6.8. సామాజిక ఉద్యమాల పాత్రను గుర్తించడం :

ప్రపంచప్రజాస్వామ్యం మరియు క్రమాన్ని పెంపొందించడంలో సామాజిక ఉద్యమాల పాత్రను హెల్డ్ విశ్వసించారు. సామాజిక ఉద్యమాలు, ప్రభుత్వాల మరియు అంతర్జాతీయ సంస్థల అధికారానికి చెక్ గా పనిచేస్తాయని, అది ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు నిబంధనలు కూడ ప్రోత్సహించగలవని, హెల్డ్ సూచించారు. ఉమ్మడి అందోళనకు సంబంధించిన సమస్యల చుట్టూ ప్రజలను సమీకరించుటద్వారా, సామాజిక ఉద్యమాలు ప్రభుత్వంలో ఎక్కువ జవాబుదారీతనం మరియు పారదర్శకత కోసం పోరాడతాయి. మరియు రాజకీయ ప్రక్రియలలో అట్టడుగు వర్గాలకు ఒక వాయిస్ ఉండేలా చేయడంలో సహాయపడతాయని హెల్డ్ వాదన.

1.7. విమర్శలు :

- సంక్షిప్త ప్రపంచసమస్యలకు ఒకే పరిష్కారాన్ని అందించడానికి ప్రయత్నించినందున, హెల్డ్ యొక్క వాదన అతి సరళీకృతమైందని విమర్శకులు వాదించారు.
- కొంతమంది విమర్శకులు ప్రపంచ రాజకీయ వ్యవస్థ యొక్క ఆచరణాత్మక వాస్తవాలను పరిగణలోనికి తీసుకోవడంలో విఫలమైందని వాదించారు.
- కొంతమంది విమర్శకులు పాశ్చాత్యేతర దేశాల దృక్పథాలు మరియు అనుభవాలను పరిగణలోనికి తీసుకోవడంలో విఫలమైందని వాదించారు.
- ప్రపంచీకరణ గురించి హెల్డ్ యొక్క దృక్పథం చాలా సానుకూలంగా ఉందని, మరియు అసమానత మరియు దోపిడీదారులు దాని ప్రతికూల ప్రభావాలను పరిష్కరించడంలో విఫలం అయ్యిందని వాదించారు.
- ప్రపంచ సమస్యలను గుర్తించడంలో మరియు పరిష్కారాలను ప్రతిపాదించడంలో స్పష్టమైన వ్యూహాన్ని అందించలేదని కొందరు విమర్శకులు వాదించారు.

1.8. ముగింపు :

ప్రజాస్వామ్యం ఇటీవల సంవత్సరాలలో ప్రపంచ క్రమంలో పెరిగుతున్న ముఖ్యమూల అంశంగా మారింది. అనేక దేశాలు ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వ వ్యవస్థలకు మారుతున్నందున ప్రపంచం ఎక్కువ రాజకీయ స్థిరత్వం, ఆర్థికాభివృద్ధి మరియు సామాజిక పురోగతి అనుభవిస్తోంది. ఐతే గ్లోబల్ ఆర్డర్ సవాళ్ళు లేకుండా లేదు. అధికారులు ప్రజాస్వామ్యం మానవ హక్కుల సూత్రాలకు ముప్పు కలిగిస్తూనే ఉన్నారు. అవినీతి, పేదరికం మరియు రాజకీయ అస్థిరత వంటి సమస్యలతో పోరాడుతున్న ప్రాంతాలు ప్రపంచంలో అనేకం ఉన్నాయి.

ఏది ఏమైనప్పటికీ, గొప్ప ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రజాస్వామ్యం సంస్థల బలోపేతం వైపు మొగ్గుచూపడం ప్రపంచక్రమానికి గొప్ప పరిణామం. ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రోత్సహించడానికి మరియు రక్షించడానికి మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వవ్యవస్థలను నిర్మించడానికి ప్రయత్నిస్తున్న దారులకు మద్దతు ఇవ్వడానికి ప్రజాస్వామ్య దేశాలు కలసిపనిచేయడం, కొనసాగించడం చాలా ముఖ్యం. అలా చేయడం ద్వారా, మనం అందరికీ శాంతియుతమైన, సుసంపన్నమైన మరియు న్యాయమైన ప్రపంచాన్ని నిర్మించగలము.

1.9. మరిరి పరీక్ష ప్రశ్నలు :

1. డేవిడ్ హెల్డ్ ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచ పరిణామం యొక్క దశలను వివరించుము?
2. ప్రజాస్వామ్యం మరియు ప్రపంచక్రమంపై డేవిడ్ హెల్డ్ భావాలు వివరించుము?

1.10. ఆచూకీ గ్రంథాలు :

Democracy and the Global Order	-	David Held
Global Politics	-	Rupak Datta Gupta

eÖ-] ç XæÙá

M.A. POLITICAL SCIENCE

SEMESTER - III - PAPER-III

DEMOCRATIC THEORY

Time: Three hours

Maximum: 70 marks

SECTION A - (2 x 5 = 10 marks)

Answer any TWO questions

1. Describe about J.S. Mill
జె.యస్.మిల్ గురించి తెలుపుము.
2. Discuss Evolution of Liberal Democracy
ఉదారపు ప్రజాస్వామ్య పరిణామాన్ని తెలపండి.
3. Discuss aboutn Robert Dahl.
రాబర్డ్ థాల్ గురించి చర్చించుము.
4. Explain Civic culture of Democracy
ప్రజాస్వామ్యంలో పౌర సంస్కృతి

SECTION B - (4 x 5 = 60 marks)

Answer ALL questions

5. (a) Explain Greek Democracy
గ్రీకు ప్రజాస్వామ్యాన్ని వివరించండి
Or
(b) Discuss Alexis De Tocqueville's criticism of Democracy
ప్రజాస్వామ్యంపై అలెక్సిస్ డీ టాక్వెల్ యొక్క విమర్శనాత్మక పరిశీలన
6. (a) Explain participation democracy
భాగస్వామ్య ప్రజాస్వామ్యాన్ని చర్చించండి?
Or
(b) Discuss Elitist conception of democracy
ప్రజాస్వామ్యంలో శీఘ్ర భావనను చర్చించండి?

7. (a) What is the relationship between Civic culture and Democracy.

పౌరసంస్కృతి మరియు ప్రజాస్వామ్యానికి మధ్య సంబంధాన్ని తెలపండి?

Or

(b) Explain the link between Capitalism and Democracy

పెట్టుబడిదారీ విధానానికి & ప్రజాస్వామ్యానికి మధ్య అనుసంధానాన్ని తెల్పండి ?

8. (a) Discuss the link between Democracy and Development

ప్రజాస్వామ్యానికి మరియు అభివృద్ధికి మధ్య సంబంధాన్ని తెల్పండి?

Or

(b) Explain Democracy in Global Order

ప్రపంచీకరణపై ప్రపంచీకరణ ప్రభావాన్ని తెల్పండి?